

VÝVOJ EKONOMIKY ČESKÉ REPUBLIKY

1. pololetí 2024

Souhrnná data o České republice

Praha, 16. 9. 2024

Kód publikace: 320193-24

Pořadové číslo v roce: 2

Zpracoval: odbor Kancelář předsedy

Ředitel odboru: Egor Sidorov, Ph.D.

Kontaktní osoba: Karolína Zábojníková, e-mail: karolina.zabojnikova@csu.gov.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.csu.gov.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 051 111 | www.csu.gov.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 056 789 | e-mail: infoservis@csu.gov.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@csu.gov.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 732 | e-mail: esds@csu.gov.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@csu.gov.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 052 673
e-mail: infoservispraha@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/praha

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/stredocesky

České Budějovice | Žižkova 1a, 370 77 České Budějovice, tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/jihocesky

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň, tel.: 377 612 108
e-mail: infoservisplzen@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/plzensky

Karlovy Vary | Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary, tel.: 353 114 525
e-mail: infoserviskv@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/karlovarsky

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: 472 706 176
e-mail: infoservisul@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/ustecky

Liberec | nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec, tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislb@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/liberecky

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové, tel.: 495 762 322
e-mail: infoservishk@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/kralovehradecky

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice, tel.: 466 743 480
e-mail: infoservispa@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/pardubicky

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava, tel.: 567 109 062
e-mail: infoservisvys@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/vysocina

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno, tel.: 542 528 200
e-mail: infoservisbrno@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/jihomoravsky

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc, tel.: 585 731 511
e-mail: infoservisolom@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/olomoucky

Zlín | třída Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín, tel.: 577 004 936
e-mail: infoserviszl@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/zlinsky

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava, tel.: 595 131 230
e-mail: infoservisov@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/moravskoslezsky

Obsah

1. Shrnutí	4
2. Souhrnná výkonnost.....	6
3. Výkonnost odvětví	10
4. Vnější vztahy	20
5. Ceny	24
6. Trh práce	30
7. Měnové podmínky	37
8. Státní rozpočet.....	39

Hlavní zdroje dat v celé analýze: ČSÚ, MF ČR, ČNB, MPSV, ČSSZ, Eurostat, propočty ČSÚ.
Poslední informace uváděné v této publikaci pocházejí z 6. září 2024.

1. Shrnutí

- Hrubý domácí produkt (HDP) ve 2. čtvrtletí 2024 rostl mezičtvrtletně o 0,3 %¹. Pokračovalo mezičtvrtletní oživení domácí spotřeby, rostla investiční aktivita a na růst HDP mírně pozitivně působila i zahraniční poptávka. Mezičtvrtletní růst HDP naopak brzdila změna zásob. Meziročně byl HDP vyšší o 0,6 %. Vyšší byla spotřeba domácností i vládních institucí a mírně pozitivně působila zahraniční poptávka a investiční aktivita. Na růst HDP působila výrazně negativně změna zásob. Hrubý domácí produkt v EU ve 2. čtvrtletí meziročně rostl o 0,8 % a mezičtvrtletně o 0,2 %. Německá ekonomika stagnovala a v rámci střeoevropského regionu se propadal HDP Rakouska a Maďarska. Mírně rostlo Slovensko. Ve stagnující střední Evropě je výjimkou Polsko, které ve 2. čtvrtletí rostlo nejvíce v EU.
- Hrubá přidaná hodnota (HPH) se ve 2. čtvrtletí mezičtvrtletně zvýšila o 0,5 % a meziročně stagnovala (0,1 %). V meziročním i mezičtvrtletním srovnání bylo patrné pozitivní působení služeb, které čerpají z oživení domácí spotřeby. Naopak HPH průmyslu klesla mezičtvrtletně o 0,6 % a meziročně o 2,5 %. V samotném zpracovatelském průmyslu (–1,7 % mezičtvrtletně a –3,0 % meziročně) byl pokles dokonce hlubší než v průmyslu jako celku. Ani 2. čtvrtletí nepřineslo obrat v dlouhodobě stagnujícím stavebnictví, kde HPH mezičtvrtletně klesla o 0,3 % a meziroční poklesy trvají nepřetržitě šest let. Ze služeb se dařilo zejména peněžnictví a pojišťovnictví a uskupení obchod, doprava, ubytování a pohostinství.
- Vývoz zboží a služeb ve 2. čtvrtletí 2024 reálně meziročně vzrostl o 0,4 %² a dovoz klesl o 0,8 %. Bilance zahraničního obchodu se zbožím a službami v běžných cenách ve 2. čtvrtletí celkově dosáhla přebytku 143,0 mld. korun a ten se tak meziročně zvýšil o 45,4 mld., zejména vlivem zvýšení přebytku obchodu se zbožím. K tomuto zlepšení nejvíce přispěl obchod s motorovými vozidly, elektrickými zařízeními a ropou a zemním plynem. Nejvíce se ve 2. čtvrtletí meziročně zhoršila bilance obchodu s koksem a rafinovanými ropnými produkty, počítači, elektronickými a optickými přístroji a zařízeními a základními kovy.
- Celková cenová hladina (podle deflátoru HDP) ve 2. čtvrtletí meziročně vzrostla o 4,2 % a mezičtvrtletně se zvýšila o 1,4 %. Spotřebitelské ceny ve 2. čtvrtletí byly meziročně vyšší o 2,5 % a mezičtvrtletně vzrostly o 0,8 %. Zrychlení meziročního přírůstku spotřebitelských cen ovlivnil výraznější růst cen dopravy a dále zmírnění poklesu u cen potravin a nealkoholických nápojů. K meziročnímu růstu spotřebitelských cen nejvíce přispívalo navýšení cen bydlení a energií. Meziročně klesly jen ceny potravin a nealkoholických nápojů a bytového vybavení a zařízení domácnosti. Ceny průmyslových výrobců ve 2. čtvrtletí meziročně vzrostly o 1,1 %. Zmírnil se hluboký pokles cen zemědělských výrobců.
- Základní měnověpolitické úrokové sazby dál klesaly a spolu s nimi klesaly úrokové sazby u většiny druhů klientských vkladů. Patrné bylo oživení poptávky u hypotečních úvěrů i větší objem dojednávání nových podmínek existujících smluv.
- Celková zaměstnanost³ ve 2. čtvrtletí byla meziročně vyšší o 0,2 % a mezičtvrtletně o 0,5 %. Celková míra nezaměstnanosti stále kolísá pod 3 %. Průměrná hrubá měsíční nominální mzda ve 2. čtvrtletí meziročně vzrostla o 6,5 % a dosáhla 45 854 korun. Reálně průměrná mzda vzrostla o 3,9 %. Mezičtvrtletní nominální navýšení průměrné mzdy činilo 1,4 %.
- Schodek státního rozpočtu na konci 1. pololetí dosáhl 178,6 mld. korun. Deficit se meziročně snížil o 37 mld. korun. To souvisí hlavně s odezníváním potřeby mimořádných výdajů domácnostem i firmám zasaženým dopady vysoké inflace. Příjmová strana byla stále pozitivně ovlivněna výběrem mimořádných daní dočasně uvalených na vybrané sektory ekonomiky. Začalo se také projevovat oživení spotřeby domácností a první dopady schváleného konsolidačního balíčku. Je patrná i změna rozpočtového určení daní, která zvyšuje podíl na výnosu některých váhově významných daní ve prospěch státního rozpočtu.

¹ Data o HDP, hrubé přidané hodnotě a jejích složkách jsou vyjádřena ve stálých cenách a v očištění o sezónní a kalendářní vlivy.

² Podle metodiky čtvrtletních národních účtů (vývoz a dovoz v ocenění FOB/FOB).

³ Údaje o zaměstnanosti jsou uvedeny v pojetí národních účtů a očištěny o sezónní vlivy.

Vybrané hlavní ukazatele vývoje ekonomiky*

Ukazatel	Vyjádření	2023			2024		celý rok	
		2q	3q	4q	1q	2q	2022	2023
Výkon ekonomiky								
Hrubý domácí produkt v ČR ¹	y/y, v %	0,2	-0,4	0,0	0,4	0,6	2,9	0,0
	q/q, v %	0,1	-0,4	0,3	0,4	0,3	x	x
Hrubý domácí produkt v EU ¹	y/y, v %	0,5	0,1	0,4	0,7	0,8	3,4	0,4
Celkové výdaje na konečnou spotřebu ¹	y/y, v %	-1,4	-0,9	0,8	2,2	2,0	0,5	-0,9
Tvorba hrubého fixního kapitálu ¹	y/y, v %	3,6	2,4	2,2	-0,1	0,7	6,3	2,7
Vývoz zboží a služeb ^{1,3}	y/y, v %	5,0	-1,5	0,5	-0,8	-0,8	5,2	3,0
Dovoz zboží a služeb ^{1,3}	y/y, v %	1,0	-2,2	-4,6	-2,9	-1,5	6,0	-0,6
Saldo zahr. obchodu se zbožím i služ. ^{2,3}	v mld. Kč	97,6	91,9	123,5	136,8	143,0	56,0	384,1
Saldo celkové důvěry v ekonomiku ⁶	v p. b.	-2,6	-3,8	0,8	1,2	5,3	-3,3	0,8
Výkon hlavních odvětví								
Index průmyslové produkce ⁴	y/y, v %	0,3	-3,4	-0,7	-0,9	-2,2	2,1	-0,8
Index stavební produkce ⁴	y/y, v %	-4,1	-0,6	-2,9	-4,3	-6,0	3,3	-2,4
Index tržeb ve službách ⁴	y/y, v %	-1,6	-3,8	-2,2	1,0	2,5	8,7	-1,6
Index maloobchodních tržeb ⁴	y/y, v %	-6,3	-3,1	-0,1	3,9	4,1	-3,9	-4,2
Ceny								
Index spotřebitelských cen	y/y, v %	11,1	8,0	7,6	2,1	2,5	15,1	10,7
Harmoniz. index spotřebitel. cen v ČR	y/y, v %	12,6	9,5	8,4	2,4	2,7	14,8	12,0
Harmoniz. index spotřebitel. cen v EU	y/y, v %	7,2	5,7	3,4	2,8	2,6	9,2	6,4
Index cen zemědělských výrobců	y/y, v %	-8,1	-14,7	-14,6	-17,2	-10,4	31,8	-6,0
Index cen průmyslových výrobců	y/y, v %	3,9	1,3	0,8	-0,9	1,1	24,3	5,0
Index cen výrobců v tržních službách	y/y, v %	6,3	5,3	4,9	4,5	3,4	5,8	5,6
Směnné relace v zahr. zbož. obchodu	v %	106,3	107,7	104,2	102,5	100,6	96,2	105,3
Trh práce								
Počet zaměstnaných v ČR celkem ³	y/y, v %	1,1	0,7	0,8	0,3	0,2	1,0	1,0
Obecná míra nezaměstnanosti v ČR ⁵	v %	2,6	2,6	2,6	2,7	2,7	2,2	2,6
Obecná míra nezaměstnanosti v EU ⁵	v %	6,0	6,1	6,1	6,1	6,0	6,2	6,1
Prům. mzda zaměstnance (nominálně)	y/y, v %	8,4	7,8	7,1	7,2	6,5	4,3	8,0
Prům. mzda zaměstnance (reálně)	y/y, v %	-2,4	-0,2	-0,5	5,0	3,9	-9,4	-2,4
Měnové podmínky								
Dvoutýdenní repo sazba ⁶	v %	7,00	7,00	6,75	5,75	4,75	7,00	6,75
Směnný kurz CZK / EUR		23,6	24,1	24,5	25,1	25,0	24,6	24,0
Směnný kurz CZK / USD		21,7	22,2	22,8	23,1	23,2	23,4	22,2
Státní rozpočet⁷								
Saldo stát. rozpočtu v ČR (nominálně)	v mld. Kč	-49	35	-108	-105	-74	-360	-289
Státní dluh (nominálně) ⁶	v mld. Kč	3044	3115	3111	3221	3207	2895	3111

Zdroj dat: ČSÚ, ČNB, MF, Eurostat

* Není-li uvedeno jinak, ukazatele se vztahují k ČR.

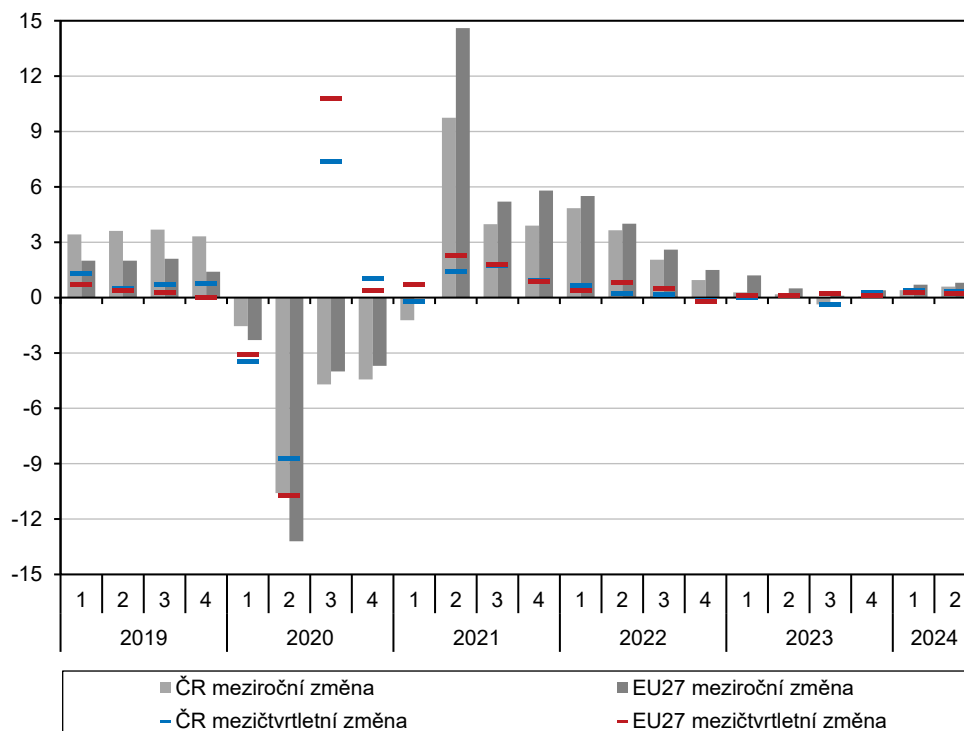
¹ sezónně a kalendářně očištěné údaje ve stálých cenách² sezónně a kalendářně očištěné údaje v běžných cenách³ v pojetí národních účtů, ve fyzických osobách⁴ očištěno o kalendářní vlivy⁵ sezónně očištěno, věková skupina 15–74 let⁶ stav na konci období⁷ dle pokladního plnění

2. Souhrnná výkonnost

Česká ekonomika pokračovala ve slabém růstu.

Nevýrazný růst české ekonomiky pokračoval i ve 2. čtvrtletí 2024. Hrubý domácí produkt (HDP) se zvýšil reálně mezičtvrtletně o 0,3 % a meziročně o 0,6 %⁴. Mezičtvrtletní růst HDP byl mírně podpořen investiční aktivitou, výdaji na spotřebu i zahraniční poptávkou. U spotřeby dominoval zejména sektor vládních institucí, v případě domácností přírůstek spotřeby zmírnil. Vývoj zásob naopak výrazně brzdil mezičtvrtletní dynamiku HDP. Velký podíl na meziročním růstu české ekonomiky měla domácí spotřeba. Vliv růstu výdajů na tvorbu hrubého fixního kapitálu a zahraniční poptávky byl slabší, ale rovněž pozitivní. Naproti tomu ale pokračoval meziroční propad u tvorby zásob.

Graf č. 1 HDP (objemové indexy, očištěno o sezónní a kalendářní vlivy, v %)

Zdroj: ČSÚ, Eurostat

Středoevropské ekonomiky vesměs setrvaly v pásmu slabého růstu a stagnace.

Hrubý domácí produkt v EU se ve 2. kvartálu mezičtvrtletně zvýšil o 0,2 % a meziročně byl vyšší o 0,8 %. Mezičtvrtletně ve 2. čtvrtletí rostl HDP ve většině zemí EU. Výjimkami byly Irsko (-1,0 %), Lotyšsko (-0,9 %), Rakousko (-0,4 %), Švédsko (-0,3 %), Maďarsko (-0,2 %) a Německo (-0,1 %). Naopak výrazné oživení růstu bylo zaznamenáno v Polsku (1,5 %), Nizozemsku (1,0 %) a shodně o 0,8 % ve Španělsku a Chorvatsku. V rámci střední Evropy byl hospodářský výkon spíše slabý. Pokles byl zaznamenán v Maďarsku a Německu a propadalo se také Rakousko, které spolu s Německem zažívá období poklesů a stagnace. V Česku pokračoval mírný růst a trochu lépe se dařilo Slovensku, které jako jediná středoevropská ekonomika nezažilo pokles v období od začátku roku 2022. Výjimkou v regionu bylo silně rostoucí Polsko. Mezičtvrtletní růst byl slabý také v dalších velkých ekonomikách – ve Francii a Itálii (shodně o 0,2 %). Meziročně zaostával HDP v Irsku (-4,1 %), Estonsku (-1,3 %), Finsku (-1,3 %), Rakousku (-0,6 %) a v Lotyšsku (-0,1 %). Nejvýraznější meziroční nárůst HDP mělo ve 2. čtvrtletí Polsko (4,0 %), Kypr (3,7 %) a Chorvatsko (3,0 %).

⁴ Vývoj HDP, hrubé přidané hodnoty a jejich složek je vyjádřen prostřednictvím objemových indexů (tj. očištěn o vliv cen) a po očištění o sezónní a kalendářní vlivy. Údaje jsou platné k 31. 5. 2024.

Mzdy reálně mezičtvrtletně rostly.

Objem vyplacených mezd a platů v Česku ve 2. čtvrtletí mezičtvrtletně vzrostl o 0,9 % při současném nárůstu zaměstnanosti o 0,5 %⁵. Cenový růst oslabil, takže se mzdy a platy reálně mezičtvrtletně zvýšily o 0,5 %⁶. Ve 2. čtvrtletí nejvíce vzrostl objem mezd a platů v činnostech v oblasti nemovitostí (7,0 % při navýšení zaměstnanosti o 2,5 %), v peněžnictví a pojišťovnictví (2,8 % při poklesu zaměstnanosti o 1,2 %) a v ostatních činnostech⁷ (2,5 %, zaměstnanost ale vzrostla o 3,0 %). Mezičtvrtletně se zvyšovaly také vyplacené mzdy a platy v profesních, vědeckých, technických a administrativních činnostech (1,9 %, zaměstnanost -0,6 %), v informačních a komunikačních činnostech (1,3 %, zaměstnanost -3,3 %), ve zpracovatelském průmyslu (1,0 %, zaměstnanost -0,1 %) a ve veřejné správě a obraně, vzdělávání, zdravotní a sociální péči (0,5 %, zaměstnanost o 0,3 %). Mezičtvrtletně klesly mzdy a platy shodně o 0,2 % ve stavebnictví (zaměstnanost +0,8 %) a v uskupení obchod, doprava, ubytování a pohostinství (zaměstnanost +1,4 %).

Meziročně rostly mzdy a platy ve všech sekcích klasifikace ekonomických činností.

Meziročně se ve 2. čtvrtletí zvýšil objem vyplacených mezd a platů o 5,7 % a přírůstek tak mírně zpomalil a byl nejnižší za více než tři roky. Zaměstnanost byla meziročně vyšší o 0,2 %. Reálně se objem mezd a platů meziročně zvýšil o 2,3 %. Meziročně nominálně vyšší byly ve 2. čtvrtletí mzdy a platy ve všech sekcích. Nejvíce se ale zvyšovaly výdělky v činnostech v oblasti nemovitostí (17,8 % při navýšení zaměstnanosti o 2,7 %), v profesních, vědeckých, technických a administrativních činnostech (7,8 %, zaměstnanost +0,8 %) a v ostatních činnostech (7,2 %, zaměstnanost vzrostla o 2,9 %). Přírůstek nad průměrem celé ekonomiky byl zaznamenán rovněž v peněžnictví a pojišťovnictví (6,9 % při poklesu zaměstnanosti o 0,9 %), v informačních a komunikačních činnostech (6,6 %, zaměstnanost +0,4 %) a v uskupení obchod, doprava, ubytování a pohostinství (6,0 %, zaměstnanost +1,7 %). Podprůměrně meziročně rostl objem vyplacených mezd a platů ve zpracovatelském průmyslu (5,1 %, zaměstnanost -2,6 %), ve stavebnictví (4,8 %, zaměstnanost -0,8 %), ve veřejné správě a obraně, vzdělávání, zdravotní a sociální péči (4,3 %, zaměstnanost o 1,4 %) a v zemědělství, lesnictví a rybářství (2,1 % při navýšení zaměstnanosti o 1,6 %).

Růst spotřeby pokračoval.

Mezičtvrtletní přírůstek spotřeby ve 2. čtvrtletí jen drobně oslabil na 0,6 %. Zásahu na tom má zejména posílení výdajů sektoru vládních institucí (1,5 %), protože u domácností růst spotřeby po dvou solidních navýšeních opět zpomalil (0,2 %). Celkově spotřeba k mezičtvrtletnímu růstu HDP přispěla 0,4 p. b.⁸ a spotřeba vládních institucí z toho tvořila 0,3 p. b. Pohled na spotřebu v členění podle trvanlivosti⁹ ukazuje, že reálně mezičtvrtletně rostla střednědobá (2,9 %) i dlouhodobá (3,6 %) spotřeba, ale růst krátkodobé spotřeby zaznamenaný v předchozím kvartálu se neudržel (-3,0 %). Naproti tomu došlo k výraznému oživení u služeb (2,2 %). Meziroční růst spotřeby ve 2. čtvrtletí dosáhl 2,0 %. A podobně jako v případě mezičtvrtletní dynamiky u domácností došlo ke zvolnění přírůstku na 1,0 %, zatímco vládní spotřeba meziročně rostla o 4,3 %, což bylo nejvíce od konce roku 2020. I tak byl ale příspěvek spotřeby domácností k růstu HDP (1,2 p. b.) výraznější než příspěvek spotřeby vládních institucí (0,8 p. b.). Meziročně rostla spotřeba služeb (2,2 %) a zejména vlivem nízké srovnávací základny byl zaznamenán i meziroční přírůstek u krátkodobé spotřeby (1,5 %). Střednědobá (-0,5 %) i dlouhodobá (-1,8 %) spotřeba však za úrovní loňského roku zaostávaly.

Investiční aktivita se zvyšovala. Zásoby ale

Výdaje na tvorbu hrubého kapitálu reálně mezičtvrtletně klesly o 0,3 %. Bylo to zejména kvůli vývoji tvorby zásob. Naopak výdaje na tvorbu hrubého fixního kapitálu (investiční

⁵ Zaměstnanost v pojetí národních účtů (osoby), údaj je sezónně očištěn.

⁶ Do reálného vyjádření převedeno s pomocí deflátoru spotřeby domácností.

⁷ Tato sekce zahrnuje činnosti organizací sdružujících osoby za účelem prosazování společných zájmů, opravy počítačů a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost a řadu jiných osobních služeb (kosmetické, kadeřnické apod.).

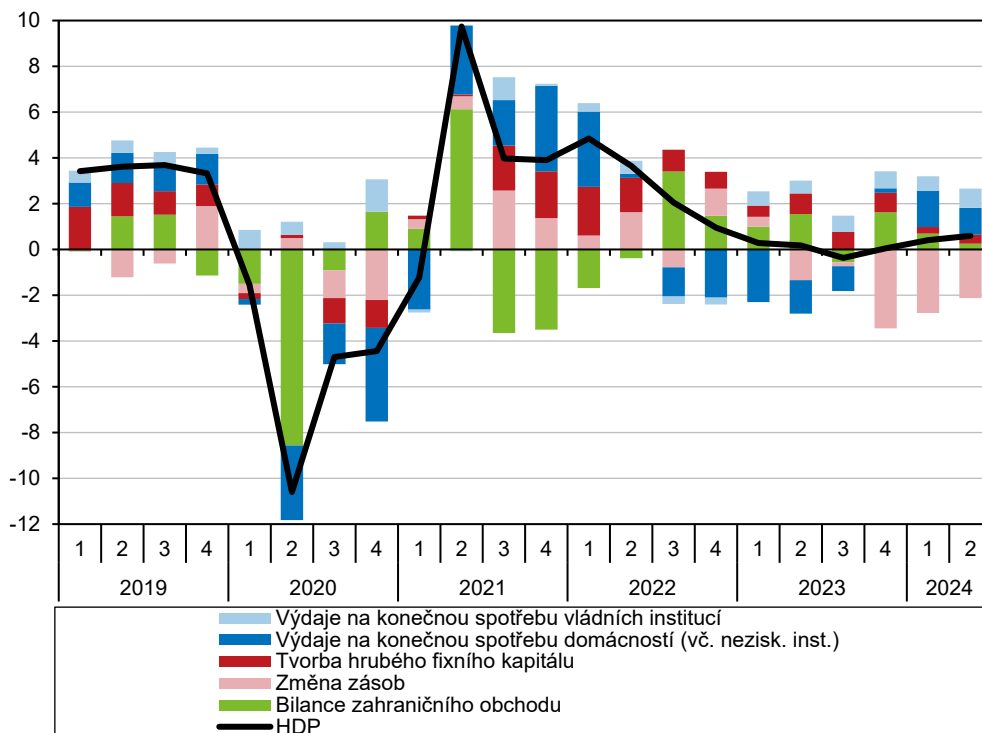
⁸ Příspěvky ke změně HDP po vyloučení dovozu pro konečné užití.

⁹ Údaje o spotřebě dle trvanlivosti jsou v domácím pojetí.

výrazně působily ve směru mezičtvrtletního i meziročního poklesu HDP.

aktivita) mezičtvrtletně vzrostly o 1,9 %. Mezičtvrtletně rostly investice do produktů duševního vlastnictví (4,4 %), obydlí (4,3 %), ICT a ostatních strojů a zařízení (0,9 %) a do dopravních prostředků a zařízení (0,3 %). Pokles byl zaznamenán u investic do ostatních budov a staveb (-0,7 %). Změna zásob měla klíčový vliv také na meziroční pokles kapitálových výdajů (-7,2 %)¹⁰. Investiční aktivita měla jen mírný meziroční přírůstek (0,7 %). Výrazně meziročně rostly investice do dopravních prostředků a zařízení (8,7 %). Mírnější byly přírůstky u investic do ostatních budov a staveb (2,0 %), obydlí (1,1 %) a produktů duševního vlastnictví (0,8 %). Propad byl naopak zaznamenán u investic do ICT a ostatních strojů a zařízení (-3,8 %).

Graf č. 2 Příspěvky výdajových složek k reálné změně HDP* (objemové indexy, meziroční růst, příspěvky v p. b., HDP v %)

Zdroj: ČSÚ
* po vyloučení dovozu pro konečné užití

Bilance zahraničního obchodu se zbožím a službami dosáhla výrazného přebytku.

Vývoz zboží a služeb se ve 2. čtvrtletí reálně mezičtvrtletně zvýšil o 0,6 %¹¹. Výrazněji vzrostl export služeb (2,1 %), zatímco u zboží zůstala dynamika nízká (0,3 %). Mezičtvrtletní růst dovozu zboží a služeb byl jen mírně vyšší než přírůstek u vývozu (0,7 %). Meziročně export zboží a služeb vzrostl o 0,4 %. Opět za tím stály zejména služby (6,8 %), zatímco vývoz zboží meziročně zaostal o 0,8 %. U dovozu byl počtvrté v řadě zaznamenán meziroční pokles (-1,5 %). U dovozu i vývozu již více než rok trvá nepoměr mezi silným reálným růstem zahraničního obchodu se službami a naopak poklesem nebo jen nízkým reálným navýšením u obchodu se zbožím. Bilance zahraničního obchodu se zbožím a službami v běžných cenách dosáhla ve 2. čtvrtletí přebytku 143,0 mld. korun a došlo tak k meziročnímu zlepšení o 45,4 mld. Přebytek obchodu se zbožím z toho tvořil 114,9 mld. (meziroční zvýšení o 35,3 mld.) a se službami 28,0 mld. (+10,0 mld.).

¹⁰ Změna zásob (v běžných cenách a sezónně neočištěná) ve 2. čtvrtletí 2024 dosáhla 8,1 mld. korun, zatímco v roce 2023 to bylo 35,2 mld.

¹¹ Podle metodiky čtvrtletních národních účtů (vývoz a dovoz v ocenění FOB/FOB). Bilance zahraničního obchodu v běžných cenách a po sezónním očištění.

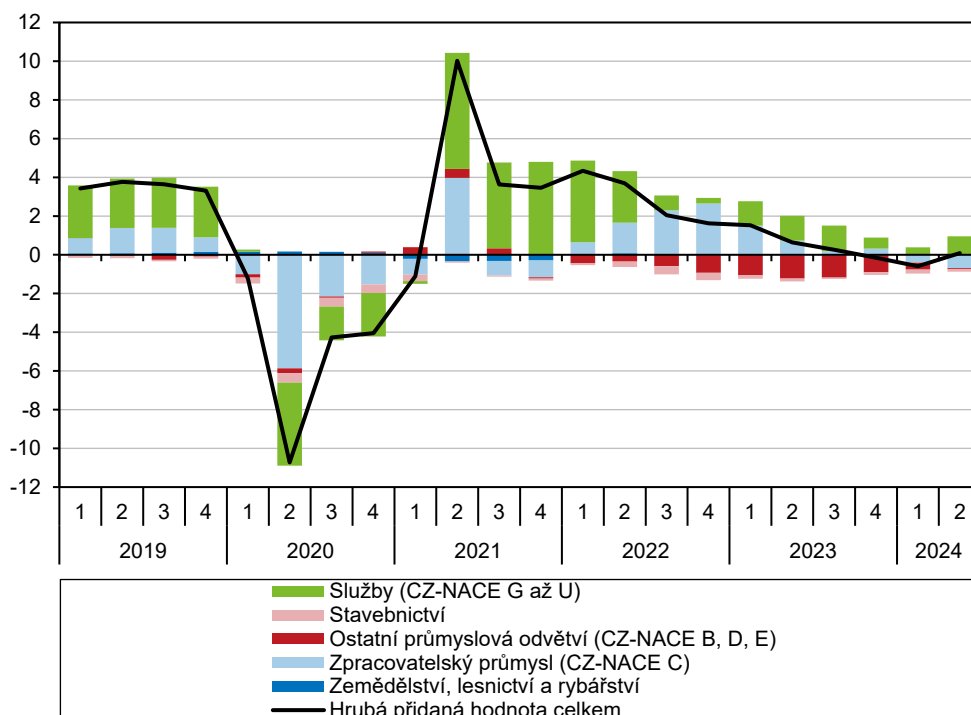

Hrubá přidaná hodnota mezičtvrtletně mírně rostla.

Hrubá přidaná hodnota (HPH) se ve 2. čtvrtletí mezičtvrtletně zvýšila o 0,5 %. K mezičtvrtletnímu růstu HPH přispívala zejména odvětví služeb, která podpořila oživená domácí spotřební poptávka. Rostla zejména HPH v peněžnictví a pojišťovnictví (3,4 %), v profesních, vědeckých, technických a administrativních činnostech (2,4 %) a v obchodě, dopravě, ubytování a pohostinství (2,3 %). Mírný mezičtvrtletní nárůst byl zaznamenán u ostatních činností (0,3 %), činností v oblasti nemovitostí (0,3 %) a v informačních a komunikačních činnostech (0,1 %). V průmyslu HPH mezičtvrtletně klesla o 0,6 % a řadu mezičtvrtletních poklesů trvajících od konce roku 2022 přerušil jen 4. kvartál 2023. Ve zpracovatelském průmyslu HPH ve 2. čtvrtletí klesala ještě výrazněji než v průmyslu jako celku (-1,7 %). Ani 2. čtvrtletí nepřineslo obrat v dlouhodobě utlumeném stavebnictví (-0,3 %).

Graf č. 3 Příspěvky odvětví k reálné změně HPH (objemové indexy, meziroční příspěvky v p. b., HPH v %)

Zdroj: ČSÚ

Zatímco u služeb HPH většinou rostla, průmyslu se nedařilo.

V meziročním srovnání HPH v zásadě stagnovala (přírůstek o 0,1 %). Podobně jako u mezičtvrtletní dynamiky, také k meziročnímu růstu HPH přispívaly především služby. Meziročně silně rostla HPH v peněžnictví a pojišťovnictví (7,3 %) a mírnější přírůstky byly zaznamenány rovněž v uskupení obchod, doprava, ubytování a pohostinství (2,3 %), v informačních a komunikačních činnostech (1,1 %), v činnostech v oblasti nemovitostí (0,9 %) a ve veřejné správě a obraně, vzdělávání, ve zdravotní a sociální péči (0,7 %). Meziročně stagnovaly ostatní činnosti a profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti (-0,1 %). Meziročně klesala HPH v průmyslu jako celku (-2,5 %), z toho ve zpracovatelském průmyslu propad dosáhl 3,0 %. Pokles HPH ve stavebnictví o 2,4 % prodloužil nepřetržitou řadu meziročních propadů na šest let.

3. Výkonnost odvětví

Mezikvartální pokles HPH se ve 2. čtvrtletí zastavil. Dařilo se službám, které těžily ze silnější tuzemské poptávky. Slabá zahraniční poptávka naopak nadále udržovala průmysl v recesi.

Souhrnný výkon odvětví národního hospodářství zachycený pomocí vytvořené hrubé přidané hodnoty (HPH)¹² se na počátku letošního roku dále mírně mezikvartálně snižoval a navázal tak na nepříznivý loňský vývoj. Teprve ve 2. čtvrtletí 2024 došlo k lehkému oživení (+0,5 %¹³), k němuž ovšem přispěl jen sektor služeb¹⁴. Ten profitoval z vyšších spotřebních výdajů domácností i vládních institucí či z pokračujícího rozvoje příjezdového cestovního ruchu. Za celé 1. pololetí se HPH meziročně snížila o 0,3 % (poslední pololetní pokles přitom nastal v roce 2020). Odvětvový profil vývoje je opět podobný – k nižšímu výkonu přispěl nejvíce průmysl (–0,7 p. b.), kde recese pokračovala v jeho zpracovatelské části a v úhrnu také v těžbě a energetice. Opačně působilo (shodně jako po většinu loňského roku) váhově dominantní uskupení služeb – obchod, doprava, ubytování a pohostinství (+0,4 p. b.).

Očekávaná letošní sklizeň základních obilovin i řepky je v meziročním, ale i dlouhodobém srovnání nižší. Významný vliv měl pokles osevních ploch i prudké výkyvy počasí na počátku jara.

Výše uvedený souhrnný pohled dále rozvádějí podstatně detailnější podnikové statistiky. Dle 3. letošního odhadu sklizní (k 15. 8.) se očekává úroda základních obilovin ve výši 6 835 tis. tun a řepky 940 tis. tun. Odhad úrody obilovin je meziročně o 8,6 % nižší a za průměrem z posledního pětiletí zaostává o 6,6 % (jedná se o druhou nejnižší sklizeň v posledním desetiletí). Úroda řepky je meziročně nižší o 28,3 % a o pětinu zaostává za posledním pětiletím (sklizeň je nejnižší od roku 2006). V obou případech hrají klíčovou roli slabší letošní hektarové výnosy, nezanedbatelný vliv měl ale i pokles osevní plochy. Meziročně slabší je sklizeň pšenice, žita a ječmene ozimého. Naopak díky dostatku srážek po celé vegetační období je očekávána vyšší úroda u jarních obilovin (ječmene jarního, ovesa a triticale). Z dalších plodin by se mělo meziročně více sklídit i kukuřice na zrno (+15,3 %), brambor (+11,1 %, hlavně díky rozšíření osevní plochy), sóji (+10,9 %), řepy cukrové (+13,5 %) a kukuřice na zeleno (+16,4 %). Naproti tomu pokles se očekává např. u slunečnice na semeno (–10,7 %) či vojtěšky (–7,7 %). Na letošní úrodu měly obecně významný vliv dubnové mrazy. Ty kromě řepky citelně poznamenaly také úrodu ovoce a některých druhů zeleniny.

Hrubá tuzemská produkce masa se meziročně zvýšila především vlivem oživení výroby vepřového.

Dva roky trvající meziroční pokles fyzického objemu výroby masa na jatkách v ČR se loni ve 4. čtvrtletí zastavil a tento obrat potvrdil i dosavadní letošní průběh. Ve 2. čtvrtletí tak pokračoval mírný růst výroby (+1,9 %). Táhlo ho (stejně jako na počátku roku) oživení váhově dominantního segmentu vepřového masa (+5,6 %, ale proti roku 2021 byla výroba skoro o 4 % nižší). K poklesu došlo však u hovězího (–4,6 %¹⁵) a jeho dosavadní letošní výroba je na sedmiletém minimu. Výroba drůbežního stagnovala, v dlouhodobějším pohledu se však zvyšuje. Ještě zřetelnější růstový trend je patrný v mlékárenství. Přímý nákup mléka od tuzemských producentů se meziročně zvýšil o 3,7 %, rostl dvakrát rychleji než ve stejném období loni. Po započítání bilance dovozu a vývozu masa se předběžně kalkulovaná spotřeba masa v ČR ve 2. čtvrtletí meziročně zvýšila u všech tří druhů: u hovězího (+2,5 %), vepřového (+2,0 %) i drůbežního (+5,2 %). Ovlivnil ji i o více než desetinu vyšší dovoz – jak hovězího, tak drůbežního. Na spotřebu masa působí také dlouhodobé preference tuzemských konzumentů i krátkodobější výkyvy dané např. reakcí domácností na vývoj spotřebitelských cen tohoto zboží.

Spotřeba všech hlavních druhů masa rostla, a to i díky posílení dovozu.

¹² Údaje o HPH jsou vyjádřeny ve stálých cenách a v očištění o sezónní a kalendářní vlivy.

¹³ HPH v celé EU se zvyšovala mezikvartálně pomaleji (+0,2 %), avšak na rozdíl od Česka zde přetrvával slabý růst i po celý loňský rok. Meziročně se 1. pololetí 2024 HPH v Unii zvýšila o 0,9 %. Oproti Česku zde plošný růst výkonu služeb stačil kompenzovat pokles v průmyslu i ve stavebnictví (který v EU navíc nebyl tak hluboký jako v tuzemsku či Německu). Celková HPH vzrostla nejvíce na Kypru (+3,5 %) a v Chorvatsku (+3,3 %), z větších ekonomik pak v Polsku (+3,1 %), Španělsku (+2,8 %), Rumunsku (2,0 %) a Francii (+1,5 %). Poklesl HPH nastal jen v šesti státech – největší byl v Irsku (–4,7 %, zejména kvůli průmyslu a finančnictví) a Estonsku (–2,6 %). V rámci středoevropského regionu se HPH snížila jen v Rakousku (–1,1 %) a Česku (–0,3 %), v Německu rostla o 0,4 %, na Slovensku o 2,4 %.

¹⁴ HPH v celé ekonomice se tak aktuálně nacházela o 1 % nad úroveň z vrcholu z období poslední konjunktury (4 čtvrtletí 2019), z toho výkon sektoru služeb byl v tomto srovnání dokonce o 7 % vyšší – přesně opačně na tom byl průmysl a ještě hlubší odstup měly stavebnictví (–18 %) a primární sektor ekonomiky (–12 %).

¹⁵ Hrubá tuzemská produkce odpovídající celkovým dodávkám z českých chovů na jatka (v tuzemsku i zahraničí) však klesla u hovězího masa jen nepatrně (–0,2 %), neboť se projevil zvýšený vývoz zvířat k porážce (za hranice putovala k porážkám čtvrtina v tuzemsku vykrmeného skotu). Obdobný jev se projevil i u vepřového masa (vývoz byl meziročně o třetinu vyšší), díky tomu vzrostla jeho domácí produkce o 7,4 %.

Průmyslová produkce letos mezikvartálně klesala. Projevuje se slabá poptávka i doznívající efekt zvýšených výrobních nákladů z období energetické krize.

Tuzemský průmysl se v 1. pololetí 2024 nacházel v recesi, když ho srážela především přetrvávající slabá zahraniční poptávka. Ekonomiky klíčových obchodních partnerů Česka v eurozóně (zejména Německo, Francie, Itálie, Nizozemsko či Rakousko) čelily cyklickým i strukturálním problémům. Ty se projevují také v tuzemsku. Většina energeticky náročných oborů stále pociťuje dopady zvýšených cen vstupů. Negativní vliv má i omezení celkové investiční aktivity související s pokračující oslabenou podnikatelskou i spotřebitelskou důvěrou v ekonomiku či se ztíženými možnostmi úvěrového financování investic. Po krátkodobém oživení na sklonku roku 2023, za nímž stála primárně výroba dopravních prostředků, se průmyslová produkce¹⁶ v Česku v 1. čtvrtletí 2024 mezikvartálně snížila o 0,7 %. V následujícím období se její pokles prohloubil (na -1,0 %), neboť útlum postihl klíčové investičně zaměřené obory (strojírenství, výroba motorových vozidel) i část oblastí zaměřených na výrobu meziproduktů (elektrotechnika, hutnictví a slévárenství). Výše uvedené vlivy vedly k tomu, že produkce celého průmyslu letos ve 2. čtvrtletí za svým vrcholem z období předpandemické konjunktury (2. čtvrtletí 2019) mírně zaostala (o 2,7 %)¹⁷.

Za meziročním poklesem průmyslu stálo hlavně strojírenství, kde se prohluboval problém se slabou poptávkou.

Průmyslová produkce se meziročně mírně snižovala již od poloviny loňského roku. V 1. pololetí 2024 tak klesla o 1,6 %¹⁸. Stál za tím především prohlubující se pokles výkonu významného odvětví strojírenství (pokles produkce o 12,9 %, příspěvek k vývoji celého průmyslu -1,1 p. b.) v důsledku slabé poptávky, zejména ze zahraničí. Útlum se zde týká např. výroby čerpadel, zemědělských nebo kovoobráběcích strojů, nižší produkci lze však vystopovat v zásadě napříč celým odvětvím. Na recesi celého průmyslu měla letos nezanedbatelný vliv i výroba motorových vozidel (příspěvek -0,3 p. b., pokles odvětví o 1,6 %). Ta již neudržela velmi vysoké tempo výroby z předchozích dvou let, jež zčásti pramenilo z finalizace většího objemu zakázek nahromaděných z období ovlivněného narušením dodavatelských řetězců. To se letos odrazilo i v nevýrazných výsledcích nejbližších navazujících oborů – zejména výroby elektrických zařízení (-0,9 %). Využití výrobních kapacit v samotném automobilovém průmyslu kleslo na počátku 3. čtvrtletí 2024 pod 90 % (nejnižší za posledních jeden a půl roku). Ve srovnání s většinou průmyslových oborů bylo ovšem stále relativně vysoké¹⁹. Výrobci aut nadále profitovali ze solidního růstu domácí i zahraniční poptávky²⁰. V dobré kondici se navzdory aktuálnímu poklesu výkonu nacházela i výroba ostatních (především kolejových) vozidel. Vlivem vysoké srovnávací základny zde sice produkce letos meziročně klesla (-4,6 %), ta má zde ovšem tradičně dost kolísavý charakter. Dobré vyhlídky tohoto oboru se opírají o silnou domácí poptávku spojenou s rozvojem dopravní infrastruktury i modernizací armády.

Vysoké tempo výroby z předchozích let neudržel automobilový průmysl, což mělo dopad i na nejbližší subdodavatelské obory.

V hutnictví pokračoval hluboký pokles produkce. Problémy přetrvávaly i ve většině dalších energeticky náročných oborů.

Slabé poptávce i stále zvýšeným výrobním nákladům (ve vztahu k roku 2020 i 2021) čelila i na počátku letošního roku většina energeticky náročných oborů. V základní kovovýrobě, hutnictví a slévárenství se produkce meziročně snížila třetí rok v řadě, když v 1. pololetí

¹⁶ Zahnuje odvětví těžby a dobývání, zpracovatelského průmyslu a také energetiky (zde pojímané jako odvětví výroby a rozvodu elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu). Všechna meziroční tempa produkce jsou očištěna o kalendářní vlivy, mezičtvrtletní tempa i o vliv sezónnosti.

¹⁷ Za svým vrcholem z období let 2015 až 2019 letos ve 2. čtvrtletí zaostávalo 17 z 25 hlavních průmyslových oborů – nejvíce těžba uhlí (o 53 %), výroba základních kovů, hutní zpracování a slévárenství (-33 %), kožedělný průmysl (-22 %), textilní průmysl (-21 %), energetika a těžba stavebních materiálů (shodně -20 %). Z větších oborů dále strojírenství (-14 %), chemie (-13 %), výroba stavebních hmot (-12 %), gumárenství a plastikařství (-7 %) a kovodělný průmysl (-5 %). Naopak nad předkrizovou úroveň produkce se aktuálně nacházela zejména výroba ostatních dopravních prostředků (+25 %), farmacie (22 %), papírenský průmysl a výroba motorových vozidel (shodně +13 %), ostatní zpracovatelský průmysl (+12 %), elektrotechnický průmysl (+9 %) a dále např. potravinářství (+4 %).

¹⁸ Průmysl je od loňského jara v útlumu také v EU. V 1. pololetí 2024 se jeho produkce v Unii snížila o 3,4 % (z toho v Německu o 5,3 %). Nejvíce klesl výkon odvětví zaměřených na produkci investičních produktů (o 5,7 %) a produktů dlouhodobé spotřeby (o 4,6 %).

¹⁹ O stále dobré aktuální kondici celého odvětví svědčí i údaje Sdružení automobilového průmyslu ČR. Dle nich bylo letos za celé pololetí v tuzemsku vyrobeno 774 tis. osobních automobilů (meziročně o 5 % více a současně 2 % více než v rekordním roce 2018). Na rozdíl od předchozích let se výroba vyznačovala nebývalou rovnoměrností (ve všech měsících výroba překročila 120 tis. vozů), což naznačuje výrazné zklidnění v oblasti dodavatelských řetězců. K meziročnímu poklesu naopak došlo ve výrobě elektrických vozidel (vč. vozů s hybridním pohonem), které se zatím letos na celkové produkci osobních automobilů podílely rovnými 8 % (o rok dříve 12,4 %). Oproti tomu posílila letos výrobu většina producentů ostatních druhů silničních motorových vozidel.

²⁰ Dle Evropského sdružení výrobců automobilů vzrostly za 1. pololetí 2024 počty registrací nových osobních aut v EU meziročně o 4,5 % (na 5,7 mil.). Růst trhu táhla hlavně hybridní elektrická vozidla, která se na celkovém prodeji podílela již skoro 30 %. Kromě zemí Beneluxu a Skandinávie se celková poptávka zvyšovala ve všech významnějších státech. Ačkoliv počty registrací meziročně narůstají fakticky již skoro dva roky v řadě, za vrcholem z předpandemického období v 1. pololetí 2024 stále zhruba o pětinu zaostávaly.

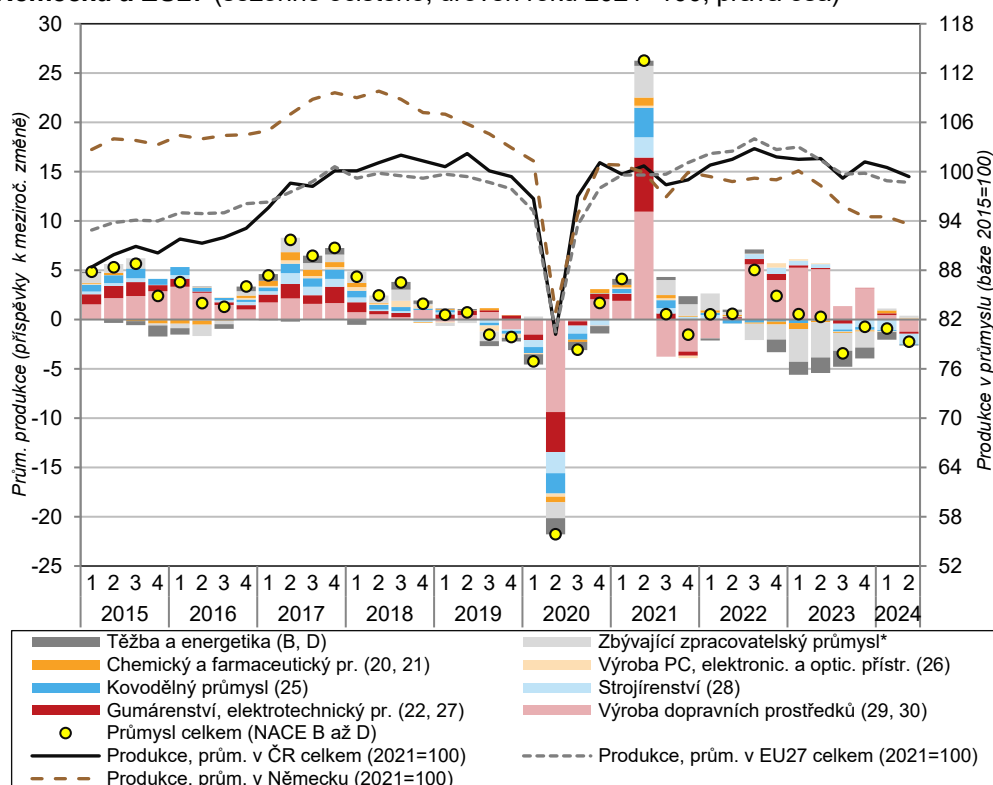
K pozitivnímu obratu však došlo v chemickém průmyslu, a to díky oživení domácí poptávky.

2024 klesla o 8,5 %²¹. Ani z vývoje zakázek v tomto oboru není zatím patrný náznak pozitivního obratu. Firmám chybí nejvíce zahraniční poptávka, což souvisí s nepříznivým vývojem hutnictví v celé EU²². Dlouhodobě se projevuje pokles poptávky po oceli, zejména ze stavebnictví, automobilového průmyslu či strojírenství. Přetrvávající, ale řádově menší útlum produkce zasáhl i kovodělný průmysl a výrobu stavebních hmot. V obou případech se na něm aktuálně podílí hlavně slabší tuzemská poptávka. Naopak v energeticky náročném chemickém průmyslu produkce po loňském propadu v 1. pololetí 2024 díky oživení na domácím trhu meziročně posílila o 3,7 % a spolu s potravinářstvím tlumila pokles výkonu celého průmyslu ze všech jeho oborů nejvíce (oba obory v součtu +0,4 p. b.).

Potravinářství i výroba nápojů profitovaly z oživené spotřeby domácností. U některých položek ale lidé stále spíš odkládali spotřebu, což se podepsalo na výkonech v nábytkářství.

Většina menších zpracovatelských oborů po loňském útlumu letos ožila. O téměř 8 % posílila produkce papírenství, podobného růstu dosáhl také různorodý obor ostatního zpracovatelského průmyslu²³. Zotavení spotřeby tuzemských domácností i rozvoj příjezdového cestovního ruchu vyústily ve vyšší produkci potravinářství (+4,6 %) i nápojového průmyslu (+6,0 %). K růstu v oděvnictví (+5,3 %) přispěla sílicí zahraniční poptávka. Naopak díky rozvoji domácího trhu pokračoval letos dlouhodobější růst obuvnictví a farmacie. Stále se však nedařilo textilnímu průmyslu (-2,0 %) i nábytkářství (-3,9 %), v nichž meziroční pokles produkce přetrvává již osmý kvartál v řadě. Tyto obory sužuje slabá tuzemská poptávka – v případě textilní výroby zejména ze strany navazujícího stavebnictví (technické textilie), v nábytkářství pak přetrvávající nižší ochota domácností k nákupům zbytečného zboží.

Graf č. 4 Příspěvy dílčích odvětví k meziroční změně průmyslové produkce v ČR (očištěno o kalendářní vlivy, reálně, v p. b.) a produkce v celém průmyslu v ČR, Německu a EU27 (sezónně očištěno, úroveň roku 2021=100, pravá osa)

Poznámka: Tržby jsou uvedeny v běžných cenách.
*Příspěvek zbývajícího zpracovatelského průmyslu zahrnuje i vliv celkové metodické diskrepance pramenící ze změny vah.
Zdroj: ČSÚ, Eurostat

Pokračující pokles poptávky v energetice

Podobně jako po celý loňský rok, i v 1. pololetí 2024 výkon průmyslu významně brzdila jeho nezpracovatelská odvětví (-0,4 p. b.). Produkce v energetice se letos meziročně snížila

²¹ Oproti 1. pololetí 2021 byla letošní produkce v tomto oboru o více než čtvrtinu nižší.

²² Produkce v tomto oboru klesá ve státech EU meziročně již dva a půl roku v řadě (letos v 1. pololetí o 2 %).

²³ Ten zahrnuje zejména výrobu lékařských nástrojů a potřeb, ale také např. výrobu her, hraček, sportovních potřeb či klenotů a bižuterie.

<p>souvisel především s velmi teplou zimou, v menší míře také s úspornými opatřeními domácností i firem a též se slabší ekonomickou aktivitou v průmyslu i stavebnictví.</p>	<p>o 3,1 % (za celý loňský rok propadla o rekordních 11,1 %). Za nižší výrobou elektřiny stály letos všechny klíčové zdroje²⁴. Pokračoval rovněž pokles spotřeby elektřiny²⁵ i zemního plynu²⁶, na rozdíl od minulosti ale primárně díky teplejšímu počasí během topné sezóny²⁷. Projevilo se i to, že domácnosti a firmy pokračovaly v úsporných opatřeních. K nižší spotřebě přispěl i pokles ekonomické aktivity v průmyslu a stavebnictví. S vývojem v energetice souvisí také pokračující řízený útlum v těžebním průmyslu. Hluboký pokles produkce zde pokračoval druhý rok v řadě, za 1. pololetí 2024 činil meziročních 9,6 %. Negativně se projevuje hlavně pokles ve stále méně rentabilní těžbě uhlí (-14,7 %), slabá domácí poptávka však stále již více než dva roky limituje rovněž výkon v těžbě stavebních materiálů (-4,0 %).</p>
<p>Pokračoval pokles těžby uhlí i stavebních materiálů.</p>	
<p>Hodnota zakázek ve výrobě dopravních prostředků svižně rosla.</p>	<p>Dynamika nových průmyslových zakázek zatím potvrzovala letošní mírné oživení. Zatímco po většinu loňského roku se nominální hodnota zakázek ve sledovaných průmyslových oborech²⁸ meziročně snižovala, v 1. pololetí 2024 vzrostla o 3,4 % (podobně se zvyšovala v obou letošních kvartálech). To lze s ohledem na stagnaci cen průmyslových výrobců považovat za náznak budoucího mírného hospodářského oživení celého odvětví. Růst signalizovaly jak objednávky z tuzemska (+2,6 %), tak ze zahraničí (+3,8 %). Ve směru růstu celkových zakázek působila (stejně jako po celý loňský rok) nejvíce vyšší poptávka po motorových vozidlech (+10 %), dařilo se i návazné výrobě elektrických zařízení (+5 %). Pozitivní vyhlídky byly díky tuzemské poptávce patrné i u ostatních dopravních prostředků či v elektronickém průmyslu. Další oživení některých menších oborů předznamenávají vyšší nasmlouvané objednávky v oděvnictví i papírenství. Řada nosných zpracovatelských oborů byla ovšem stále limitovaná slabou poptávkou. Ta v hutnictví propadla meziročně o 15 %, ve strojírenství o 6 % a v kovodělném průmyslu vlivem stále slabé tuzemské poptávky výše celkových zakázek pouze stagnovala.</p>
<p>V hutnictví, strojírenství a kovodělném průmyslu však slabá poptávka přetrvávala.</p>	
<p>Důvěra podniků v průmyslu byla nadále nízká. Přibývá firem, jež trápí nedostatečná poptávka. Aktuální i očekávaný vývoj zaměstnanosti zůstává nepříznivý.</p>	<p>Důvěra podnikatelů v průmyslu zůstávala již bezmála dva roky v negativním pásmu. Letos v únoru sestoupila takřka nejnižší od protipandemických uzávěr výroby (na jaře 2020). Následně sice došlo k mírnému zotavení, avšak i v srpnu setrvala důvěra výrazně pod svým dlouhodobým průměrem (o 8,5 p. b.) a v meziročním pohledu se prakticky nezměnila. Byť u nákladových tlaků došlo ke stabilizaci (již pouze šestina podniků v krátkodobém horizontu plánuje zvýšit ceny své produkce) a do normálu se vrátil i objem naskladněných zásob, podniky napříč většinou odvětví stále limituje nedostatečná poptávka. Její role jako klíčové růstové bariéry od poloviny minulého roku roste (aktuálně omezuje již 52 % firem²⁹). Naopak nedostatek zaměstnanců sužoval osminu podniků (nejméně za poslední čtyři roky)³⁰. Firmy navíc plánují v nejbližším kvartálu lidí spíše propouštět (16 %) než přijímat (6 %), což koresponduje i s reálným vývojem v posledních měsících (evidenční počet zaměstnanců v průmyslu se v 1. pololetí 2024 meziročně snížil</p>
<p>V očekáváních v oblasti výroby i vlastní ekonomické situace přetrvával v srpnu opatrný optimismus.</p>	

²⁴ Dle údajů Energetického regulačního úřadu dosáhla v 1. pololetí 2024 v Česku hrubá výroba elektřiny 36,1 TWh (meziročně o 5,6 % méně). K poklesu přispěly hlavně tepelné elektrárny (s produkcí nižší o 10,8 %) a jaderné zdroje (-4,6 %). Celkový pokles produkce naopak tlumily především rozvíjející se obnovitelné zdroje – fotovoltaické elektrárny vyrobily o 28 % více (z dřívější části vlivem svižného růstu instalovaného výkonu nejmenších zdrojů – do 10 kW), větrné elektrárny (+9 %), více elektřiny dodaly i přečerpávací zdroje (+15 %).

²⁵ V 1. pololetí 2024 činila hrubá tuzemská spotřeba elektřiny 34,0 TWh, meziročně o 2,1 % méně. Z klíčových skupin odběratelů přispěly k poklesu nejvíce domácnosti (jejich spotřeba se snížila o 2,3 %), v menší míře i podnikatelé a většina podniků. Mírně rostla jen spotřeba největších podniků v rámci skupiny velkooběratelů (+1,8 %). Oproti 1. pololetí 2019 byla letos nejnižší spotřeba velkooběratelů (-8,3 %) a podnikatelů z řad malooběratelů (-7,7 %), u domácností činil pokles i vlivem rozšíření práce z domova pouze 0,8 %.

²⁶ Ten za 1. pololetí 2024 činil meziročně 7,9 %. Obdobně jako u elektřiny uspořily plyn nejvíce domácnosti (-12,6 %) a nejméně velkooběratelé (-4,9 %). Po přepočtu na teplotní normál však celková spotřeba klesla meziročně jen o 0,7 %, za tři roky ale o 25 % (skutečná spotřeba dokonce o 35 %).

²⁷ Průměrná teplota ovzduší v ČR činila dle Českého hydrometeorologického úřadu letos v 1. pololetí 9,3 stupně Celsia (byla o 2,5 stupně vyšší než dlouhodobý průměr z období let 1991–2020), loni ve stejnou dobu „jen“ 7,6 stupně. Nadnormální teplota se dosud letos vyskytla ve všech měsících – zejména v únoru (s odchylkou +6,0 stupně) a březnu (+3,7).

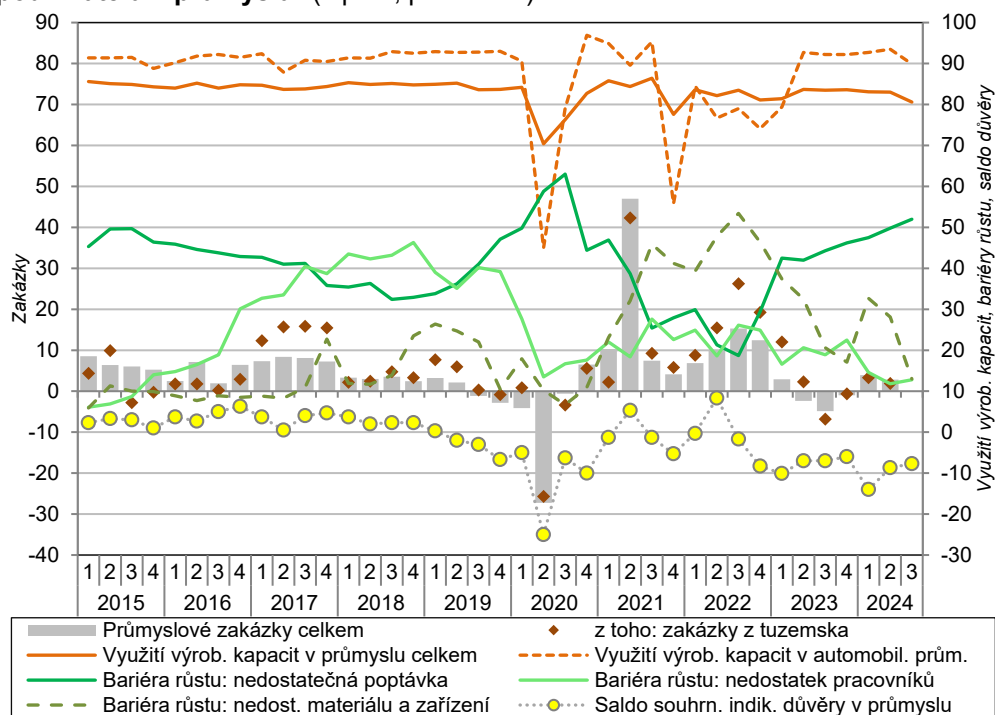
²⁸ Zjišťování zakázek probíhá jen ve dvanácti zpracovatelských odvětvích vyrábějících převážně na zakázku, s dlouhodobějším výrobním cyklem a s většími zásobami zakázek. Meziroční tempa zakázek jsou očištěna o kalendářní vlivy, mezikvartální tempa také o vliv sezónnosti.

²⁹ Podniky mohou uvést více růstových bariér současně. Výjma krátkého období na počátku období šíření pandemie covidu-19 je aktuální naléhavost nedostatečné poptávky v průmyslu nejvyšší za posledních 10 let.

³⁰ V některých, zejména menších oborech se však stále jednalo o významnou bariéru (potravinářský, nápojový a kožedělný průmysl), výjimečně i dominantní růstové omezení (výroba ostatních dopravních prostředků, oprava a instalace strojů a zařízení).

o 2 %). Nicméně v krátkodobých očekáváních výroby i celkové vlastní ekonomické situace zavládl v srpnu (na rozdíl od počátku roku) mezi podniky velmi mírný optimismus.

Graf č. 5 Nové zakázky v průmyslu (nominálně, meziročně, v %), využití výrobních kapacit v průmyslu, vybrané bariéry růstu* (v %, pravá osa) a saldo důvěry podnikatelů v průmyslu* (v p. b., pravá osa)

*Využití průmyslových kapacit i bariéry růstu vyjadřují stav v prvním měsíci daného čtvrtletí, saldo důvěry podnikatelů je vztaženo ke druhému měsíci čtvrtletí. Zakázky jsou očištěny o kalendářní vlivy, ostatní ukazatele jsou sezónně očištěny. Podniky mohly uvést více hlavních růstových bariér současně. Zdroj: ČSÚ, Eurostat

Výkon stavebnictví stále ovlivňovaly významné nákladové tlaky i slabší soukromá investiční aktivita.

Na stavebnictví na počátku letošního roku působily slabá poptávka i přetrvávající cenové tlaky. Ačkoliv ceny stavebních materiálů začaly po tříletém zvyšování od loňského podzimu meziročně mírně klesat, snižování realizovaných i očekávaných cen stavební výroby³¹ bránil svižný růst nákladů práce ovlivněný chronickým nedostatkem především kvalifikované pracovní síly. Stále se projevovala i utlumená investiční aktivita v soukromé sféře související se slabší důvěrou podniků i domácností v ekonomiku a se ztíženými možnostmi úvěrového financování investic. K tomu se přidal i očekávaný pokles veřejných investic související s přechodem na nové programové období EU³².

Meziroční pokles stavební produkce se letos prohluboval. Největší pokles postihl specializované stavební činnosti.

Stavební produkce³³ na počátku roku 2024 mezikvartálně vzrostla o 0,8 % a zastavila tak svůj pokles, jenž vyplnil většinu loňského roku. K tomuto oživení zásadně přispělo nebývale teplé zimní období, jež vedlo zejména v únoru k razantnímu posílení v inženýrském stavitelství (a v menší míře i v ostatních segmentech celého odvětví). Během 2. čtvrtletí se ovšem výkon stavebnictví snížil o 3,3 %, když k citelnému poklesu došlo se srovnatelnou intenzitou ve všech jeho hlavních segmentech. Ve 2. čtvrtletí 2024 tak zaostával výkon celého odvětví za vrcholem z období poslední konjunktury (3. čtvrtletí 2019) o 8,4 %. Meziroční pokles produkce se letos prohluboval a za celé poleletí dosáhl 5,3 %. K tomu nejvíce přispěly výstavba budov a také specializované stavební činnosti (v nichž výkon

³¹ Die konjunkturálních průzkumů ze srpna 2024 očekávala růst cen vlastní produkce (v horizontu tří měsíců) stále skoro třetina tuzemských stavebních podniků. Šlo jednoznačně o nejvyšší podíl mezi všemi hlavními odvětvími. Zatímco v jiných odvětvích inflační tlaky již z velké části vyprchaly, ve stavebnictví se vlivem delšího výrobního cyklu projevuje vyšší setrvačnost.

³² Tento efekt nicméně není zdaleka tak výrazný jako v roce 2016. V 1. pololetí 2024 klesly kapitálové výdaje státního rozpočtu ČR meziročně o 3,3 %. Státní fond dopravní infrastruktury počítá na celý letošní rok (při pokračování modelu vícezdrojového financování) s celkovými výdaji ve výši 150 mld. korun, což je jen nepatrně méně než v rekordním loňském roce (151 mld.). Stavebnictví by mělo perspektivně stále více těžit také z prostředků z Národního plánu obnovy určených např. na snižování energetické náročnosti budov.

³³ Údaje o stavební produkci jsou ve stálých cenách, meziroční tempa jsou očištěna o kalendářní vlivy, mezičtvrtletní též o vliv sezónnosti.

propadl nejvíce – o 8,1 %). Tyto činnosti zahrnují např. kompletační, dokončovací elektroinstalační či instalátérské práce a jsou spíše doménou menších stavebních firem. Mírnější pokles postihl inženýrské stavitelství (-1,1 %).

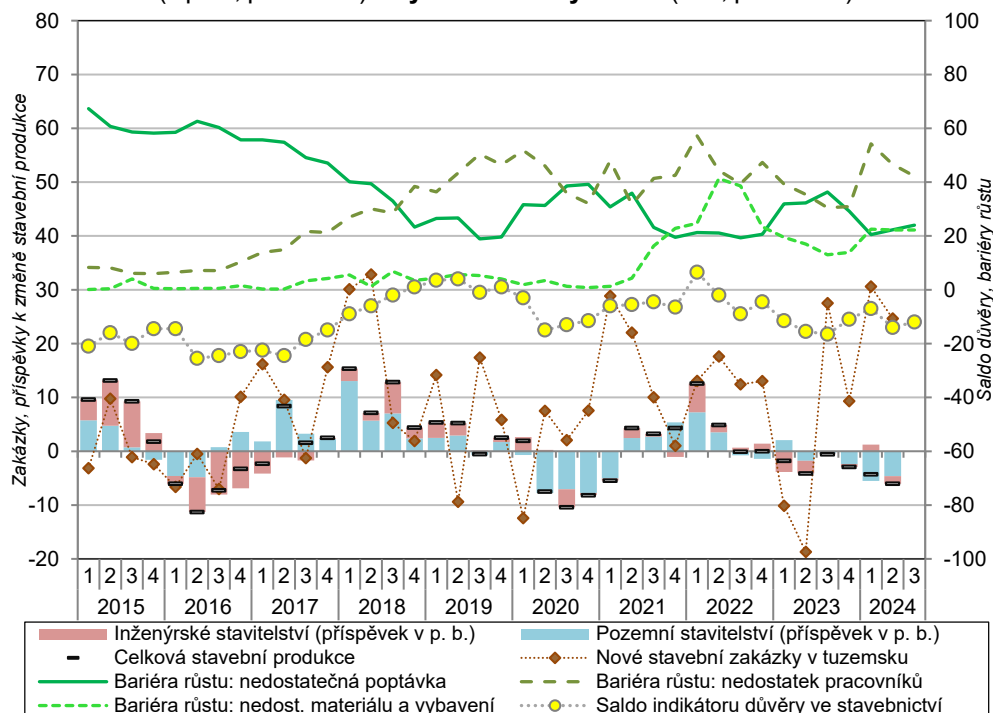
Počet zahájených bytů dále klesal, objem výstavby byl nejnižší za posledních šest let. K dílčímu oživení došlo v kategorii bytových domů.

Ve výkonech pozemního stavitelství se v 1. pololetí 2024 stejně jako po celý loňský rok negativně promítala utlumená bytová výstavba. Počet zahájených bytů se meziročně snížil o 4,9 %, když činil jen 17,2 tis. bytů (nejméně za 1. pololetí v posledních šesti letech). K letošnímu poklesu přispěly hlavně byty vzniklé úpravou ve stávajících bytových domech a také byty v rodinných domech. Významně ovšem zejména na jaře ožila výstavba bytových domů, jichž bylo za celé pololetí zahájeno meziročně skoro o čtvrtinu více. Objem celkové výstavby klesl ve většině regionů, absolutně nejvíce v kraji Jihomoravském, rostl naopak zejména v Praze a v Plzeňském kraji. Snižoval se i počet všech dokončených bytů v Česku. Vzhledem k vyšší rozestavěnosti z předchozích let byl však pokles ve srovnání se zahajovanou výstavbou zatím relativně nevýznamný (-1,9 %).

Růst hodnoty povolených staveb se ve 2. čtvrtletí zastavil. K poklesu došlo u dopravních staveb. Pokračoval naopak růst nových stavebních zakázek, a to napříč hlavními segmenty celého odvětví.

Meziroční růst nominální hodnoty povolených staveb, trvající pět kvartálů v řadě, se letos ve 2. čtvrtletí zastavil, když ubylo hlavně velkých staveb (nad 1 mld. korun). Za celé 1. pololetí 2024 klesla tato celková hodnota o 2,5 %, primárně kvůli dopravně-inženýrským stavbám (nové výstavbě i rekonstrukcím). Naopak k mírnému oživení došlo u povolených staveb nové bytové výstavby. Příznivý byl stále vývoj tuzemských stavebních zakázek (u firem nad 50 zaměstnanců). Ty meziročně svižně rostly čtvrtý kvartál v řadě – ve 2. čtvrtletí 2024 byly nominálně vyšší o 25 %, vyšší poptávku signalizovalo jak pozemní (+27 %), tak inženýrské stavitelství (+22 %). Rovněž celková zásoba práce (stav dosud nerealizovaných zakázek) byla na konci 2. čtvrtletí meziročně výrazně vyšší (o 21 %). Po dvou letech zde k růstu významně přispěly i domácí soukromé zakázky (ty se na celkové zásobě práce středních a větších stavebních firem aktuálně podílely celou třetinou). Naopak nepřetržitý pokles u zahraničních zakázek trvá již bezmála tři roky.

Graf č. 6 Příspěvky odvětví k meziroční změně stavební produkce (reálně, v p. b.), nové stavební zakázky (nominálně, meziročně, v %), saldo důvěry podnikatelů ve stavebnictví* (v p. b., pravá osa) a vybrané bariéry růstu* (v %, pravá osa)

Poznámka: Údaje o stavební produkci jsou očištěny o kalendářní vlivy.

*Saldo důvěry podnikatelů i bariéry růstu jsou sezónně očištěny a vyjadřují stav ve druhém měsíci daného čtvrtletí. Podniky mohly uvést více hlavních bariér současně. Zdroj: ČSÚ, Eurostat

Pesimismus podnikatelů ve stavebnictví přetrvává. Promítá se i do oblasti zaměstnanosti.

Důvěra podnikatelů ve stavebnictví setrvala vyjma krátkého oživení na počátku letošního roku již jeden a půl roku bez výraznějších změn v negativním pásmu (avšak současně lehce nad svým dlouhodobým průměrem). Stabilně zhruba čtvrtina firem hodnotí aktuální poptávku jako nedostatečnou, krátkodobé výhledy v oblasti stavební činnosti, zaměstnanosti i vlastní ekonomické situace podniků zůstaly i letos v srpnu mírně negativní. Evidenční počet zaměstnanců (ve stavebních firmách s 50 a více pracovníky) v 1. pololetí meziročně klesl o 1,5 %. I přes mírný pokles váhy od počátku letošního roku zůstává klíčovou růstovou bariérou nedostatek (kvalifikovaných) zaměstnanců, což trvá s drobnými přerušováními již zhruba šest let.

Mezikvartální pokles tržeb ve službách se na přelomu let 2023 a 2024 zastavil. Oživení poptávky nastalo letos téměř ve všech hlavních odvětvích služeb.

Poptávka po službách letos i díky zlepšené kondici tuzemské ekonomiky postupně oživala. Stabilizace hladiny spotřebitelských cen pomohla po delším období nastartovat růst reálných mezd zaměstnanců, což se odrazilo v příznivější finanční situaci domácností. Na služby působila letos pozitivně i mírně rostoucí podniková poptávka, jež byla po většinu loňského roku ještě dost utlumená. Tržby ve službách³⁴ v poslední čtvrtině loňského roku mezikvartálně vzrostly o 0,6 % a zaznamenaly tak první posílení od 3. čtvrtletí 2022. V 1. čtvrtletí 2024 růst tržeb citelně akceleroval (na 2,4 %) a oživení s menší intenzitou pokračovalo i v dalším kvartálu (+0,3 %). Letošní zotavení služeb probíhalo vesměs napříč všemi hlavními odvětvími, klíčovou roli však mělo oživení v dopravě a skladování. Celkové tržby ve službách se letos ve 2. kvartálu nacházely lehce nad úrovní z vrcholu poslední konjunktury v předpandemickém období (oproti 2. čtvrtletí 2019 byly vyšší o 3,3 %³⁵).

Růst tržeb v ubytování, stravování a pohostinství byl podpořen zotavující se spotřebou tuzemských domácností i rozvíjejícím se příjezdovým cestovním ruchem. V něm se projevilo výrazné oživení poptávky hostů z asijských států.

Pozitivní obrat v poptávce po službách je patrný i v meziročním pohledu. Tržby zde po loňské recesi opět mírně vzrostly (v 1. pololetí o 1,8 %), oživení se projevilo napříč všemi hlavními odvětvími. Nejvíce se zvýšily v ubytování, stravování a pohostinství (+2,9 %). Růst poptávky zde byl tažen takřka výhradně stravováním a pohostinstvím. To vedle postupně se zotavující spotřeby tuzemských domácností profitovalo také ze svižně se rozvíjejícího příjezdového cestovního ruchu. V samotném 2. čtvrtletí 2024 se zvýšil celkový počet příjezdů hostů do hromadných ubytovacích zařízení v Česku meziročně o 3,3 % a jejich přenocování přibylo o 0,9 %³⁶. Růst příjezdového cestovního ruchu pokračoval čtvrtý rok v řadě, dynamika však byla (u příjezdů i přenocování) nejslabší od uvolnění protipandemických restrikcí (jaro 2021). Růst podpořili jen nerezidenti³⁷, neboť domácích hostů meziročně ubylo o 1,4 % (počet jejich přenocování klesl o 3,5 %). U zahraničních hostů se projevilo výrazné oživení návštěvnosti z Číny³⁸ (v menší míře i dalších asijských zemí), pozitivní dopad mělo dále pořádání významných sportovních akcí v Česku (zejména MS hokeji v Praze a Ostravě)³⁹. Naopak počet přenocování hostů z Německa se snížil o 2,7 % (šlo o první pokles za posledních 11 kvartálů). Ti i tak ve 2. čtvrtletí tvořili v Česku více než čtvrtinu ubytovací poptávky ze strany všech nerezidentů.

Růst počtu přenocování hostů z Německa se po bezmála třech letech zastavil.

Alespoň mírný růst tržeb letos zaznamenala všechna dílčí odvětví dopravy a skladování.

Ve váhově nejvýznamnějším odvětví dopravy a skladování vzrostly v 1. pololetí 2024 tržby o 2,8 % a přispěly k meziročnímu růstu celého sektoru služeb ze všech hlavních odvětví nejvíce (+0,7 p. b.). Díky rozvoji cestovního ruchu svižně rostly zejména tržby leteckým dopravcům (+20,6 %), za maximální úrovní z období konjunktury v letech 2015 až 2019

³⁴ Bez obchodu, peněžnictví, pojišťovnictví, vědy, výzkumu a veřejných služeb. Všechny údaje za tržby ve službách jsou ve stálých cenách, meziroční data jsou očištěna o kalendářní vlivy, mezičtvrtletní jsou očištěna o sezónní vlivy (včetně vlivu počtu pracovních dnů).

³⁵ Z hlavních odvětví za úrovní ze 2. čtvrtletí 2019 zaostávaly letos tržby nejvíce v ubytování, stravování a pohostinství (-10,7 %) a v administrativních a podpůrných činnostech (-6,4 %). Oproti tomu tuto úroveň překonaly zejména informační a komunikační činnosti (+12,4 %) a činnosti v oblasti nemovitostí (+6,6 %).

³⁶ Zatímco počet hostů byl ve srovnání se 2. čtvrtletím 2019 vyšší o 3,1 %, počet přenocování stále ještě mírně zaostával (o 0,8 %).

³⁷ Meziročně přibylo příjezdů zahraničních hostů do ČR ve 2. čtvrtletí o 9,3 %, jejich přenocování o 6,6 %. Větší poptávku zaznamenaly všechny kategorie ubytovacích zařízení a současně i veškeré kraje vyjma Ústeckého.

³⁸ V Česku se jich ve 2. čtvrtletí ubytovalo meziročně o 126 % více a počet jejich přenocování vzrostl o 77 % (v obou případech jde o maxima mezi všemi bezmála 60 sledovanými skupinami cizinců). Vysoký růst je způsoben velmi nízkou srovnávací základnou. Navíc 25. června 2024 byl znovuoobnoven přímý letecký spoj Praha-Peking s cílem podpory vzájemných obchodních vztahů (o rok dříve došlo k obdobnému kroku v případě Soulu).

³⁹ Např. v Moravskoslezském kraji se počet přenocování nerezidentů ve 2. čtvrtletí 2024 meziročně zvýšil o 29,5 %. Významně také přibylo ubytovaných hostů z většiny států, které byly účastníky hokejového mistrovství.

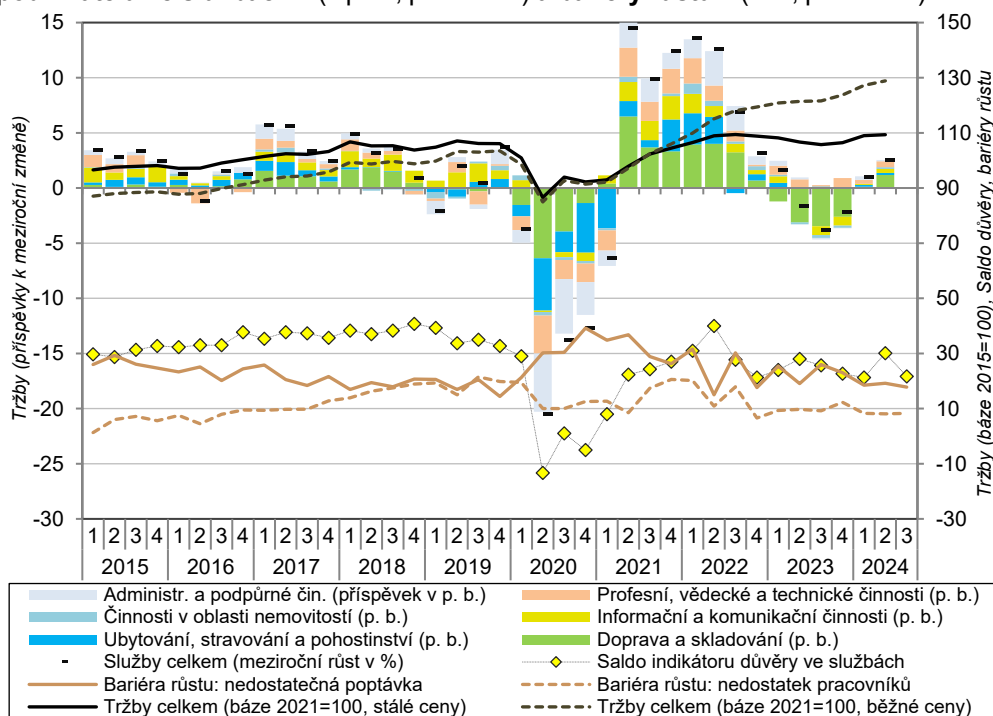
však stále zaostávaly. To platí i o vodní dopravě, jež letos zaznamenala také svižný růst poptávky (+8,8 %). V pozemní dopravě vzrostly tržby skromněji (+2,2 %), když byl hlubší pokles v železniční dopravě kompenzován vyššími výkony v silniční, nákladní i osobní dopravě. Podobným tempem se zvýšily tržby i ve skladování (vč. vedlejších činností v dopravě) a v poštovních a kurýrních činnostech, což patrně souviselo zejména s rozvojem obchodu. Oproti 1. pololetí 2019 byly přítom v obou případech více než o desetinu vyšší.

Poptávku po sofistikovanějších podnikových službách táhly zejména architektonické a inženýrské činnosti.

Poptávka po pronájmu a operativním leasingu letos ožila, pokračoval však dlouhodobější pokles tržeb pracovních agentur.

V profesních, vědeckých a technických činnostech, soustřeďujících typicky sofistikovanější služby pro podniky, meziroční růst tržeb za 1. pololetí letos oproti loňsku zvolnil na polovinu (+2,0 %), současně však přetrvával více než tři roky. Navzdory potížím ve stavebnictví přispěly letos k růstu celého odvětví nejvíce architektonické a inženýrské činnosti (kde se tržby zvýšily o 4,9 %). Přetrvával dlouhodobější růst poptávky po činnostech vedení podniků i právních a účetnických činnostech. V odvětví administrativní a podpůrné činnosti překonaly letos tržby úroveň z 1. pololetí 2023 o 1,6 %. Dále se zde dařilo hlavně cestovním agenturám a kancelářím, kde tržby již těsně převýšily úroveň z roku 2019. Naopak třetí rok v řadě lze pozorovat nepřetržitý zřetelný pokles poptávky po činnostech agentur zprostředkujících zaměstnání (meziročně se zde letos tržby snížily o 10,9 %⁴⁰). Tlak na snižování nákladů i rozvoj digitalizace vyústily v pokračující mírný pokles poptávky po bezpečnostních a pátracích činnostech. Naopak tržby v procyklicky se vyvíjející oblasti pronájmu a operativního leasingu letos ožily (+5,2 %), vyšší poptávka se projevila ve všech segmentech mimo pronájem osobních automobilů a jiných lehkých motorových vozidel.

Graf č. 7 Příspěvky dílčích odvětví k meziroční změně tržeb ve službách* (reálně, v p. b.), celkové tržby ve službách* (báze 2021=100, pravá osa), saldo důvěry podnikatelů ve službách** (v p. b., pravá osa) a bariéry růstu** (v %, pravá osa)

Poznámka: všechny údaje jsou sezónně očištěny, pouze příspěvky dílčích odvětví k růstu tržeb jsou očištěny jen o kalendářní vlivy. *Bez odvětví obchodu, peněžnictví, pojišťovnictví, vědy, výzkumu a veřejných služeb. **Zahrnuje i finanční sektor. Saldo důvěry podnikatelů i bariéry růstu vyjadřují stav v prvním (bariéry růstu), resp. ve druhém měsíci daného čtvrtletí (saldo důvěry). Podniky mohly uvést více hlavních bariér současně. Zdroj: ČSÚ, Eurostat

⁴⁰ K poklesu tržeb zde došlo i při vysokém růstu počtu pracujících cizinců v Česku. Na něm se v posledních dvou letech významně podíleli uprchlíci z Ukrajiny. Vzhledem ke statusu dočasné ochrany, který byl těmto osobám přiznán, je jejich zaměstnávání v tuzemsku administrativně jednodušší (oproti ostatním skupinám migrantů z tzv. třetích zemí) a ti tak mohou snáze nalézt práci „napřímo“ (bez zprostředkovatele). Kromě výše uvedeného se na poklesu tržeb může podílet i snížená poptávka pracovních agentur ze strany klíčových výrobních odvětví procházejících recesí (průmysl a stavebnictví).

<p>Poptávka po programování nadále roste, k poklesu tržeb však došlo ve filmovém a hudebním průmyslu a také v informačních činnostech.</p>	<p>V tradičně dynamickém odvětví informační a komunikační činnosti vzrostly tržby v 1. pololetí meziročně jen velmi mírně (+1,1 %) a navázaly tak na nevýrazné loňské výsledky. Nejvíce se zde zvýšila poptávka v tvorbě rozhlasových a televizních programů a vysílání (+8,2 %), k růstu celého odvětví ale přispěly hlavně vyšší tržby v klíčovém dlouhodobě se rozvíjejícím segmentu činností v oblasti IT (+4,8 %, zahrnujících např. programování či správu počítačového vybavení). Opačně působil především propad tržeb tzv. filmového a hudebního průmyslu (-35,4 %)⁴¹. Ten dosáhl srovnatelné hloubky jako v roce 2020 a letos souvisel primárně s nepravidelnou fakturací⁴². S nižší poptávkou se vyrovnávaly také informační činnosti⁴³, tržby zde klesly sedmý kvartál v řadě (za celé 1. pololetí o 2,6 %).</p>
<p>Cenová stabilizace v ekonomice vedla k rychlému zlepšení spotřebitelské důvěry. Posílila i důvěra obchodníků.</p>	<p>Také maloobchod zažil v posledních čtvrtletích pozitivní obrát. Jeho předpokladem byl návrat spotřebitelských cen do běžných růstových pásem spojený navíc s patrně dočasným, avšak relativně významným poklesem cen potravin. To spolu s dobrou kondicí trhu práce rychle nastartovalo růst kupní síly domácností a zlepšilo jejich celkovou důvěru v ekonomiku. Ta proto vystoupala letos v dubnu nejvýše za poslední dva a půl roku. Následně sice došlo k mírnému zhoršení, i tak však byl v srpnu pesimismus spotřebitelů nižší než v kterýkoli měsíc z období let 2022 až 2023. Lidé ovšem stále deklarují vyšší úmysl spořit a zároveň stále nepovažují aktuální dobu za příliš vhodnou k velkým nákupům (investic či zboží dlouhodobé spotřeby). Tento fakt do určité míry působí proti rychlejšímu oživení poptávky po určitých sortimentních skupinách nepotravinářského zboží. Souběžně s tím ale také posiloval optimismus obchodníků, úroveň jejich důvěry v ekonomiku vystoupala letos v červenci nejvýše za posledních čtrnáct měsíců. K oživení maloobchodu přispěl rovněž rozvoj příjezdového cestovního ruchu. Tržby v maloobchodu⁴⁴ po sedmi čtvrtletích nepříznivého vývoje vykázaly již ve 3. čtvrtletí 2023 mírný mezikvartální růst (+0,5 %), jenž následně posiloval a na počátku letošního roku dosáhl rovných 2 % (ve 2. čtvrtletí potom zmínil na 0,6 %). Přesto aktuální úroveň tržeb za svým předkrizovým maximem (ze 4. čtvrtletí 2019) o 3,4 % zaostávala⁴⁵.</p>
<p>Maloobchodní tržby mezikvartálně vzrostly počtvrté v řadě, úroveň z roku 2019 ale zatím nedosáhly.</p>	<p>V 1. čtvrtletí 2024 se maloobchodní tržby meziročně zvýšily o 3,9 % a zastavily tak pokles trvající téměř dva roky. Za celé 1. pololetí tržby vzrostly o rovná 4 %. K růstu přispěly veškeré významné segmenty maloobchodu. Klíčovou roli sehrál vyšší prodej nepotravinářského zboží (+5,3 %, příspěvek +2,6 p. b.) tažený v první řadě razantním oživením internetového a zásilkového prodeje (+16,9 %). Ten patrně absorbuje i část poptávky specializovaných kamenných prodejen (např. tržby za obchod s počítačovým a komunikačním zařízením v těchto prodejnách se v 1. pololetí snížily o 2,2 %). Ještě nepatrně hlouběji klesly také tržby za výrobky převážně pro domácnosti⁴⁶. Mírný pokles poptávky registrovaly i prodejny s výrobky pro kulturu, sport a rekreaci a také s oděvy, obuví a koženým zbožím⁴⁷. Nejvíce v rámci specializovaných prodejen⁴⁸ rostly tržby za kosmetické a toaletní výrobky (+18,3 %) a dále za farmaceutické a zdravotnické zboží (+6,5 %), což jsou v obou případech produkty, u nichž se poptávka významně nesnížila ani během pandemického</p>
<p>Meziroční růst tržeb maloobchodu byl z poloviny tažen razantním oživením internetového prodeje.</p>	<p>V 1. čtvrtletí 2024 se maloobchodní tržby meziročně zvýšily o 3,9 % a zastavily tak pokles trvající téměř dva roky. Za celé 1. pololetí tržby vzrostly o rovná 4 %. K růstu přispěly veškeré významné segmenty maloobchodu. Klíčovou roli sehrál vyšší prodej nepotravinářského zboží (+5,3 %, příspěvek +2,6 p. b.) tažený v první řadě razantním oživením internetového a zásilkového prodeje (+16,9 %). Ten patrně absorbuje i část poptávky specializovaných kamenných prodejen (např. tržby za obchod s počítačovým a komunikačním zařízením v těchto prodejnách se v 1. pololetí snížily o 2,2 %). Ještě nepatrně hlouběji klesly také tržby za výrobky převážně pro domácnosti⁴⁶. Mírný pokles poptávky registrovaly i prodejny s výrobky pro kulturu, sport a rekreaci a také s oděvy, obuví a koženým zbožím⁴⁷. Nejvíce v rámci specializovaných prodejen⁴⁸ rostly tržby za kosmetické a toaletní výrobky (+18,3 %) a dále za farmaceutické a zdravotnické zboží (+6,5 %), což jsou v obou případech produkty, u nichž se poptávka významně nesnížila ani během pandemického</p>
<p>V rámci specializovaných prodejen se nejvíce zvyšoval zájem o kosmetické a toaletní výrobky.</p>	<p>V 1. čtvrtletí 2024 se maloobchodní tržby meziročně zvýšily o 3,9 % a zastavily tak pokles trvající téměř dva roky. Za celé 1. pololetí tržby vzrostly o rovná 4 %. K růstu přispěly veškeré významné segmenty maloobchodu. Klíčovou roli sehrál vyšší prodej nepotravinářského zboží (+5,3 %, příspěvek +2,6 p. b.) tažený v první řadě razantním oživením internetového a zásilkového prodeje (+16,9 %). Ten patrně absorbuje i část poptávky specializovaných kamenných prodejen (např. tržby za obchod s počítačovým a komunikačním zařízením v těchto prodejnách se v 1. pololetí snížily o 2,2 %). Ještě nepatrně hlouběji klesly také tržby za výrobky převážně pro domácnosti⁴⁶. Mírný pokles poptávky registrovaly i prodejny s výrobky pro kulturu, sport a rekreaci a také s oděvy, obuví a koženým zbožím⁴⁷. Nejvíce v rámci specializovaných prodejen⁴⁸ rostly tržby za kosmetické a toaletní výrobky (+18,3 %) a dále za farmaceutické a zdravotnické zboží (+6,5 %), což jsou v obou případech produkty, u nichž se poptávka významně nesnížila ani během pandemického</p>

⁴¹ Lépe si vedl segment filmové distribuce. Dle údajů Unie filmových distributorů klesly letos od ledna do července hrubé nominální tržby provozovatelů tuzemských kin meziročně o 4,3 %. Celková návštěvnost se analogicky snížila o 7,5 %, naopak počet odehraných představení narostl o 3,3 %. Velmi slabou poptávku v jarním období zčásti kompenzovala červencová návštěvnost (1,64 mil, rekordní ve srovnatelném období po roce 2000). Oproti prvním sedmi měsícům rekordního roku 2019 ovšem letos stále scházela bezmála třetina diváků a skoro šestina tržeb.

⁴² Letošní vývoj v Česku mohl být ovlivněn také nepřímými dopady delší stávký v Hollywoodu na konci loňského roku.

⁴³ Zahrnují zejména činnosti webových portálů, zpravodajských tiskových kanceláří a agentur či zpracování dat a hosting.

⁴⁴ Všechna meziroční tempa tržeb za maloobchod jsou uvedena ve stálých cenách a očištěna o kalendářní vlivy, mezičtvrtletní tempa jsou očištěna o sezónní vlivy (včetně vlivu počtu pracovních dnů). Maloobchod zahrnuje odvětví CZ-NACE 47.

⁴⁵ To souvisí primárně s propadem tržeb za potraviny (-9,3 %), naopak aktuální poptávka po nepotravinářském zboží se nachází mírně nad úrovní z konce roku 2019 (+0,3 %), a to hlavně díky internetovému prodeji (+38,8 %). Na úrovni různých specializovaných prodejen byl vývoj dost odlišný, např. výrobky pro domácnost (-14 %) vs. kosmetické a toaletní výrobky (+26 %).

⁴⁶ Ty zahrnují železářské zboží, stavebniny, barvy, sklo, potřeby pro kutily, elektrospotřebiče, elektroniku, nábytek, svítidla, koberce či bytové textil.

⁴⁷ Poptávku v obou těchto kategoriích specializovaných prodejen silně poznamenaly restriktive během pandemického období. Ve srovnání s počátkem roku 2019 byly např. aktuální tržby za oděvy, obuv a kožené zboží stále skoro o čtvrtinu nižší.

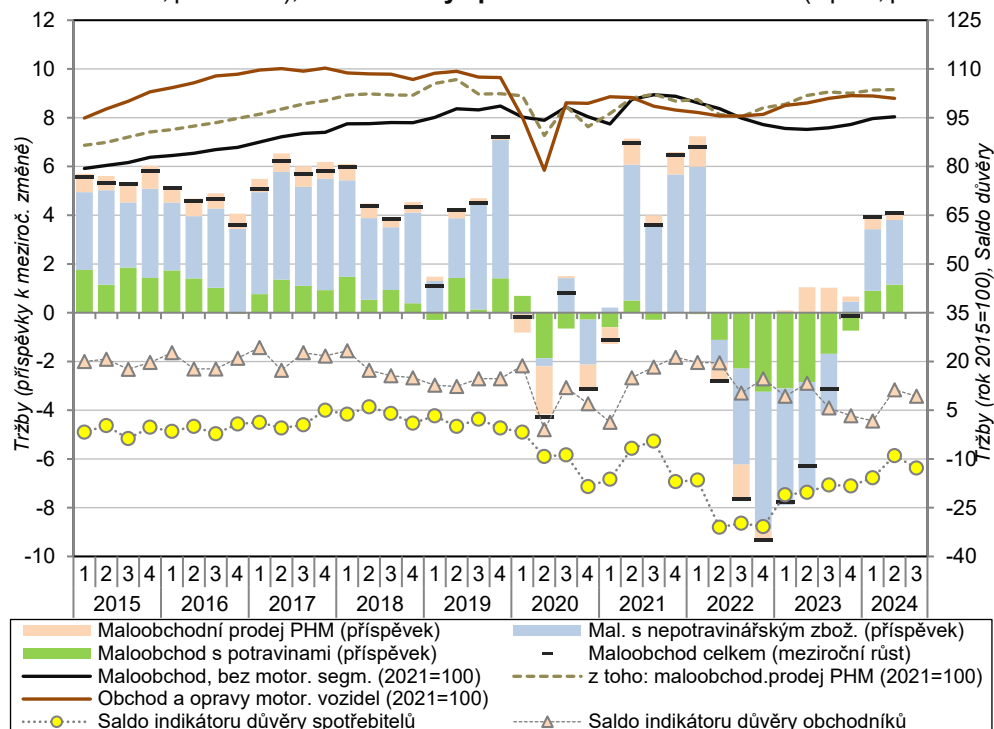
⁴⁸ Mimo specializované prodejny již třetí rok v řadě (vyjma krátkodobého poklesu loni ve 2. čtvrtletí) svižně rostly tržby v malém segmentu ostatního maloobchodu s převahou nepotravinářského zboží (letos o šestinu). Ten zahrnuje typicky menší provozovny orientované na prodej různorodého drobného zboží, zpravidla ve slevových akcích.

Růst tržeb za potraviny byl soustředěn do velkých maloobchodních řetězců.

období. Tržby za potraviny narostly skromněji (+2,7 %, příspěvek k růstu celého maloobchodu činil +1,0 p. b.), i tak šlo o nejvyšší tempo od 2. pololetí 2017. Růst poptávky byl zde koncentrován do velkých řetězců, neboť tržby menších specializovaných prodejen s potravinami (z nichž váhově nejvýznamnější sortimentní skupinu představují tabákové výrobky) se snížily o 2,2 % a klesaly nepřetržitě od jara 2022. Naproti tomu po loňském oživení, zčásti stimulovaném příznivější spotřebitelskou cenou, pokračoval růst poptávky po pohonných hmotách (PHM – v 1. pololetí 2024 zde tržby posílily o 3,1 % a k růstu celého maloobchodu přispěly +0,4 p. b.).

Graf č. 8 Příspěvky dílčích odvětví k meziroční změně tržeb v maloobchodu* (reálně, v p. b.), tržby v maloobchodu a v motoristickém segmentu obchodu** (reálně, úroveň roku 2021=100, pravá osa), saldo důvěry spotřebitelů i obchodníků*** (v p. b., pravá osa)

* Tržby jsou očištěny o kalendářní vlivy. ** Tržby jsou sezónně i kalendářně očištěny.

*** Salda důvěry jsou sezónně očištěna a vyjadřují stav ve druhém měsíci daného čtvrtletí.

Zdroj: ČSÚ

Mírný růst tržeb nastal ve všech částech motoristického segmentu obchodu, vyjma prodeje dílů a příslušenství.

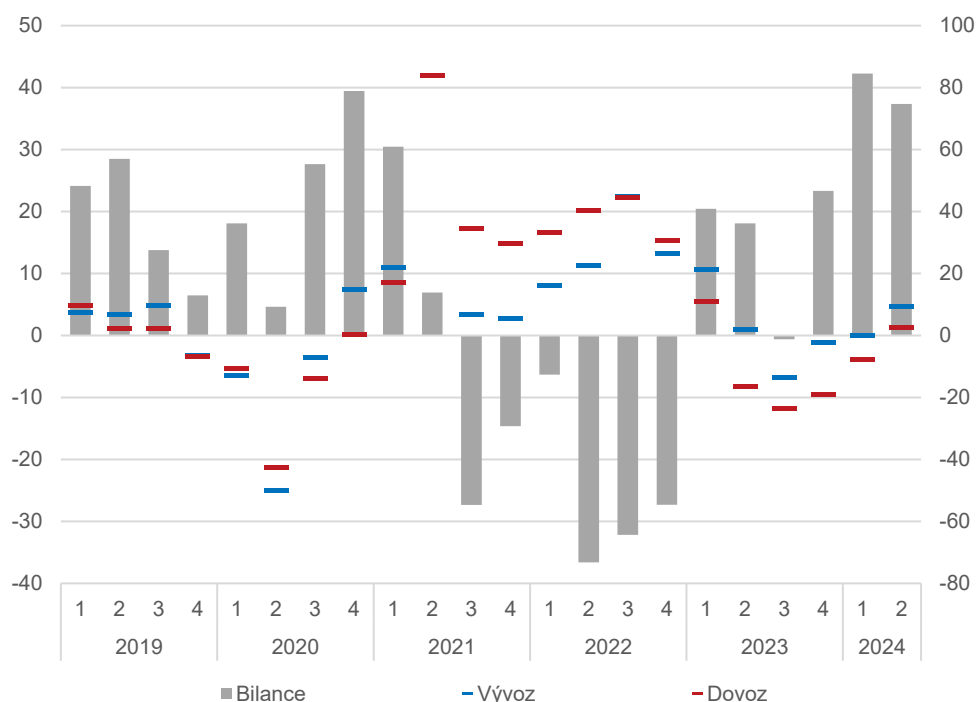
Tržby v motoristickém segmentu (obchod, opravy a údržba motorových vozidel) obchodu se v 1. pololetí meziročně zvýšily o 1,7 % a obdobně jako PHM navázaly na své loňské oživení. Mírný růst poptávky se letos projevoval ve všech částech tohoto segmentu, vyjma prodeje dílů a příslušenství. Oproti 4. čtvrtletí 2017, kdy byl tento segment obchodu na svém vrcholu, byly jeho tržby letos ve 2. čtvrtletí o 8,5 % nižší.

4. Vnější vztahy

Ve 2. čtvrtletí posílil meziroční růst vývozu.

V 1. pololetí 2024 se hodnota vývozu zboží⁴⁹ celkově meziročně zvýšila o 52,2 mld. korun (2,3 %) na 2 341,8 mld. Za celkovým pololetním přírůstkem stojí výhradně vývoj ve 2. čtvrtletí, kdy se vývoz meziročně zvýšil o 52,3 mld. korun (4,6 %) na 1 185,5 mld. Částečně se projevilo posílení růstu cen vývozu⁵⁰. Podle sezónně očištěných dat hodnota exportu ve 2. čtvrtletí 2024 mezičtvrtletně vzrostla o 0,5 % a tempo růstu tak ve srovnání s předchozími dvěma kvartály zpomalilo.

Graf č. 9 Vývoz a dovoz zboží (meziročně v %) a bilance zahraničního obchodu se zbožím (v mld. korun, pravá osa)

Zdroj: ČSÚ

Rostl zejména export mimo EU.

V 1. pololetí meziročně klesla hodnota vývozu do zemí EU (-5,4 mld. korun, -0,3 %), na čemž se výrazně podílel vývoj exportu do Německa (-6,7 mld. korun, -0,9 %), Rakouska (-6,7 mld., -6,9 %) a Nizozemska (-6,3 mld., -7,9 %). Vývoz do zemí mimo EU naopak v 1. pololetí meziročně vzrostl o 57,4 mld. korun (13,2 %). Velkou roli v tom hrálo posílení vývozu do Velké Británie (+19,7 mld. korun, 22,0 %). V samotném 2. čtvrtletí vývoz do EU mírně rostl (+15,3 mld. korun, 1,7 %), k celkovému meziročnímu růstu exportu ale přispěl zejména export mimo Unii (+37,0 mld., 16,9 %). Nejvíce meziročně rostl export do Velké Británie⁵¹ (viz Tabulka č. 2). S odstupem se umístil přírůstek u Německa a Spojených států amerických. K růstu vývozu významně přispěl také export do Číny, na Slovensko, do Turecka, na Ukrajinu, do Španělska, Singapuru nebo Rumunska. Byla výrazná menšina zemí, kam ve 2. čtvrtletí klesl meziročně export. Nejvíce se snížil vývoz do Belgie, Itálie a Rakouska.

Motorová vozidla byla nadále v popředí růstu vývozu.

V 1. pololetí se nejvýrazněji zvýšil vývoz motorových vozidel (+43,2 mld. korun, 6,8 %) a počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení (+16,0 mld., 8,8 %). Propadl se

⁴⁹ Údaje za zahraniční obchod se zbožím jsou od roku 2020 přepočítávány aktualizovanou metodou založenou na vyšší míře detailu, viz <https://www.czso.cz/csu/czso/aktualizace-metody-propoctu-zahranicni-obchod-se-zbozim>. Není-li uvedeno jinak, jsou všechny údaje sezónně neočištěné a v běžných cenách.

⁵⁰ Ceny vývozu zboží ve 2. čtvrtletí byly meziročně vyšší o 3,7 %. Mezičtvrtletně vzrostly o 0,6 %.

Ceny ostatních surovin se loni propadly o 18,6 % a minerálních paliv o 0,9 %. Ve 4. čtvrtletí ale ceny minerálních paliv meziročně klesly o 13,7 %.

⁵¹ Prudce se zvýšil zejména export motorových vozidel.

naopak export strojů a zařízení (–12,8 mld. korun, –4,7 %), elektřiny, plynu, páry a klimatizovaného vzduchu (–10,6 mld., –37,4 %) a základních kovů (–10,6 mld., –11,9 %). V samotném 2. čtvrtletí export u řady druhů zboží začal meziročně růst a u dalších přírůstků posílil ve srovnání s předchozím kvartálem. Nejvíce se zvýšil vývoz motorových vozidel (viz Tabulka č. 1) a počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení. Významně rostl rovněž vývoz pryžových a plastových výrobků, potravinářských výrobků a chemických látek a přípravků. Pokles hodnoty vývozu byl zaznamenán u menšiny druhů výrobků, nejvíce u strojů a zařízení, u základních kovů a koksů a rafinovaných ropných produktů.

Tabulka č. 1 Oddíly klasifikace CPA s největším vlivem na vývoj vývozu zboží ve 2. čtvrtletí 2024 (meziročně)

	mld. Kč	%
Motorová vozidla (kromě motocyklů) a díly	+20,7	+6,4
Počítače, elektron. a opt. přístroje a zařízení	+11,6	+13,2
Pryžové a plastové výrobky	+5,7	+10,3
Potravinářské výrobky	+5,7	+14,0
Chemické látky a chemické přípravky	+4,9	+9,5
Sběr, příprava, likvidace a zpracování odpadu	+2,6	+24,9
Elektrická zařízení	+2,6	+2,3
Papír a výrobky z papíru	+2,5	+13,0
Ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	+1,8	+6,9
Základní farmaceutické výrobky a přípravky	+1,7	+9,8
Oděvy	+1,5	+29,6
Elektřina, plyn, pára a klimatizovaný vzduch	–1,7	–17,2
Koks a rafinované ropné produkty	–3,0	–23,4
Základní kovy	–3,8	–8,9
Stroje a zařízení j. n.	–4,2	–3,1

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 2 Země s největším vlivem na vývoj vývozu zboží ve 2. čtvrtletí 2024 (meziročně)

	mld. Kč	%
Velká Británie	+12,8	+28,8
Německo	+12,5	+3,6
Spojené státy americké	+5,3	+18,6
Polsko	+4,5	+5,7
Čína	+3,6	+32,1
Slovensko	+3,3	+3,2
Turecko	+2,9	+17,3
Ukrajina	+2,0	+25,7
Španělsko	+1,8	+5,5
Singapur	+1,7	+76,4
Rumunsko	+1,5	+8,3
Švédsko	–1,4	–7,3
Rakousko	–2,1	–4,6
Itálie	–2,5	–5,0
Belgie	–3,5	–12,8

Zdroj: ČSÚ

Dovoz ve 2. čtvrtletí silně meziročně rostl.

Hodnota dovozu zboží v 1. pololetí 2024 celkově dosáhla 2 182,6 mld. korun a meziročně byla nižší o 30,0 mld. (1,4 %). Na poklesu se podílel zejména silný propad, ke kterému došlo v 1. kvartálu. Ve 2. čtvrtletí 2024 už hodnota dovozu meziročně vzrostla o 13,8 mld. korun (1,3 %) a dosáhla tak 1 110,8 mld. Růst cen dovozu byl ale vyšší než uvedený nominální nárůst jeho hodnoty⁵². Podle sezónně očištěných údajů hodnota vývozu mezičtvrtletně klesla o 0,4 %. V 1. pololetí byl meziročně nižší dovoz z EU (–13,5 mld. korun, –1,0 %) i ze zemí mimo ni (–17,4 mld., –2,2 %). Výrazně klesl dovoz z Číny (–23,6 mld., –8,7 %) a Norska (–20,8 mld., –41,3 %), naopak silný přírůstek měl import z Tchaj-wanu (+11,3 mld., 76,3 %). Ve 2. čtvrtletí už dovoz z EU mírně rostl (+2,6 mld. korun, 0,4 %), stejně jako dovoz ze zemí mimo EU (+12,6 mld., 3,2 %). Tchaj-wan nejvíce přispíval k nárůstu dovozu také ve 2. čtvrtletí (viz Tabulka č. 4) a pokračovalo tak prudké vzednutí dynamiky patrné i v předchozím kvartálu⁵³. K růstu dovozu významně přispíval také obchod s Ázerbájdžánem, Německem nebo Polskem. Naopak výrazně klesal dovoz z Norska, Maďarska nebo Slovenska.

Klesal dovoz elektrických zařízení.

V kumulaci za celé 1. pololetí byl největší nárůst dovozu zaznamenán u počítačů, elektronických a optických přístrojů (+25,1 mld. korun, 11,2 %), potravinářských výrobků (+11,1 mld., 10,4 %) a koksů a rafinovaných ropných produktů (+10,8 mld., 25,8 %). Naopak se výrazně propadla hodnota dovozu elektrických zařízení⁵⁴ (–36,3 mld. korun, –15,0 %), strojů a zařízení (–17,4 mld., –8,3 %) a ropy a zemního plynu (–11,3 mld., –12,8 %). V samotném 2. čtvrtletí nejvíce rostl dovoz počítačů, elektronických a optických zařízení (viz Tabulka č. 3) a dále se významně navyšovala hodnota importu koksů a rafinovaných

⁵² Ceny dovozu zboží byly ve 2. čtvrtletí meziročně vyšší o 3,0 % a mezičtvrtletně vzrostly o 0,1 %.

⁵³ Nárůst u Tchaj-wanu souvisel s nárůstem dovozu počítačů a elektronických a optických přístrojů.

⁵⁴ Letošní pokles souvisí s loňskou vysokou srovnávací základnou u výrobků potřebných k instalaci fotovoltaických elektráren (zejména baterie). Dovoz vrcholil v první polovině roku 2023 a následně začal klesat.

ropných produktů, potravinářských výrobků a chemických látek a přípravků. Naopak výrazné poklesy byly zaznamenány u dovozu elektrických zařízení, ropy a zemního plynu a rovněž u strojů a zařízení.

Tabulka č. 3 Oddíly klasifikace CPA s největším vlivem na vývoj dovozu zboží ve 2. čtvrtletí 2024 (meziročně)

	mld. Kč	%
Počítače, elektron. a opt. přístroje a zařízení	+20,1	+18,6
Koks a rafinované ropné produkty	+8,5	+42,7
Potravinářské výrobky	+7,0	+13,1
Chemické látky a chemické přípravky	+4,4	+5,0
Pryžové a plastové výrobky	+1,9	+3,7
Základní farmaceutické výrobky a přípravky	+1,7	+5,2
Papír a výrobky z papíru	+1,4	+9,3
Nábytek	+1,2	+17,7
Ostatní dopravní prostředky a zařízení	-1,6	-9,3
Kovodělné výrobky kromě strojů a zařízení	-1,7	-3,4
Elektřina, plyn, pára a klimatizovaný vzduch	-2,3	-40,9
Černé a hnědé uhlí a lignit	-2,7	-43,8
Stroje a zařízení j. n.	-6,3	-6,0
Ropa a zemní plyn	-10,6	-23,4
Elektrická zařízení	-13,0	-10,8

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 4 Země s největším vlivem na vývoj dovozu zboží ve 2. čtvrtletí 2024 (meziročně)

	mld. Kč	%
Tchaj-wan	+7,1	+96,0
Ázerbájdžán	+4,6	+77,3
Německo	+3,6	+1,4
Polsko	+3,4	+3,4
Spojené státy americké	+2,6	+8,1
Bulharsko	+1,7	+35,0
Španělsko	+1,4	+6,0
Indie	+1,3	+15,3
Kazachstán	+1,3	+61,1
Francie	-1,5	-4,3
Velká Británie	-1,7	-8,9
Rusko	-2,1	-13,7
Slovensko	-3,1	-5,0
Maďarsko	-4,4	-15,2
Norsko	-10,8	-39,8

Zdroj: ČSÚ

Přebytek bilance zahraničního obchodu se zbožím se v 1. pololetí zvýšil na historické maximum.

Za celé 1. pololetí 2024 bilance zahraničního obchodu se zbožím dosáhla přebytku 159,2 mld. korun, což je podle dostupných dat nejvyšší zaznamenaná hodnota v daném období roku. Kladné saldo se meziročně výrazně zlepšovalo v obou čtvrtletích roku. Ve 2. kvartálu přebytek bilance zahraničního obchodu dosáhl 74,7 mld. korun a meziročně byl vyšší o 38,5 mld. Přebytek sezónně očištěné bilance se zlepšil i mezičtvrtletně.

Tabulka č. 5 Oddíly klasifikace CPA s největším vlivem na vývoj bilance zahraničního obchodu se zbožím ve 2. čtvrtletí 2024 (meziročně)

	mld. Kč
Motorová vozidla (kromě motocyklů) a díly	+20,4
Elektrická zařízení	+15,6
Ropa a zemní plyn	+10,7
Pryžové a plastové výrobky	+3,8
Černé a hnědé uhlí a lignit	+3,0
Ostatní dopravní prostředky a zařízení	+2,7
Kovodělné výrobky kromě strojů a zařízení	+2,5
Sběr, příprava, likvidace a zpracování odpadu	+2,1
Stroje a zařízení j. n.	+2,1
Papír a výrobky z papíru	+1,1
Potravinářské výrobky	-1,3
Nábytek	-1,6
Základní kovy	-4,7
Počítače, elektron. a opt. přístroje a zařízení	-8,5
Koks a rafinované ropné produkty	-11,5

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 6 Země s největším vlivem na vývoj bilance zahraničního obchodu se zbožím ve 2. čtvrtletí 2024 (meziročně)

	mld. Kč
Velká Británie	+14,5
Norsko	+11,9
Německo	+8,9
Slovensko	+6,4
Maďarsko	+4,9
Turecko	+3,4
Čína	+3,3
Spojené státy americké	+2,7
Rusko	+2,5
Francie	+2,5
Bulharsko	-2,4
Itálie	-3,3
Belgie	-3,5
Ázerbájdžán	-4,5
Tchaj-wan	-7,3

Zdroj: ČSÚ

Zlepšovala se zejména bilance obchodu se zeměmi mimo EU.

Meziroční zlepšení bilance v 1. pololetí šlo zcela za obchodem se státy mimo EU, kde se tradiční deficit zmínil o 74,8 mld. korun. Přebytek obchodu se zeměmi EU se meziročně zlepšil jen o 8,1 mld. Meziročně se v 1. pololetí nejvíce zlepšila bilance zahraničního obchodu se zbožím s Čínou (+29,2 mld. korun), Velkou Británií (+24,6 mld.) a Norskem

(+22,9 mld.). Naopak k výraznému propadu přebytku došlo u obchodu s Tchaj-wanem (-10,5 mld. korun), Nizozemskem (-5,7 mld.), Ázerbájdžánem (-5,7 mld.) a Německem (-5,2 mld.). V samotném 2. čtvrtletí se meziročně zlepšila bilance obchodu se zeměmi EU o 12,7 mld. korun a se státy mimo EU o 24,4 mld. K meziročnímu zlepšení bilance přispěl nejvýrazněji obchod s Velkou Británií (viz Tabulka č. 6) a Norskem a zlepšila se také bilance obchodu s Německem, Slovenskem, Maďarskem, Tureckem nebo Čínou. Ve směru meziročního zhoršení bilance působil nejvíce obchod s Tchaj-wanem, Ázerbájdžánem, Belgií a Itálií.

Ke zlepšení bilance nejvíce přispíval obchod s motorovými vozidly.

Ve směru meziročního zlepšení bilance zahraničního obchodu se zbožím v 1. pololetí nejvíce působil obchod s motorovými vozidly (+37,3 mld. korun), s elektrickými zařízeními (+32,0 mld.) a ropou a zemním plynem (+11,7 mld.). K nejvýraznějšímu zhoršení bilance v 1. pololetí došlo u koksu a rafinovaných ropných výrobků (-14,4 mld. korun). V samotném 2. čtvrtletí se s výrazným odstupem nejvíce meziročně zlepšila bilance obchodu s motorovými vozidly (viz Tabulka č. 5), elektrickými zařízeními a ropou a zemním plynem. Významné zlepšení se odehrálo rovněž u obchodu s pryžovými a plastovými výrobky, s černým a hnědým uhlím a lignitem, s ostatními dopravními prostředky a zařízeními a u kovodělných výrobků. Nejvíce se ve 2. čtvrtletí meziročně zhoršila bilance obchodu s koksem a rafinovanými ropnými produkty, s počítači, elektronickými a optickými přístroji a se zařízeními a základními kovy.

5. Ceny

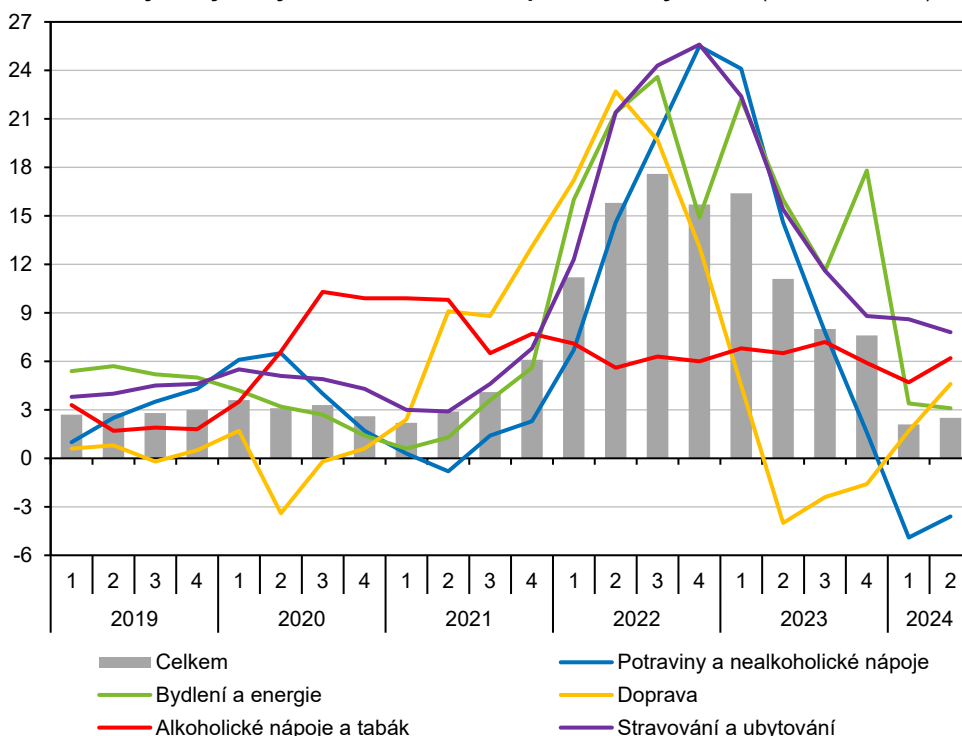
Meziroční růst cenové hladiny ve 2. čtvrtletí zůstal stabilní.

Celkový meziroční růst cenové hladiny měřený deflátorem HDP dosáhl ve 2. čtvrtletí 4,2 %. Nezměnil se tak příliš oproti předchozímu čtvrtletí. Solidní zůstal meziroční růst cen spotřeby (3,2 %), přičemž přírůstek cen spotřeby domácností (3,3 %) i vládních institucí (3,0 %) byl podobný. Cenová úroveň u kapitálových výdajů se zvýšila meziročně o 3,5 %, z toho ale přírůstek u tvorby hrubého fixního kapitálu byl jen 0,4 %. Meziroční směnné relace zahraničního obchodu se zbožím a službami oslabily ve 2. čtvrtletí na 101,3 %. Z toho směnné relace obchodu se zbožím dosáhly 101,0 % a se službami 102,9 %. Mezičtvrtletní přírůstek cenové hladiny ve 2. kvartálu mírně oslabil na 1,4 %. Oproti předchozímu čtvrtletí výrazně zpomalil mezičtvrtletní růst cen spotřeby (0,2 %), naopak u kapitálových výdajů došlo k posílení přírůstku na 3,7 % (z toho cenová hladina investic stoupla o 2,9 %). Mezičtvrtletní směnné relace zahraničního obchodu se zbožím a službami oslabily na 100,4 %.

Meziroční růst spotřebitelských cen ve 2. čtvrtletí mírně posílil.

Meziroční růst spotřebitelských cen po výrazném zpomalení z 1. čtvrtletí (2,1 %) ve 2. kvartálu opět mírně posílil a dosáhl 2,5 %. Posílení meziroční dynamiky bylo způsobeno především výraznějším růstem cen dopravy a dále zmírněním poklesu u cen potravin a nealkoholických nápojů. Celkově k meziročnímu růstu spotřebitelských cen nejvíce přispívalo navýšení cen bydlení a energií, alkoholických nápojů a tabáku, dopravy a stravování a ubytování. Meziročně klesly jen ceny potravin a nealkoholických nápojů a bytového vybavení a zařízení domácnosti. Spotřebitelské ceny ve 2. čtvrtletí mezičtvrtletně vzrostly o 0,8 %, a to vlivem cen ve všech oddílech spotřebního koše s výjimkou cen bydlení a energií a rekreací a kultury.

Graf č. 10 Ceny ve vybraných oddílech indexu spotřebitelských cen (meziročně v %)

Zdroj: ČSÚ

Náklady na bydlení nadále nejvíce přispívaly k celkovému růstu spotřebitelských cen.

Ceny bydlení a energií ve 2. čtvrtletí meziročně vzrostly o 3,1 % a přírůstek tak mírně oslabil oproti 1. čtvrtletí. Díky své váze ve spotřebním koši si ale bydlení udrželo největší příspěvek k celkovému růstu spotřebitelských cen. Ve 2. čtvrtletí rostly nejvíce meziročně ceny ostatních služeb souvisejících s bydlením (8,2 %) a nájemného z bytu (7,1 %). Zároveň se u nich nezměnilo poměrně silné tempo oproti předcházejícímu

kvartálu. Ceny běžné údržby a drobných oprav bytu se meziročně zvýšily o 4,6 % a přírůstek cen elektrické a tepelné energie, plynu a ostatních paliv oslabil na 3,8 %. Nejméně rostlo imputované nájemné (0,9 %)⁵⁵. Mezičtvrtletně ceny bydlení a energií v podstatě stagnovaly (-0,1 %).

Růst cen dopravy zrychlil.

Meziroční růst cen dopravy posílil ve 2. čtvrtletí na 4,6 %. Hybatelem této změny byly především náklady na provoz osobních dopravních prostředků, které se zvýšily meziročně o 9,5 %. Z toho ceny pohonných hmot a olejů byly vyšší o 8,4 %. Ceny dopravních služeb meziročně vzrostly o 4,7 %. Samotné ceny nákupů automobilů, motocyklů a jízdních kol pokračovaly v poklesu (-1,4 %). Mezičtvrtletně ceny dopravy vzrostly o 2,0 %, což představuje výrazné posílení oproti tempu v první čtvrtině roku.

Ceny stravování a ubytování si držely výrazný meziroční přírůstek.

Výrazný vliv cen stravování a ubytování na meziroční růst spotřebitelských cen ve 2. čtvrtletí přetrvával. Jejich meziroční přírůstek mírně oslabil na 7,8 %. Ceny ubytovacích služeb rostly výrazněji (9,2 %) než ceny stravování (7,6 %). Mezičtvrtletní přírůstek cen stravování a ubytování ve 2. kvartálu zůstal silný (1,9 %). Ceny alkoholických nápojů a tabáku ve 2. čtvrtletí meziročně vzrostly o 6,2 %, což představovalo výrazné posílení oproti předcházejícímu čtvrtletí. Mezičtvrtletně se ceny alkoholu a tabáku zvýšily o 1,9 %.

Ceny rekreací a kultury mezičtvrtletně klesly.

Ceny rekreací a kultury meziročně vzrostly o 3,8 % a přírůstek se tak zmírnil. Nejvíce zpomalil růst cen novin, knih a papírenského zboží (2,3 %) a mírnější bylo také tempo u rekreačních a kulturních služeb (6,3 %). Naopak ceny dovolených s komplexními službami rostly meziročně výrazněji (5,1 %). Na silný mezičtvrtletní přírůstek z 1. čtvrtletí navázaly ceny rekreací a kultury poklesem o 0,8 %. Meziroční růst cen odívání a obuvi se zmírnil na 3,3 % a mezičtvrtletně zde ceny stagnovaly. Ceny ostatního zboží a služeb⁵⁶ meziročně vzrostly o 3,0 % a mezičtvrtletně o 1,0 %. Ceny zdraví byly meziročně vyšší o 4,0 % a mezičtvrtletně o 2,2 %, což byl největší přírůstek v celém spotřebním koši. Ceny vzdělávání ve 2. čtvrtletí meziročně vzrostly o 6,5 % a mezičtvrtletně se zvýšily o 0,1 %.

Zmírnil se meziroční pokles cen potravin a nealkoholických nápojů.

Ve směru celkového meziročního poklesu spotřebitelských cen působily významně jen ceny potravin a nealkoholických nápojů, které byly nižší o 3,6 %. Jejich propad se ale zmírnil oproti 1. čtvrtletí. Podíl na tom mělo zejména posílení růstu cen nealkoholických nápojů (3,6 %) a zmírnění propadu cen mléka, sýrů a vajec (-9,0 %). Méně výrazný byl i pokles cen masa a ryb (shodně -4,9 %) a cukru a příbuzných výrobků (-0,5 %) a z poklesu do růstu se dostaly ceny olejů a tuků (1,0 %). Pokles cen pečárenských výrobků se naopak nezměnil (-4,5 %), prohloubil se pokles cen ovoce (-5,3 %) a zmírnil růst cen zeleniny (1,0 %). Mezičtvrtletně se ceny potravin a nealkoholických nápojů zvýšily o 0,8 %. Ceny bytového vybavení a zařízení domácnosti meziročně klesly o 0,1 %, hlavně pod vlivem zboží a služeb pro běžnou údržbu domácnosti, kde se prohloubil propad na -6,9 %. Ovšem ceny bytového vybavení a zařízení byly mezičtvrtletně vyšší o 0,8 %.

Meziroční růst spotřebitelských cen v EU mírně zpomalil.

Harmonizovaný index spotřebitelských cen (HICP)⁵⁷ v EU ve 2. čtvrtletí vzrostl meziročně o 2,6 % a mezičtvrtletně o 1,4 %. Meziroční přírůstek HICP mírně zpomalil oproti 1. kvartálu. Silně meziročně rostly ceny alkoholických nápojů a tabáku (5,2 %) a stravování a ubytování (5,3 %). Posílil růst cen dopravy (2,2 %) a bydlení a energií (1,4 %). Oslabil přírůstek cen potravin a nealkoholických nápojů (1,7 %). Meziročně

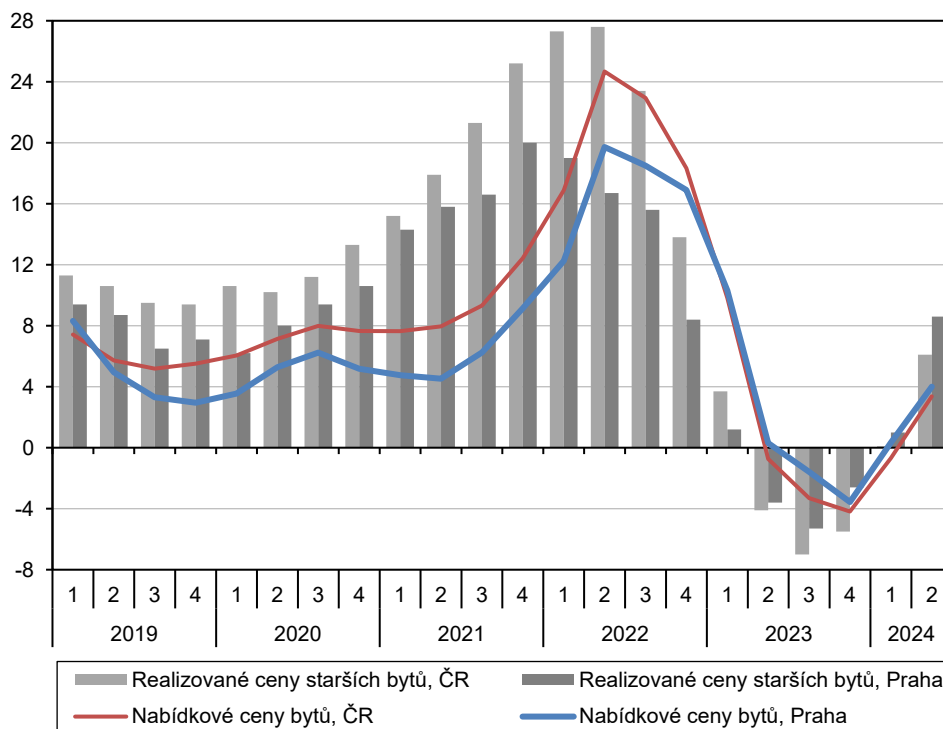
⁵⁵ Imputované nájemné vyjadřuje náklady vlastnického bydlení. Kromě samotných cen bydlení zahrnuje i náklady na výstavbu a renovace a další poplatky. Více na: <https://www.czso.cz/csu/czso/metodicka-poznamka-k-indexu-spotrebitelskych-cen-imputovane-najemne>.

⁵⁶ Zahrnuje služby osobní péče a osobní potřeby a doplňky, sociální péči, pojištění a další finanční služby apod.

⁵⁷ Oproti indexu spotřebitelských cen, který ČSÚ pro českou ekonomiku sestavuje, HICP neobsahuje imputované nájemné, což bývá zdrojem rozdílů mezi HICP a Indexem spotřebitelských cen.

nižší byly v EU jen ceny telekomunikací (-1,1 %). Největší meziroční přírůstek HICP byl zaznamenán v Rumunsku (5,8 %), Belgii (5,1 %) a Chorvatsku (4,2 %). Pod 1 % byl ve 2. čtvrtletí meziroční nárůst cen ve Finsku (0,5 %), Litvě (0,8 %), Lotyšsku (0,9 %) a Itálii (0,9 %). Nejvyšší mezičtvrtletní přírůstek spotřebitelských cen byl zaznamenán ve 2. čtvrtletí na Maltě (5,1 %), v Portugalsku (3,3 %) a na Kypru (3,1 %). Shodně jen o 0,2 % mezičtvrtletně rostly ceny ve Finsku, Dánsku a Bulharsku.

Graf č. 11 Ceny nemovitostí (meziroční změna, v %)

Zdroj: ČSÚ

Ceny bytů opět rostly.

Nabídkové ceny bytů v Česku ve 2. čtvrtletí vzrostly mezičtvrtletně o 2,3 % a navázaly tak na přírůstek z 1. kvartálu posílením dynamiky. Z hodnoty indexu vyplývá, že nabídkové ceny prakticky smazaly pokles, ke kterému došlo v loňském roce a nachází se na úrovni konce roku 2022. Nepokračoval ani meziroční pokles a nabídkové ceny bytů ve 2. čtvrtletí vzrostly o 3,4 %. Nabídkové ceny bytů v Praze se meziročně zvýšily o 4,0 %, zatímco ceny bytů mimo Prahu byly vyšší o 2,7 %. U realizovaných cen starších bytů je zrychlení dynamiky ještě výraznější. Mezičtvrtletně se realizované ceny starších bytů v Česku zvýšily o 3,3 % (v Praze o 4,2 %). Meziroční přírůstek cen realizovaných cen starších bytů v Česku dosáhl ve 2. čtvrtletí 6,1 %, v Praze to bylo 8,6 % a mimo Prahu 5,5 %. Realizované ceny nových bytů v Praze mezičtvrtletně vzrostly o 3,7 % a po pěti poklesech vzrostly i meziročně, a to o 1,0 %. Předbíhání dynamiky realizovaných cen bytů před nabídkovými cenami naznačuje opětovné napínání nemovitostního trhu a převis poptávky nad nabídkou.

Ceny průmyslových výrobců opět meziročně vzrostly.

Ceny průmyslových výrobců na meziroční pokles (-0,9 %) z 1. kvartálu ve 2. čtvrtletí navázaly zvýšením o 1,1 %. Mezičtvrtletně se ceny průmyslových výrobců snížily o 0,5 %. Hlavní podíl na tomto zvýšení měly ceny elektřiny, plynu, páry a klimatizovaného vzduchu, jejichž meziroční přírůstek ve 2. čtvrtletí posílil na 4,5 %, přičemž ale došlo k mezičtvrtletnímu poklesu o 2,9 %. Ceny výrobků a služeb zpracovatelského průmyslu se dostaly z meziročního poklesu do drobného přírůstku (0,1 %) a mezičtvrtletně byly vyšší o 0,2 %. Meziroční pokles cen těžby a dobývání se naopak prohloubil na 1,7 %, ale mezičtvrtletně zde ceny byly vyšší o 1,2 %. Ceny

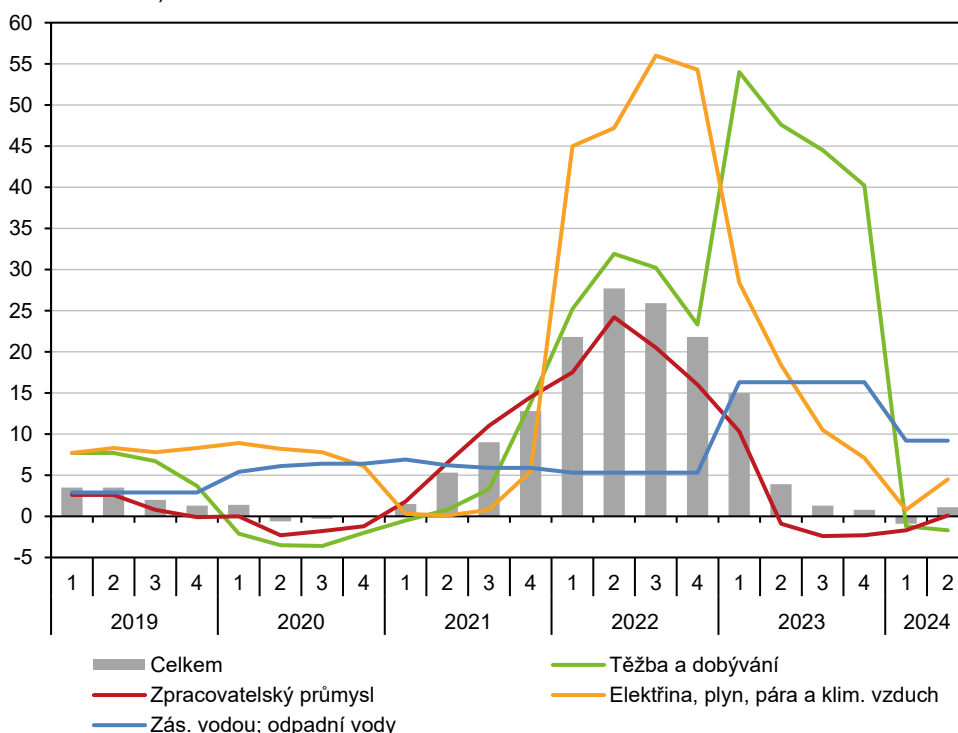

zásobování vodou a služeb souvisejících s odpadními vodami byly meziročně vyšší o 9,2 %.

Ve zpracovatelském průmyslu bylo patrné zmírnění poklesu cen různých surovin.

Posílení meziroční dynamiky cen ve zpracovatelském průmyslu souviselo mimo jiné se zmírněním propadů u řady oddílů, často těch, které zpracovávají základní suroviny. Mírněji tak klesaly ceny základních kovů (-7,9 %), dřeva a výrobků z něj (-7,9 %), papíru a výrobků z něj (-7,4 %), potravinářských výrobků (-4,0 %) nebo textilií (-1,6 %). Do mírného růstu se dostaly ceny chemických látek a přípravků (0,3 %) a posílil růst cen motorových vozidel (3,9 %). Ve 2. čtvrtletí se naopak zmírnil růst cen oděvů (5,1 %), počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení (4,5 %), nápojů (3,5 %), strojů a zařízení (3,2 %), ostatních výrobků zpracovatelského průmyslu (2,2 %) nebo základních farmaceutických výrobků a přípravků (1,5 %). Prohloubil se meziroční pokles u kovodělných výrobků (-1,8 %) a začaly klesat ceny elektrických zařízení (-0,3 %).

Graf č. 12 Ceny hlavních skupin průmyslových výrobců (meziroční změna, v %, podle klasifikace CPA)

Zdroj: ČSÚ

Ceny průmyslových výrobců v EU setrvaly v meziročním propadu.

Ceny průmyslových výrobců v EU⁵⁸ se ve 2. čtvrtletí meziročně snížily o 4,1 %. Přírůstek zmírnil oproti předchozímu čtvrtletí. Méně hluboký byl meziroční pokles cen elektřiny, plynu, páry a klimatizovaného vzduchu (-14,3 %), stejně jako cen těžby a dobývání (-1,3 %) a výrobků a služeb zpracovatelského průmyslu (-0,4 %). Nejvíce se ve 2. čtvrtletí meziročně zvýšily ceny průmyslových výrobců v Česku (1,1 %) a následovaly Portugalsko (0,6 %), Švédsko (0,6 %) a Malta (0,5 %). V ostatních zemích EU ceny průmyslových výrobců meziročně klesaly, nejvíce na Slovensku (-20,8 %), v Lucembursku (-10,8 %) a v Polsku (-6,9 %). Ceny průmyslových výrobců v EU mezičtvrtletně klesly o 1,4 %. Stál za tím výhradně pokles cen elektřiny, plynu, páry a klimatizovaného vzduchu (-7,0 %). Ceny těžby a dobývání mezičtvrtletně stouply o 1,4 % a výrobků a služeb zpracovatelského průmyslu o 0,3 %.

⁵⁸ Bez cen zásobování vodou a služeb souvisejících s odpadními vodami.

Ceny stavebních prací rostly.	Ceny stavebních prací byly dle odhadů ve 2. čtvrtletí 2024 meziročně vyšší o 2,1 %, zatímco ceny materiálů a výrobků spotřebovávaných ve stavebnictví klesly o 1,2 %. Mezičtvrtletně se ceny stavebních prací dle odhadů zvýšily o 0,8 % a ceny materiálů a výrobků spotřebovávaných ve stavebnictví vzrostly o 0,3 %.
Meziroční růst cen tržních služeb výrazně zpomalil.	Ceny tržních služeb se ve 2. čtvrtletí meziročně zvýšily o 3,4 %. Růst tak výrazně zpomalil oproti předchozímu kvartálu a byl nejnižší od 4. čtvrtletí 2021. Výrazné zpomalení tempa nejvíce ovlivnil vývoj cen služeb v oblasti programování a souvisejícího poradenství (zmírnění přírůstku na 3,2 %), cen pozemní a potrubní dopravy (0,6 %) a cen reklamních služeb a průzkumu trhu (6,7 %). K celkovému meziročnímu přírůstku cen tržních služeb nejvíce přispívaly ceny služeb v oblasti nemovitostí (7,6 %). Solidně rostly také ceny bezpečnostních a pátracích služeb (8,9 %), poštovních a kurýrních služeb (7,7 %), služeb v oblasti zaměstnání (6,8 %), právních a účetnických služeb (6,0 %) nebo služeb souvisejících se stavbami a úpravou krajiny (5,4 %). Meziročně klesaly jen ceny skladování a podpůrných služeb v dopravě (-0,3 %). Ceny tržních služeb byly ve 2. čtvrtletí mezičtvrtletně vyšší o 1,6 %.
Ceny zemědělské výroby nadále meziročně klesaly, propad se ale zmírnil.	Meziroční propad cen zemědělské výroby (včetně ryb) se ve 2. čtvrtletí zmírnil na -10,4 %. Méně výrazně klesaly ceny rostlinné i živočišné výroby. Ceny rostlinné výroby byly meziročně nižší o 15,7 %. Mírnější, ale stále hluboký byl propad u cen obilovin (-23,8 %, z toho ceny pšenice klesly o 24,4 %, žita o 17,1 %, ječmene o 20,4 %, ovsa o 7,4 % a kukuřice o 30,2 %). Ceny průmyslových plodin meziročně zaostávaly o 8,3 % a klesaly ceny olejnin (-7,9 %) i luskovin (-14,7 %). Do meziročního poklesu se ve 2. čtvrtletí dostaly ceny zeleniny a zahradnických produktů (-7,4 %) i brambor (-0,6 %). Meziročně vyšší byly naopak ceny krmných plodin (12,8 %) a ovoce (13,0 %). Ceny živočišné výroby zmírnily meziroční propad na -4,4 %. Za celkovým poklesem cen hospodářských zvířat o 1,5 % stály ceny prasat a selat (-1,3 %) a drůbeže (-8,1 %). Naopak ceny skotu byly vyšší o 5,3 %. Ceny mléka byly ve 2. čtvrtletí meziročně nižší o 4,7 % a vajec o 18,5 %.
Ceny zahraničního obchodu byly ovlivněny změnami kurzu.	Ceny vývozu zboží se ve 2. čtvrtletí meziročně zvýšily o 3,7 %. Přírůstek výrazně zrychlil oproti předchozímu kvartálu. Mezičtvrtletně ceny exportu vzrostly o 0,6 %. Vývoj kurzu koruny vůči euru i dolaru působil ve směru posílení meziroční dynamiky cen zahraničního obchodu ⁵⁹ . Hlavní podíl na celkovém meziročním růstu cen vývozu měly výrobky zpracovatelského průmyslu, u kterých přírůstek ve 2. čtvrtletí zrychlil na 4,6 %. Nejvíce se meziročně zvyšovaly ceny exportu ostatních dopravních prostředků a zařízení (14,9 %) a nábytku (14,8 %). Také u motorových vozidel byl přírůstek silný (7,8 %) a z poklesu do výrazného meziročního růstu se dostaly ceny vývozu koksů a rafinovaných ropných produktů (7,8 %). Posílil růst cen vývozu elektrických zařízení (6,3 %), strojů a zařízení (5,5 %) a počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení (5,2 %). Jen u menšiny výrobků zpracovatelského průmyslu ceny klesaly. Zmírnil se propad u cen vývozu základních kovů (-2,8 %), nižší byly ceny exportu textilií (-2,4 %), dřeva a dřevěných výrobků (-2,2 %) a usní (-1,7 %). Rostly ceny vývozu v oblasti zásobování vodou a činnostmi souvisejícími s odpadními vodami (9,4 %). Naopak trval meziroční propad cen vývozu elektřiny, plynu, páry a klimatizovaného vzduchu (zmírnil se ale na -10,2 %). Zmírnil se také pokles exportu produktů zemědělství, lesnictví a rybníctví (-4,1 %). Prohloubil se meziroční pokles cen vývozu u těžby a dobývání (-14,5 %).

⁵⁹ Podle údajů ČNB byl ve 2. čtvrtletí 2024 průměrný kurz koruny vůči euru 24,958 CZK/EUR. Ve 2. čtvrtletí 2023 to bylo 23,588 CZK/EUR. Kurz vůči dolaru též oslaboval. Ve 2. čtvrtletí 2024 činil průměr 23,179 CZK/USD. Ve stejném období roku 2023 to bylo 21,673 CZK/USD.

Směnné relace zahraničního obchodu se zbožím byly kladné.

Ceny dovozu se ve 2. čtvrtletí meziročně zvýšily o 3,0 % a mezičtvrtletně byly vyšší o 0,1 %. Meziročně rostly ceny dovozu u těžby a dobývání (5,1 %) a také v případě výrobků zpracovatelského průmyslu (3,4 %). Největší přírůstek cen byl zaznamenán u dovozu ostatních dopravních prostředků a zařízení (13,3 %) a dále u nápojů (10,7 %) a koxu a rafinovaných ropných produktů (8,1 %). Rostly ale ceny dovozu u většiny oddílů a dynamika také posilovala. Pokles trval jen u dovozu dřeva a výrobků z něj (-3,3 %), usní (-1,6 %) nebo ostatních výrobků zpracovatelského průmyslu (-1,7 %). Ceny dovozu elektřiny, plynu, páry a klimatizovaného vzduchu ve 2. čtvrtletí meziročně klesaly o 18,2 % a u produktů zemědělství, lesnictví a rybářství došlo k prohloubení poklesu na -13,2 %. Meziroční směnné relace zahraničního obchodu se zbožím ve 2. čtvrtletí dosáhly 100,6 %. Mezičtvrtletní směnné relace dosáhly 100,5 %. Výrazně kladné byly meziroční směnné relace u produktů zemědělství, lesnictví a rybářství (110,5 %) a u elektřiny, plynu, páry a klimatizovaného vzduchu (109,8 %). Směnné relace obchodu s výrobky zpracovatelského průmyslu dosáhly 101,2 %. Celkově kladný výsledek tlumily výrazně záporné směnné relace obchodu s výrobky těžby a dobývání (81,3 %).

6. Trh práce

Situace na trhu práce byla v 1. pololetí stabilizovaná. Zejména v oblasti zaměstnanosti se ještě zpětně projevovaly dopady loňské stagnace ekonomiky. Růst kupní síly mezd se obnovil a ty tak začaly postupně eliminovat své hluboké ztráty z let 2022 i 2023.

Celková zaměstnanost ve 2. čtvrtletí mezikvartálně mírně vzrostla, zejména díky rozvoji drobného podnikání.

Meziroční růst byl u zaměstnanců tažen veřejnými službami, u sebezaměstnaných pak obchodem a aktivitami vázanými na cestovní ruch.

K velmi mírnému meziročnímu růstu zaměstnanosti přispěla většina odvětví služeb, ale průmysl i stavebnictví pracovníky ztrácelo.

Na trhu práce se letos se zpožděním stále projevovaly dopady loňské stagnace výkonu ekonomiky. Růst zaměstnanosti zůstával dosti slabý. I přes oživení většiny služeb a celkově i drobného podnikání přetrvávala nepříznivá situace v průmyslu i stavebnictví. Rovněž v krátkodobých očekáváních vlastní zaměstnanosti zůstávají podnikatelé ve většině klíčových odvětví opatrní. Firmy i přes nejisté ekonomické výhledy ovšem stále ve zvýšené míře poptávaly levnější pracovní sílu ze zahraničí a vedle toho postupně pokračovala integrace ukrajinských uprchlíků v Česku na pracovní trh, což zčásti řešilo dlouhodobější nedostatek volných pracovních sil v tuzemsku. Nezaměstnanost včetně její dlouhodobé složky zůstávala bez výraznějších změn na velmi nízké úrovni. Specifická situace v jednotlivých odvětvích se projevovala v různorodém růstu mezd, jeho nominální mezioční tempo však celkově mírně sláblo. A to i vlivem toho, že kvůli snaze o fiskální konsolidaci byl mzdový růst utlumený ve většině oblastí veřejného sektoru. Díky stabilizaci cenové hladiny v ekonomice se ale zastavil mezioční pokles kupní síly mezd ve všech regionech i v hlavních odvětvích (mimo vzdělávání). Kupní síla průměrných mezd však stále dosahovala pouze úrovně z roku 2018.

Zatímco na počátku letošního roku celková zaměstnanost⁶⁰ v Česku (stejně jako v druhé půli minulého roku) mezikvartálně pouze stagnovala, během 2. čtvrtletí 2024 se zvýšila o 0,5 %. Na tomto oživení se podílela zejména některá odvětví tržních služeb (obchod, aktivity vázané na cestovní ruch, nemovitosti) a rovněž stavebnictví. Spíše než o navyšování zaměstnaneckých míst šlo o rozvoj drobného podnikání. Počet pracovníků v národním hospodářství dosáhl již 5,41 mil. Oproti maximální hodnotě z období poslední konjunktury (4. čtvrtletí 2018) byl vyšší o 0,7 %, z převážné části vlivem rozvoje veřejných služeb. Celková zaměstnanost v meziočním pohledu rostla více než tři roky v řadě, aktuální tempo ve 2. čtvrtletí 2024 bylo ovšem za celé toto období nejslabší (+0,2 %⁶¹). V něm se setrvačně projevoval vliv loňské stagnace výkonu celé ekonomiky. Počet samotných zaměstnanců rostl minimálně (+0,1 %), což souvisí s přetrvávajícími problémy těžebního i zpracovatelského průmyslu a navazujícího odvětví dopravy. Dařilo se naopak většině služeb. Zaměstnanecká místa v nich významněji redukovalo pouze finančnictví, kde má tento pokles dlouhodobější charakter a souvisí hlavně s rozvojem digitalizace. Sebezaměstnaných v celé ekonomice přibýlo o 0,7 %. Jejich stavy tak rostly svižněji než v případě zaměstnanců, a to již více než dva roky. Za aktuálně rostoucím počtem drobných podnikatelů stálo především odvětví obchod, doprava, ubytování a pohostinství, v menší míře i veřejný sektor a též finančnictví, kde mohlo docházet k „přelivům“ ze zaměstnaneckého postavení. V průmyslu i stavebnictví se vlivem přetrvávající recese a oslabené poptávky snižoval počet sebezaměstnaných.

Meziroční růst celkové zaměstnanosti v 1. pololetí (+0,3 %) byl tažen veřejnými službami⁶² (+1,6 %), jež postupně reagovaly na sílící poptávku související zejména s dlouhodobějšími změnami ve věkové skladbě populace (v oblasti vzdělávání, zdravotní a sociální péče). Jen mírně nižší růst registrovala ovšem téměř všechna hlavní odvětví terciárního sektoru⁶³. Nedařilo se naopak průmyslu, kde zaměstnanost po stagnaci v předchozích třech letech letos poklesla o více než 2 %. To souviselo s recesí celého odvětví doprovázeným

⁶⁰ Údaje o zaměstnanosti vycházejí z pojetí národních účtů. Jsou vyjádřeny ve fyzických osobách a očištěny o sezónní vlivy. Na rozdíl od údajů z podnikové statistiky či z výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) zahrnují např. i odhad vlivu šedé ekonomiky.

⁶¹ Zaměstnanost v Česku roste dlouhodobě pomaleji než v EU. V celé Unii se ve 2. čtvrtletí 2024 počet pracovníků meziočně zvýšil o 1,0 % (podobně jako v tuzemsku šlo o jedno z nejnižších temp od jara 2021). Také v EU spočívalo těžiště růstu zaměstnanosti ve službách – nejvíce se zvyšovala v informačních a komunikačních činnostech a ve finančnictví. Průmysl pouze stagnoval. Z jednotlivých států vzrostl celkový počet pracovníků nejvíce v Litvě (o 2,8 %) a Chorvatsku (+2,6 %), z významných ekonomik ve Španělsku (+2,2 %) a v Itálii (+1,4 %). Počet pracovníků klesl jen v pěti vesměs menších zemích – zejména ve Finsku (-1,5 %), ale také v Polsku (-0,8 %) či na Slovensku (-0,2 %). V Německu, shodně jako v tuzemsku, se ve velmi mírném celkovém růstu (+0,4 %) odrážely problémy průmyslu i stavebnictví, které ztrácely pracovníky. Počet samotných zaměstnanců se v EU zvyšoval procentuálně obdobně jako stav sebezaměstnaných.

⁶² Zahrnují odvětví Veřejná správa a obrana, vzdělávání, zdravotní a sociální péče.

⁶³ Pracovníků přibýlo nejvíce ve skupině odvětví Ostatní služby (+2,0 %) zahrnující vedle kulturních, zábavních a rekreačních činností např. různé služby pro domácnosti (opravy výrobků, kadeřnické a kosmetické činnosti aj.). Zaměstnanost v této skupině, citelně postižená v období protipandemických restrikcí, ovšem stále mírně zaostávala za úrovní z roku 2019.

zesílenými nákladovými tlaky i oslabenou poptávkou v řadě tradičních exportních oborů⁶⁴. Rovněž ve stavebnictví ubylo pracovníků (−1,0 %), a to poprvé po roce 2020.

Počet odpracovaných hodin v ekonomice se poprvé po třech letech mírně snížil. Rozšiřovaly se zkrácené pracovní úvazky.

Celkový počet odpracovaných hodin v ekonomice, jenž se loni poprvé vrátil na úroveň z roku 2019, se letos v 1. čtvrtletí meziročně snížil o 1,2 % (klesl poprvé po 1. čtvrtletí 2021) a následující kvartál tento vývoj potvrdil. Zaměstnanost ve fyzických osobách rostla rychleji než odpracovaná doba nejen letos, ale i po většinu loňského roku. Mohly se zde projevit nižší potřeba přesčasové práce v některých odvětvích zasažených recesí, rozšiřování zkrácených pracovních úvazků⁶⁵ (související s rostoucí zaměstnaností žen podpořenou uprchlickou vlnou z Ukrajiny i s loni zavedeným daňovým zvýhodněním zkrácených úvazků) či pokles počtu osob pracujících na dohody⁶⁶ (vlivem legislativních změn snižujících pro zaměstnance finanční výhodnost těchto forem práce a naopak zvyšujících se administrativní náročnost pro firmy). Nejvyšší pokles počtu odpracovaných hodin nastal v 1. pololetí 2024 ve zpracovatelském průmyslu (−4,3 %), významný meziroční úbytek zaznamenaly také např. veřejné služby (−1,7%).

Počet cizinců v zaměstnaneckém postavení vystoupal na rekordních 828 tis. Na jeho meziročním přírůstku se z více než poloviny podíleli Ukrajinci. Zrychlil příliv pracovníků z některých asijských států.

Dlouhodobě omezený rezervoár volných pracovních sil v Česku i sílící tlak firem na optimalizaci výrobních nákladů stimulovaly rostoucí poptávku tuzemských zaměstnavatelů po pracovnících ze zahraničí. Snadnějším zaměstnávání cizinců pomáhají legislativní změny snižující administrativní náročnost v této oblasti. To se týká jak ukrajinských občanů⁶⁷, tak i cizinců z dalších, nejen hospodářsky méně vyspělých zemí mimo EU⁶⁸. Dlouhodobý růst přílivu zahraničních pracovníků do Česka tak pokračoval. Počet pracujících cizinců v Česku rostl letos podobným tempem jako loni, např. v dominantní skupině zaměstnanců jich letos na konci června bylo rekordních 828 tis. (meziročně +32 tis.)⁶⁹. Více než polovina přírůstku jde za Ukrajinci, jichž jako zaměstnanců v Česku pracovalo 286 tis. (na rozdíl od předchozích let byl jejich přírůstek rovnoměrně rozložen mezi muže i ženy). Procentuálně rychle přibývalo i občanů Indie, Filipín, Číny a Turecka. Mírně naopak ubylo Poláků, Maďarů a Bulharů. Z pohledu krajů přibývalo meziročně cizinců v zaměstnaneckém postavení nejvíce v Praze (+6,5 %) a na Vysočině (+6,4 %) – tedy zároveň v regionech aktuálně nejméně postižených nezaměstnaností. Více než 30 % všech v Česku zaměstnaných cizinců registrovaly úřady práce v Praze a dalších 17 % potom ve středních Čechách.

Mírné oživení ekonomiky nebylo zatím letos doprovázeno omezením negativních výhledů podniků v oblasti zaměstnanosti.

Krátkodobá očekávání podniků v oblasti vlastní zaměstnanosti zůstávají v tuzemské ekonomice (stejně jako po celý loňský rok) mírně negativní. I přes mírný růst výkonu ekonomiky zůstávaly letos v srpnu blízko tříletému minimu. Z hlavních odvětví přetrvával optimismus pouze v obchodě. Převažuje zde podíl firem, které chtějí lidi nabírat (10 %), nad těmi, co chtějí propouštět (9 %). Negativní očekávání převládala zejména ve službách, kde v tříměsíčním horizontu uvažovalo o propuštění pracovníků přes 30 % podniků (ale 15 % chce naopak nabírat), v průmyslu i stavebnictví to bylo okolo 16 %. Situace na úrovni dílčích odvětví v rámci průmyslu i služeb se přirozeně odlišovala⁷⁰. Jediné z hlavních odvětví,

⁶⁴ Naopak v některých menších oborech pracovníků přibývalo (energetika, vodní a odpadové hospodářství, potravinářství).

⁶⁵ Dle údajů z VŠPS vzrostl mezi 4. čtvrtletím 2022 a 1. čtvrtletím 2024 podíl žen ve věku 15 a více let pracujících na zkrácené úvazky z 12,0 % na rekordních 13,9 %. Spolu se Slovenskem jde o nejvýraznější nárůst v rámci EU. Zastoupení těchto úvazků v ČR je ovšem v evropském kontextu stále nízké. V EU dosahovalo 29,6 %, z toho v eurozóně 34,5 %. Mezi státy, které vstoupily do EU po roce 2000, mělo však aktuálně vyšší podíl takto pracujících žen jen Estonsko (21 %) a Malta (19 %).

⁶⁶ Dle experimentální statistiky ČSÚ klesl v 1. pololetí 2024 počet osob pracujících na dohodu o provedení práce meziročně o 10 %, obdobně se snížil i počet jimi odpracovaných hodin. Poznámka: osoby pracující na dohody současně u více zaměstnavatelů jsou zahrnuty vícenásobně (tj. samostatně u každého zaměstnavatele).

⁶⁷ Více než 76 % veškerých občanů Ukrajiny působících v ČR v zaměstnaneckém postavení nepotřebovalo na konci 2. čtvrtletí 2024 oprávnění k zaměstnání (pracovní povolení, zaměstnanecké či modré karty).

⁶⁸ Od 1. července 2024 nově nepotřebují v Česku pracovní povolení ani zaměstnanecké karty cizinci z některých ekonomicky vyspělých zemí mimo EU (USA, Velká Británie, Kanada, Austrálie, Nový Zéland, Japonsko, Jižní Korea, Izrael a Singapur).

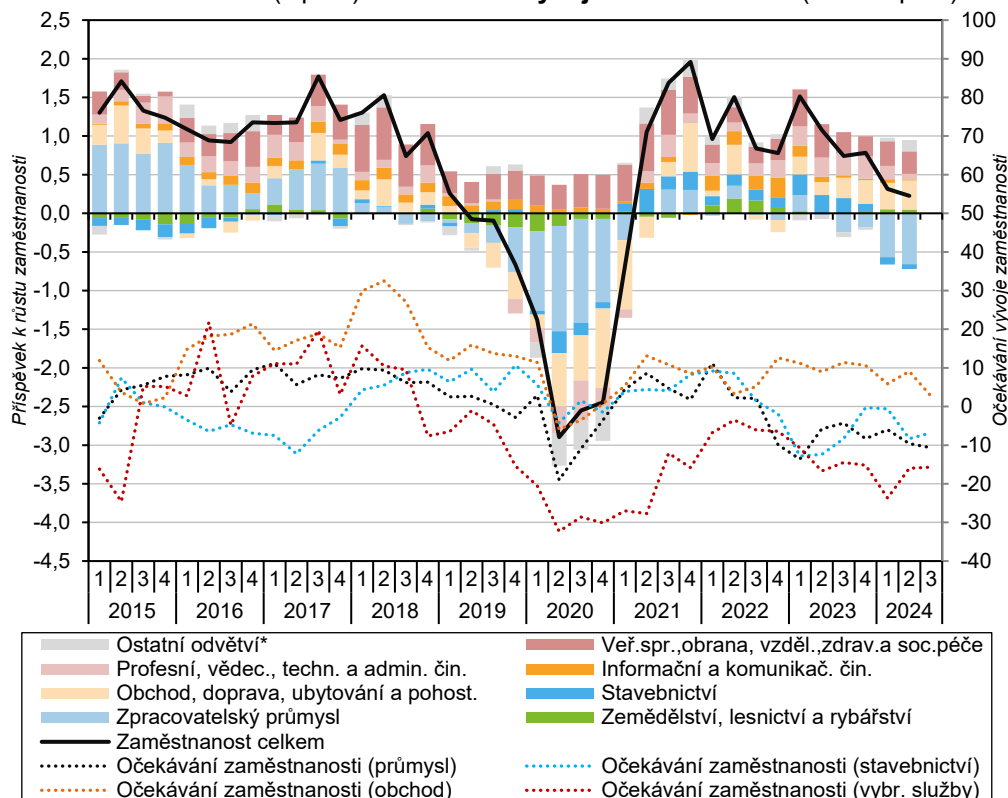
⁶⁹ Vedle toho evidovalo MPO ve stejném období 124,5 tis. cizích státních příslušníků s živnostenským oprávněním v Česku. K jejich meziročnímu růstu (+9,3 %) skoro z 60 % přispěli Ukrajinci. Mezi podnikajícími cizinci se na rozdíl od cizinců v zaměstnaneckém postavení častěji vyskytují lidé v Česku dlouhodobě usazení (např. Vietnamci).

⁷⁰ Převažující negativní očekávání zaměstnanosti vyjádřily (dle šetření ze srpna 2024) podniky ve dvou třetinách zpracovatelských průmyslových oborů – jak v energeticky náročných (hutnictví, výroba stavebních materiálů, chemický průmysl), tak ve strojírenství,

Role nedostatku pracovníků jako významné růstové bariéry podniků se letos mírně snižuje.

v němž se očekávání meziročně mírně zlepšila, bylo stavebnictví. Podíl podniků, pro něž představuje nedostatek pracovní síly jednu z významných růstových bariér⁷¹, se od počátku letošního roku mírně snížil v průmyslu (na srpnových 13 %), ve službách (8 %), i ve stavebnictví (42 %), kde ovšem s drobnými přerušeními představuje klíčovou bariéru již více než pět let.

Graf č. 13 Celková zaměstnanost (meziročně v %), příspěvky odvětví k meziroční změně zaměstnanosti (v p. b.) a očekávání vývoje zaměstnanosti (saldo v p. b.)

* Těžba a energetika; Peněžnictví a pojišťovnictví; Činnosti v oblasti nemovitostí; Kulturní, zábavní a rekreační činnosti.
Poznámka: Saldo očekávání vyjadřuje rozdíl v p. b. mezi kategoriemi růst versus pokles zaměstnanosti v nejbližších třech měsících. Údaje jsou sezónně očištěny a vztahují se k druhému měsíci daného čtvrtletí.
Zdroj: ČSÚ (národní účty), Eurostat (konjunkturální průzkumy).

Obecná míra nezaměstnanosti se významně nezvýšila. Z historické i mezinárodní

Navzdory přetrvávajícím potížím některých podniků v různých průmyslových odvětvích se obecná míra nezaměstnanosti⁷² za poslední rok významně nezvýšila, spíše lze hovořit o jejím kolísání – zejména u žen. Očištěná míra nezaměstnanosti (15–64letých) dosáhla v srpnu 2,7 % (muži 2,3 %, ženy 3,2 %) ⁷³. Fakticky nevzrostli ani počet dlouhodobě

elektronickém průmyslu a v subdodavatelských oborech pro automobilový průmysl či v řadě vesměs menších oborů, jejichž odbyt závisí z velké části na spotřebě domácností (nábytkářský, oděvní, textilní a nápojový průmysl). Naopak pozitivní výhledy přetrvávaly dlouhodobě zejména ve výrobě kolejových dopravních prostředků, s odstupem dále ve farmacii, ostatním průmyslu či v opravě a instalaci strojů a zařízení. K náznaku pozitivního obratu došlo v kovodělném průmyslu, který zahrnuje i malý segment zbrojní výroby.

Ve službách převažovala negativní očekávání v polovině dílčích odvětví. Nejvíce byla patrná v peněžnictví, dále v kulturních, zábavních a rekreačních činnostech, ve většině administrativních a podpůrných činnostech či v reklamě. Naopak u řady jiných podnikových služeb (architektonické a inženýrské činnosti, pracovní agentury), v oblasti programování, telekomunikací, v kurýrních činnostech, pohostinství či ubytování podniky očekávaly spíše vyšší zaměstnanost.

⁷¹ Podniky mohly uvést více bariér současně.

⁷² Není-li uvedeno jinak, vycházejí všechny údaje o mírách nezaměstnanosti z VŠPS (dle metodiky ILO) a jsou očištěny o sezónní vlivy.

⁷³ Nízká nezaměstnanost přetrvává rovněž v EU – letos v červenci dosáhla ve skupině 15 až 74letých rovných 6 % (v eurozóně 6,4 %). Meziměsíčně i meziročně se nezměnila. Nezaměstnanost tak fakticky stagnuje již zhruba 2 roky. Nachází se blízko historického minima a proti roku 2008 je nižší o 1 p. b. (v EU i eurozóně). Nezaměstnanost ČR (2,7 %) byla v rámci států EU nadále nejnižší, a to hlavně díky mužům (2,5 %). U žen, kde nezaměstnanost tradičně více kolísá, dosáhla v Polsku a na Maltě aktuálně lehce nižší úrovně než v tuzemsku (3,1 %). Již více než 3 roky trpí nejvyšší nezaměstnaností v rámci EU Španělsko, aktuálně činí 11,5 % (je nejvyšší mezi muži i ženami). Následuje Řecko (9,9 %), jehož pozici ovlivňuje vysoká nezaměstnanost žen (12,5 %). Naopak ve Švédsku a Finsku a Litvě táhnou více než 8% celkovou nezaměstnanost vzhůru hlavně muži (8,9 %, resp. 10,1 % a 8,4 %). Meziroční pokles celkové nezaměstnanosti nastal v červenci ve 12 státech Unie – významnější byl však pouze v Itálii (o 1,3 p. b.), v Řecku (-1,2) a Chorvatsku (-1,1). Naopak o více než 1 p. b. se zhoršila nezaměstnanost na severu Evropy – ve Švédsku, v Litvě a ve Finsku. V Německu nezaměstnanost rostla sice jen pozvolně (+0,4 p. b.), avšak aktuálně je na tříletém maximu (3,4 %). Příznivé postavení má Česko i v nezaměstnanosti osob do 25 let, neboť dlouhodobě

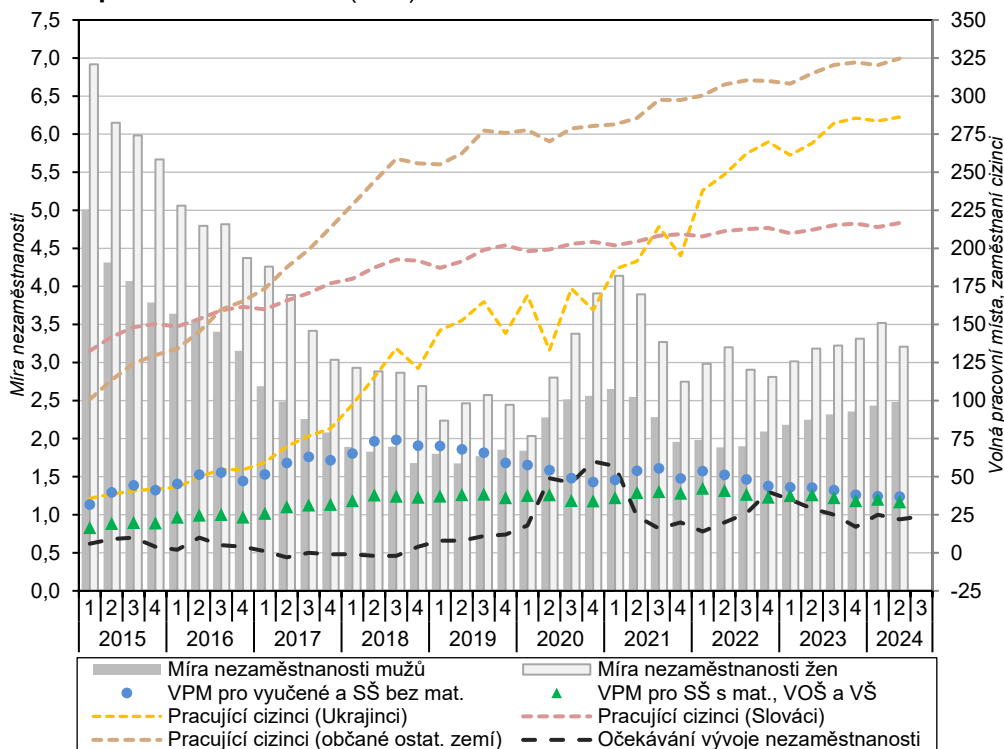

perspektivy zůstává velmi nízká.

nezaměstnaných – ti se na celkovém počtu lidí bez práce podíleli 30 %, což je z dlouhodobého i mezinárodního pohledu podprůměrná hodnota. Velikosti potenciální pracovní rezervy (tj. ekonomicky neaktivních osob práci nehledajících, ale uvádějících ochotu pracovat) se v poslední době významně nemění a z dlouhodobé perspektivy zůstává nízká (ve 2. čtvrtletí šlo o 82 tis. osob)⁷⁴. To na jednu stranu představuje nezanedbatelný problém pro řadu zaměstnavatelů, z jiného úhlu pohledu jde ovšem také o pozitivní signál naznačující, že rozsah skryté nezaměstnanosti (ve formě „úniku“ do ekonomické neaktivity) není na tuzemském pracovním trhu aktuálně významný.

Graf č. 14 Obecná míra nezaměstnanosti (v %, věk 15 až 64 let), očekávání vývoje nezaměstnanosti ze strany domácností* (v p. b.), volná pracovní místa a pracující cizinci v pozici zaměstnanců (v tis.)**

Pozn.: Míry nezaměstnanosti jsou sezónně očištěny. VPM = volná pracovní místa (stav na konci čtvrtletí)
 *Sezónně očištěné saldo očekávání nezaměstnanosti v nejbližších 12 měsících (rozdíl mezi procentuální četností odpovědí domácností, růst a pokles vyjádřený v procentních bodech). Vztahuje se k prostřednímu měsíci daného čtvrtletí.
 **Počet cizinců v postavení zaměstnanců evidovaných na úřadech práce v ČR na konci příslušného čtvrtletí.
 Zdroj: ČSÚ (VŠPS, konjunkturální průzkum), MPSV (VPM registrovaná na úřadech práce v ČR, zaměstnaní cizinci)

Počet registrovaných volných pracovních míst na ÚP se meziročně mírně snížil, a to napříč kvalifikačními třídami.

Stabilní stav tuzemského trhu práce potvrzují i údaje z úřadů práce (ÚP). Na sklonku července činil sezónně neočištěný podíl nezaměstnaných (dosažitelní uchazeči o práci k celkové populaci 15–64letých) 3,8 % (muži: 3,3 %, ženy: 4,2 %). Šlo sice o nejvyšší červencovou hodnotu za poslední 4 roky, ovšem meziroční nárůst nezaměstnanosti byl ve všech letošních měsících zatím velmi mírný (0,1 až 0,3 p. b.). Muže trápí nejvyšší nezaměstnanost v okrese Most (10,0 %), ženy na Karvinsku (8,4 %). Navzdory rozvoji sezónních prací se počet registrovaných volných pracovních míst na ÚP letos od dubna meziměsíčně mírně snižoval (od července celkově o 6 tis, na 262 tis⁷⁵., loni během

patří do třetiny zemí Unie s nejnižší nezaměstnaností mladých. Ta aktuálně dosahovala 11,6 % (v EU 14,5 %, více než 20% nezaměstnanost sužovala hned sedm členských zemí – zejména Španělsko a Švédsko – kolem 25 %).

⁷⁴ Pouze necelá pětina z tohoto počtu je ovšem schopna nastoupit bezprostředně do práce. Významnou část pracovních rezerv totiž tvoří studenti a ženy na rodičovské dovolené.

⁷⁵ Jen menší část míst lze považovat za aktivní – méně než půl roku bylo na ÚP inzerováno jen 122 tis. míst. Dle experimentální statistiky ČSÚ (šetření u podniků od roku 2020) byla ve 2. čtvrtletí 2024 nabídka tuzemských firem odhadnuta na 111 tis. volných míst (jedná se jen o místa v pracovním poměru, nejde o přechodná zaměstnání, např. různé typy dohod). Počet míst se meziročně zvýšil o 10 % (rostli v 1. čtvrtletí, naopak během loňska klesal či stagnoval). Aktuálně se zvýšila zejména nabídka míst ve veřejných službách (hlavně ve zdravotnictví a sociální péči), dále v obchodě, cestovním ruchu, v administrativních a podpůrných činnostech a také v zemědělství. Stejně jako loni naopak klesl počet míst především v průmyslu.

1. pololetí ještě nepatrně rostl). Počet míst tak osmý měsíc v řadě mírně zaostával za celkovým počtem uchazečů o práci (nyní 283 tis.). Rovněž meziročně se počet volných míst mírně snížil, a to vesměs napříč kvalifikačními třídami. Obavy lidí z růstu nezaměstnanosti (vyjádřené v rámci konjunkturálních průzkumů) klesly letos v dubnu nejnižší od nástupu pandemie. Následně sice mírně posílily, avšak ani v letních měsících svůj dlouhodobý průměr významně nepřekračovaly.

Meziroční růst průměrných mezd zvolňoval. Se zpožděním se v něm projevovала stagnace výkonu patrná v předchozích kvartálech.

Ve 2. čtvrtletí dosáhla průměrná hrubá měsíční nominální mzda zaměstnance v národním hospodářství 45 854 korun, meziročně vzrostla o 6,5 %. Toto tempo oproti 1. letošnému kvartálu (+7,2 %) lehce zvolnilo (zmírňování růstu bylo patrné i po celý loňský rok). Zpomalení mzdové dynamiky lze vysledovat i v mezikvartálním srovnání – růst očištěné průměrné mzdy činil ve 2. čtvrtletí 2024 „jen“ 1,4 % (nejméně od jara 2022). Evidenční počet zaměstnanců (přepočtený na plné úvazky) v obou letošních čtvrtletích meziročně stagnoval. Mzdový růst v ekonomice tlumila sílící potřeba úspor v rozpočtové sféře i rostoucí počet zahraničních pracovníků ze „třetích zemí“. Ti nezdíka pracují na nízkokvalifikovaných pozicích a jejich výdělků tudíž zpravidla nedosahují úrovně občanů ČR. Naopak ve směru růstu nominální mzdy stále působila dosud relativně vysoká poptávka podniků po pracovní síle v některých odvětvích či zvýšený tlak zaměstnanců pramenící i z napjatých rodinných rozpočtů vlivem doznívajícího vysokého růstu cen některých položek spotřebního koše. Dynamičtější mzdový růst v řadě odvětví umožňovala i přetrvávající vysoká míra zisku podniků.

Pokles reálné mzdy v ekonomice se letos po devíti čtvrtletích zastavil. Kupní síla průměrné mzdy odpovídala roku 2018.

Díky zklidnění cenové hladiny v ekonomice pokračoval očekávaný růst reálné mzdy. Ve 2. čtvrtletí činil meziročně 3,9 % (za celé 1. pololetí 4,5 %). Růst reálných mezd letos pozvolna umazává výrazný propad reálné kupní síly zaměstnanců z let 2022 i 2023 (reálně se však zatím průměrná mzda nachází stále na úrovni roku 2018). Růst kupní síly mezd je letos tlumen mírným zvýšením daňového zatížení práce (např. znovuzavedením zaměstnaneckých odvodů na nemocenské pojištění schváleným jako součást vládního konsolidačního balíčku).

Relativně nejvíce se zvýšily mzdy ve zdravotní a sociální péči. V ostatních odvětvích veřejného sektoru byl však růst výrazně podprůměrný.

Tempo růstu průměrné mzdy zakrývá tradičně velmi různorodý vývoj na úrovni jednotlivých oborů podniků či organizací. Nejvyššího meziročního růstu dosáhly letos ve 2. čtvrtletí mzdy ve zdravotní a sociální péči – o 11,1 %⁷⁶, zaměstnanci si zde v průměru měsíčně nominálně polepšili o 5,1 tis. korun (tedy rovněž nejvíce mezi odvětvími). V ostatních oblastech s převahou veřejného sektoru byl ale mzdový růst utlumený. Ve veřejné správě, obraně a v sociálním zabezpečení činil 2,9 %, ve vzdělávání jen 2,1 % (nejméně ze všech hlavních odvětví). Absolutní přírůstek mzdy (+849 korun) zde nebyl ani třetinový oproti celé ekonomice. Vzdělávání navíc jako jediné odvětví setrvává třetí rok v řadě v nepřetržitě propadu reálných mezd. V kulturních, zábavních a rekreačních činnostech, kam zčásti zasahují i aktivity státu, se nominální výdělků zvýšily o 5,2 %, za slabším růstem ovšem stojí i vyšší loňská základna. Mzdová hladina zde ve 2. čtvrtletí 2024 zaostávala o šestinu za úrovní v celé ekonomice.

Pokračující mírně nadprůměrný růst mezd v průmyslu i ve stavebnictví byl „vykoupen“ úbytkem zaměstnanosti.

Mírně nadprůměrně rostly nadále mzdy v průmyslu, ve 2. čtvrtletí o 7,5 %. To souvisí jak se snižováním evidenčního počtu zaměstnanců (-1,7 %), tak s faktem, že volných pracovníků je na trhu stále málo a nedostatek pracovní síly představuje stále významnou bariéru v řadě průmyslových oborů. Obdobné platí i pro stavebnictví. K posilování mezd v průmyslu nejvíce přispívala výroba motorových vozidel (s růstem výdělků o 10,5 %, na 62,7 tis. korun) spolu s nejbližšími návaznými obory. V oborech procházejících recesí (kovovýroba, stavební hmoty, strojírenství, těžba a dobývání) byl mzdový růst pod průměrem celé ekonomiky a zaměstnanost zde klesala hlouběji. Z tržních odvětví vzrostla mzda nejméně v zemědělství, lesnictví a rybnictví (+4,9 %).

⁷⁶ Od ledna 2024 zde došlo k úpravám tarifů a u velké části zaměstnanců se zvýšily osobní příplatky.

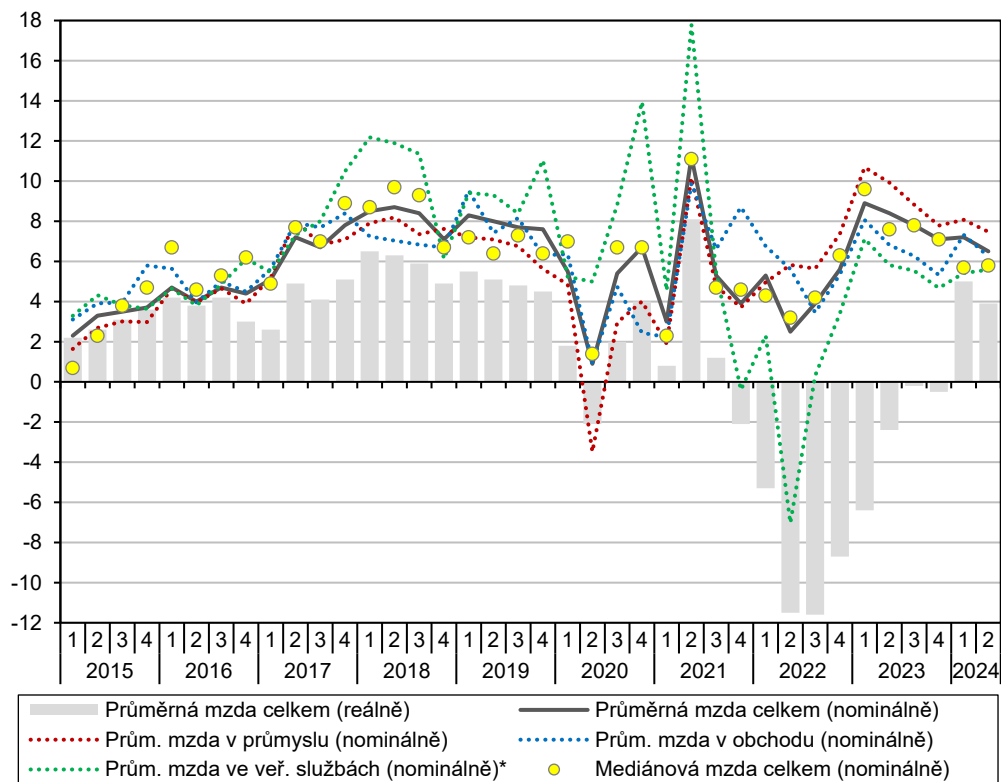
V rámci tržních služeb rostl celkový objem vyplacených mezd relativně nejvíce v ubytování, stravování a pohostinství.

V rámci tržních služeb rostly mzdy nejvíce v dopravě a skladování (+7,3 %), jejich úroveň (41,3 tis. korun) však stále byla o desetinu nižší než v celé ekonomice. Jako v jednom z mála odvětví služeb zde navíc klesal i počet zaměstnanců. To platí i pro administrativní a podpůrné činnosti. Dařilo se profesním, vědeckých a technickým činnostem, v nichž mírně nadprůměrně rostly zaměstnanost i mzdy, a dále také ubytování, stravování a pohostinství (mzdy: +6,8 %, zaměstnanci: +7,0 %). Výše mezd je zde tradičně nejnižší a nedosahuje ani 60 % hladiny celé ekonomiky. V odvětvích s nejvyšší mzdovou úrovní (finančnictví, informační a komunikační činnosti) byla situace ve 2. čtvrtletí takřka identická – meziroční stagnace počtu zaměstnanců, růst mezd o necelých 6 % a jejich úroveň těsně nad 80 tis. korun.

Mzdový růst v Praze patřil k relativně nižším, svižněji zde však rostla zaměstnanost.

Mzdový růst v regionech se ve 2. čtvrtletí mezi kraji pohyboval od 5,5 % (Praha), resp. 5,7 % (Vysočina) do 8,1 % (Ústecký kraj). Z pohledu úrovně průměrné mzdy je rozpětí krajů dlouhodobě beze změn – průměrná mzda v Praze (56,1 tis. korun) aktuálně převyšuje mzdu v Karlovarském kraji (39,0 tis.) o 44 %. Karlovarskému kraji zatím zřejmě příliš nepomohlo oživení turismu, celková mzda zde vzrostla meziročně jen o 6,0 %. Naopak do svižnějšího růstu ve středních Čechách (+7,9 %) se zčásti promítá i zrychlení tempa výtěžků v automobilovém průmyslu.

Graf č. 15 Průměrná nominální i reálná mzda a mzdový medián (meziroční změna v %)

*Zahrnuje odvětví s významnou rolí vládního sektoru: Veřejná správa a obrana, povinné sociální zabezpečení; Vzdělávání; Zdravotní a sociální péče; Kulturní, zábavní a rekreační činnosti.
 **Vyjadřuje HDP (ve stálých cenách) vztážený na 1 pracovníka (ve fyzických osobách) Zdroj: ČSÚ

Nominální růst mediánové mzdy se letos držel pod 6 %. Nadále se zvyšoval mírně vyšším tempem u žen.

Medián mezd se ve 2. čtvrtletí zvýšil o 5,8 % (na 38,5 tis. korun měsíčně). Stejně jako po většinu loňského roku rostl mírně vyšším tempem u žen (i díky situaci ve zdravotní a sociální péči či v cestovním ruchu). Mezera prostřední výše výtěžků mezi pohlavími se tak meziročně snížila o 0,4 p. b., na stále však významných 14,4 % (u nízkovýdělkových pracovníků – v nejnižším decilu – však ženy pobíraly oproti mužům „jen“ o 6,5 % méně). Mzdová distribuce v ekonomice se celkově mírně rozšířila (v 1. čtvrtletí 2024 tomu bylo naopak). Horní mzdový decil totiž ve 2. čtvrtletí meziročně narostl o 8,9 %, dolní decil ale jen o 6,2 %. To souvisí i s tím, že za celé 1. pololetí rostly nejméně mediánové výtěžky pracovníkům v zemědělství, lesnictví a rybářství (+4,4 %) a též nekvalifikovaným a pomocným pracovníkům (+4,8 %).

Nejvíce rostly střední výdělky úředníkům (+6,7 %). V této kategorii dlouhodobě výrazně převažují pracovníci v podnikatelské sféře (zejména v obchodu, dopravě a skladování).

Výše mezd u většin hlavních skupin cizinců v Česku je dlouhodobě podprůměrná, v procentním vyjádření ale letos rostla svižněji než v případě tuzemských občanů.

Údaje z Informačního systému o průměrném výdělku MPSV potvrzují pokračující trend rostoucího zapojení cizinců na tuzemský trh práce. Počet zaměstnaných Ukrajinců se na výběrovém vzorku v 1. pololetí meziročně zvýšil o 12,5 %, medián jejich mzdy byl však jen 31,3 tis. korun (o 22 % nižší než u českých občanů). Podprůměrné úrovně výdělků dosáhly tradičně i další významné skupiny cizinců v zaměstnaneckém postavení (vyjma Slováků s 46,0 tis. korun), meziročně však jejich mzdy rostly relativně svižněji než u tuzemských občanů (Ukrajinci +7 %, Poláci, Rumuni, Bulhaři – kolem 10 %).

7. Měnové podmínky

Ve 2. čtvrtletí pokračoval pokles měnověpolitických sazeb.

Ve 2. čtvrtletí pokračoval proces postupného poklesu měnověpolitických sazeb. Došlo ke dvěma půlbodovým snížením (v květnu a v červnu) a dvou týdně repo sazba tak ke konci června dosahovala 4,75 %, diskontní sazba 3,75 % a lombardní sazba 5,75 %⁷⁷. Kurz koruny vůči euru za celé 2. čtvrtletí dosáhl průměrné hodnoty 24,96 CZK/EUR a meziročně tak oslabil o 1 korunu a 37 haléřů (5,81 %). Mezičtvrtletně kurz vůči euru drobně posílil o 11 haléřů (0,45 %). Kurz v průběhu 2. čtvrtletí postupně posiloval z úrovně 25,31 CZK/EUR až k hodnotě 24,70 CZK/EUR, ale během června opět oslabil a čtvrtletí uzavřel na hodnotě 25,03 CZK/EUR. Kurz koruny vůči dolaru měl ve 2. čtvrtletí podobný průběh. Do začátku června posílil až na 22,56 CZK/USD, ale následně oslabil a ke konci června dosahoval hodnoty 23,39 CZK/USD. Průměr za celé čtvrtletí činil 23,18 CZK/USD a znamenalo to meziroční oslabení o 1 korunu 51 haléřů (6,95 %) a mezičtvrtletní oslabení o 9 haléřů (0,39 %).

Zvyšovaly se úroky vládních dluhopisů.

Úrokové sazby na mezibankovním trhu rovněž reagovaly snížením na pokles měnověpolitických sazeb. Nejvýrazněji klesaly sazby depozit s kratší splatností. Tříměsíční sazba PRIBOR se tak během 2. čtvrtletí snížila o 0,81 p. b.⁷⁸ na 5,03 %, zatímco roční PRIBOR klesla o 0,23 p. b. na 4,57 %. Úročení vládních dluhopisů se ve 2. čtvrtletí zvyšovalo. Průměrná úroková sazba dluhopisů se splatností do dvou let se zvýšila o 0,49 p. b. na 4,22 % ke konci června, střednědobé dluhopisy byly na konci června v průměru úročeny 4,12 % (+0,56 p. b.) a u dlouhodobých dluhopisů se úročení navýšilo o 0,39 p. b. na 4,21 %.

Zpomalil růst objemu termínovaných vkladů.

Úrokové sazby na klientských vkladech rovněž ve 2. čtvrtletí klesaly. Sazby na jednodenních vkladech domácností se ještě v 1. čtvrtletí zvyšovaly, ale během 2. kvartálu klesly o 0,27 p. b. na 1,43 %. U běžných účtů se průměrné úročení po šesti čtvrtletích snížilo pod úroveň 0,2 %. Vklady s dohodnutou splatností byly na konci června úročeny v průměru 4,30 % (-0,87 p. b.). Nefinanční podniky také čelily plošnému poklesu úrokových sazeb na jejich účtech – u běžných účtů došlo k poklesu o 0,17 p. b. na 0,81 % a průměrná sazba vkladů s dohodnutou splatností klesla o 0,83 p. b. na 4,56 %. Celkový objem vkladů byl ke konci 2. čtvrtletí meziročně vyšší o 6,5 % (445,5 mld. korun), což bylo nejpomalejší tempo od konce roku 2022. Termínované i netermínované vklady přitom narůstaly podobným tempem. K meziročnímu nárůstu vkladů přispěly zejména domácnosti⁷⁹ (+293,0 mld.), následované sektorem vládních institucí (+113,3 mld.).

Úrokové sazby spotřebních úvěrů pro domácnosti neklesaly. U nových smluv hypotečních úvěrů bylo patrné oživení i větší objem dojednávání nových podmínek existujících smluv z předchozích let.

Snížení úrokových sazeb úvěrů pro domácnosti bylo výrazně mírnější než u sazeb jejich vkladů. Úvěry na spotřebu byly ke konci června úročeny v průměru 8,90 % a sazba se tak během 2. čtvrtletí mírně zvýšila (+0,07 p. b.). Objem poskytnutých spotřebních úvěrů meziročně vzrostl o 8,7 %. Mírně kleslo průměrné úročení úvěrů na bydlení (-0,16 p. b.) a ke konci června sazba dosáhla 5,00 %. Nejvíce se snížilo úročení u úvěrů s nejkratší fixací (-0,26 p. b.) a s fixací mezi 5 a 10 lety (-0,24 p. b.). Objem poskytnutých úvěrů na bydlení meziročně vzrostl o 3,5 % a tempo tak zpomalilo. Ke zpomalení přispěl zejména vývoj u hypotečních úvěrů (3,2 % byl nejmírnější přírůstek v celé časové řadě dostupné od roku 1997). Dvouciferným tempem nadále meziročně narůstal objem úvěrů ze stavebního spoření (30,9 %)⁸⁰. U nových hypotečních úvěrů⁸¹ bylo možné pozorovat opětovné oživení, za kterým stály zejména čisté nové úvěry.

⁷⁷ Není-li uvedeno jinak, je zdrojem údajů v této kapitole databáze ARAD České národní banky. Hodnoty směnných kurzů jsou rovněž převzaty od ČNB.

⁷⁸ Není-li uvedeno jinak, je změnou úrokových sazeb myšlen rozdíl mezi hodnotou ke dni 30. 6. 2024 a 31. 3. 2024.

⁷⁹ Obyvatelstvo včetně živnostníků.

⁸⁰ Dvouciferné tempo si drží úvěry ze stavebních spoření od konce roku 2022, přírůstek je potřeť v řadě více než 30%. Úvěry ze stavebního spoření, u kterých je maximální úročení zákonem omezeno, se ve srovnání s hypotečními úvěry pro dlužníky staly výhodnějším nástrojem financování.

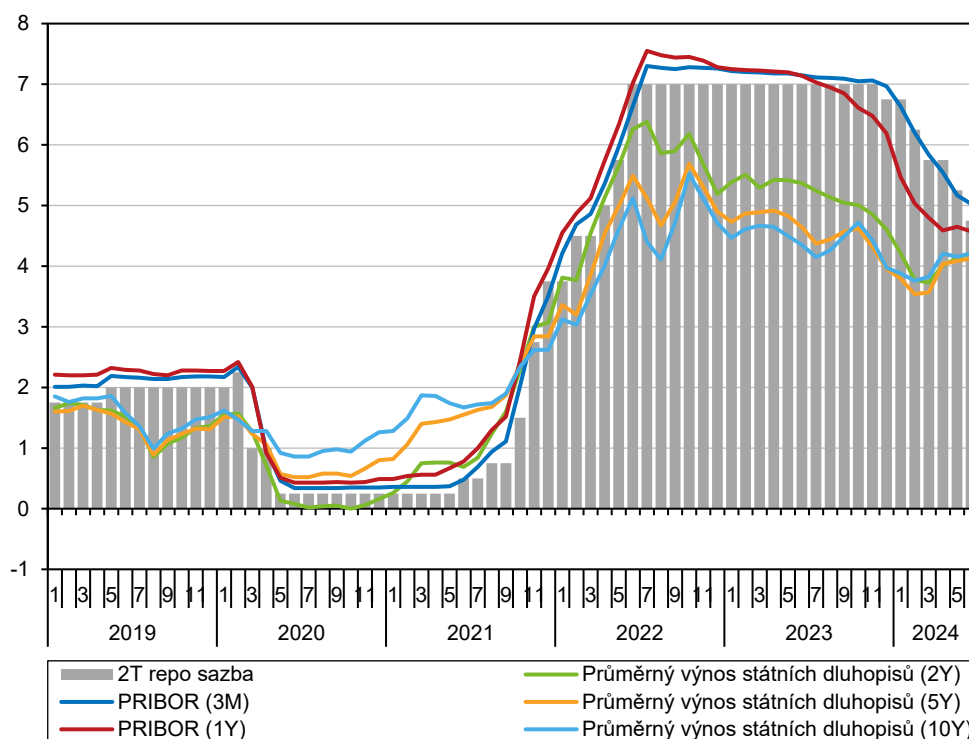
⁸¹ V nových smlouvách jsou zahrnuty i refinancované úvěry a ostatní ujednání. Refinancované úvěry zahrnují stávající smlouvy sjednané nově u jiné banky, zatímco ostatní nová ujednání jsou stávající smlouvy sjednané s novými podmínkami u stejné banky.

Hodnota nových smluv uzavřených ve 2. čtvrtletí dosáhla 116,6 mld. korun. Z toho čisté nové úvěry včetně navýšení tvořily 54,5 mld. korun (+26,5 mld. meziročně, 19,7 mld. mezičtvrtletně) a ostatní nová ujednání dosáhla objemu 54,2 mld. korun (+9,2 mld. meziročně, +13,1 mld. mezičtvrtletně). Refinancované úvěry tvořily 7,9 mld. korun z nových smluv a zvýšily se o 3,7 mld. meziročně a 2,1 mld. mezičtvrtletně. Kromě oživení hypotečního trhu je tedy patrné, že do stádia dojednávání nových fixací došly úvěry uzavřené v období vrcholného zájmu v roce 2021, kdy byly úrokové sazby výrazně nižší než v současnosti.

U nefinančních podniků zmínil zájem o úvěry v cizí měně.

Úrokové sazby úvěrů pro nefinanční podniky klesly nejvýrazněji u kategorie úvěrů nad 30 mil. korun (-0,83 p. b. na 6,92 %). Úvěry mezi 7,5 a 30 mil. byly ke konci června úročeny v průměru 6,96 % (-0,68 p. b.) a ty do 7,5 mil. 6,94 % (-0,52 p. b.). Celkový objem úvěrů a pohledávek nefinančních podniků byl ke konci června meziročně vyšší o 7,2 %. Zpomalil výrazný růst úvěrů poskytnutých v cizí měně⁸² (14,8 %) a zastavil se meziroční propad u korunových úvěrů (0,1 %). Podíl úvěrů v cizí měně na celkovém objemu úvěrů mírně klesl na 51,7 %. Ke konci čtvrtletí nejvíce meziročně vzrostl objem úvěrů v informačních a komunikačních činnostech (18,9 %), profesních, vědeckých, technických a administrativních činnostech (15,1 %), činnostech v oblasti nemovitostí (12,3 %), peněžnictví a pojišťovnictví (12,2 %) a v ubytování, stravování a pohostinství (11,1 %). Meziročně nižší byl objem úvěrů poskytnutých v těžbě a dobývání (-6,1 %) a ve výrobě a rozvodu elektřiny, plynu, tepla, vzduchu, vody a odpadní vody (-5,8 %).

Graf č. 16 Tržní úrokové sazby (v %)

Zdroj: ARAD, ČNB

⁸² Úvěry v cizí měně začaly prudce růst po začátku opětovného zvyšování měnověpolitických sazeb v červnu 2021.

8. Státní rozpočet

Hluboký rozpočtový schodek přetrvával pátým rokem v řadě. Díky nižší potřebě mimořádných výdajů se deficit meziročně lehce snížil.

Hospodaření státního rozpočtu (SR)⁸³ ČR vyústilo na konci 1. pololetí 2024 v deficit ve výši 178,6 mld. korun⁸⁴. Hluboký schodek tížil státní finance za toto období roku popáté v řadě, letošní deficit byl nicméně v tomto srovnání nejnižší a meziročně se snížil o 37 mld. korun⁸⁵. To souvisí hlavně s odezníváním potřeby mimořádných výdajů domácnostem i firmám zasaženým dopady vysoké inflace. Ta stále ještě ovlivňuje také příjmovou stránku rozpočtu, včetně mimořádných daní dočasně uvalených na vybrané sektory ekonomiky. Navíc se začínají pozvolna projevovat pozitivní dopady mírně se zotavující spotřeby domácností díky jejich zlepšující se finanční situaci i celkové důvěry v ekonomiku. Kromě toho lze v inkasu některých příjmových daní již na počátku roku vystopovat první dopady schváleného konsolidačního balíčku k ozdravení veřejných financí (např. nárůst inkasa některých spotřebních daní vlivem předzásobením motivovaném blížícím se zvýšením sazby daně). S legislativními úpravami souvisí i změna rozpočtového určení daní, které od ledna 2024 zvyšuje podíl na výnosu některých váhově významných daní ve prospěch SR⁸⁶.

K růstu celkových příjmů přispělo vyšší daňové inkaso i výběr pojistného za sociální zabezpečení.

Celkové příjmy SR vzrostly v 1. pololetí meziročně o 4,2 % a mírně zatím převyšovaly celoroční očekávané tempo (+1,4 %). K růstu přispěly nejvíce vyšší daňové inkaso (+36 mld. korun) a příjmy z povinného pojistného⁸⁷ (+30 mld. korun). Celostátní daňové inkaso (zohledňující příjmy na úrovni všech veřejných rozpočtů) se zvýšilo 7,7 % a druhým rokem v řadě jeho tempo zvolnilo. Zatímco v letech 2021 až 2023 stál za jeho růstem především výběr korporátní daně a také DPH, letos se zatím jako nejdůležitější faktor růstu jeví ostatní příjmy. Ty jsou tažené v první řadě mimořádnými příjmy dočasně zavedenými s cílem regulace nestabilního vývoje trhu cen s energiemi (daní z neočekávaných zisků). Projevuje se zde i růst výběru daně z nemovitostí (+7 mld. korun)⁸⁸ související s navýšením zákonných sazeb (+80 %) a vlivem legislativních změn byl vyšší i výběr daně z hazardních her. Celostátní daňové inkaso (bez mimořádných příjmů) v 1. pololetí meziročně narostlo o rovných 7 % (loni ve stejné období ale o 10,3 %). Příjmy z povinného pojistného se zvýšily o 9,0 % (z toho ve 2. čtvrtletí 2024 o 9,9 %). Projevily se zde nejen aktuální oživení na trhu práce vlivem mírně zlepšeného výkonu ekonomiky, ale i dopady legislativních změn⁸⁹.

Navzdory zotavující se spotřebě domácností tempo růstu výběru DPH zvolnilo a podobně jako loni v půli roku rozpočtové očekávání zcela nenaplnovalo.

Na váhově dominantní daní – DPH – získal SR v 1. pololetí o 4,8 % více (+8,3 mld. korun meziročně). Růstové tempo za rozpočtovým plánem lehce zaostávalo, byť méně výrazně než loni. Na úrovni všech veřejných rozpočtů dosáhl růst 3,1 % (z toho ve 2. čtvrtletí 2024 pouze stagnoval), tedy o polovinu méně než ve stejném období loni. Zpomalení tempa odráží ustálení cenové hladiny v ekonomice. V inkasu se postupně pozitivně promítá pozvolna se zotavující spotřeba domácností⁹⁰. Vedle toho se navíc od počátku roku začínají projevovat dopady úpravy sazeb daně⁹¹ ve vazbě na účinnost konsolidačního balíčku.

⁸³ Pokud není uvedeno jinak, vycházejí všechny údaje týkající se státního rozpočtu z dat Ministerstva financí (MF) ČR o pokladním plnění.

⁸⁴ To představuje více než 70 % plánovaného celoročního schodku (dle zákona o státním rozpočtu na rok 2024, schváleného na konci listopadu 2023). V předchozích letech se ovšem vývoj příjmů i výdajů SR v průběhu roku vyznačoval větší nerovnoměrností (např. v 1. čtvrtletí 2023 byl plánovaný roční deficit naplněn dokonce z 56 %, i tak byl ale na konci roku dodržen).

⁸⁵ Meziroční pokles deficitu byl ještě více patrný po očištění o vliv prostředků z rozpočtu EU, včetně finančních mechanismů (FM). Jde o prostředky na programy z rozpočtu EU a FM, které byly předfinancovány ze SR a následně postupně proplaceny z rozpočtu EU a FM. Bez těchto prostředků, které jsou ve schváleném SR zahrnutý s neutrálním dopadem, činil letošní pololetní schodek 190,2 mld. korun a meziročně byl skoro o čtvrtinu nižší.

⁸⁶ Díky této úpravě je letos dle odhadu MF očekáváno celoroční zvýšení inkasa SR u DPH o 5,6 mld. korun, u daně z příjmu fyzických osob o 2,3 mld. korun a u korporátní daně o 2,9 mld. korun.

⁸⁷ Jde o pojistné na sociální zabezpečení a aktivní politiku zaměstnanosti.

⁸⁸ Výnos této daně zůstává výlučným příjmem obcí.

⁸⁹ Jedná se zejména o znovuzavedení placení pojistného z nemocenského pojištění hrazeného zaměstnancem (0,6 % vyměřovacího základu, do roku 2008 činila tato sazba 1,1 %). Rozpočtově méně významné je zvýšení vyměřovacího základu pro osoby samostatně výdělečně činné a stanovení limitů pro vznik účasti na pojištění zaměstnance pracujícího na základě dohody o provedení práce. Dle odhadu MF je vlivem těchto úprav letos očekáváno celoroční zvýšení inkasa SR o 18 mld. korun.

⁹⁰ Reálné výdaje na konečnou spotřebu domácností se v 1. čtvrtletí 2024 po očištění meziročně zvýšily o 1,5 % (vzrostly poprvé po šesti kvartálech). Dle prvního odhadu HDP se tyto výdaje zvyšovaly i ve 2. čtvrtletí. Ještě svižněji vzrostly výdaje na spotřebu vládních institucí.

⁹¹ To se týká sjednocení dvou snížených sazeb (10 % a 15 %) do jedné ve výši 12 %. Řada zboží a služeb tak nově podléhá nižšímu zdanění. Negativní rozpočtový dopad je současně tlumen přesunem některých položek bez prokazatelného sociálního či zdravotního významu do základní sazby daně ve výši 21 %.

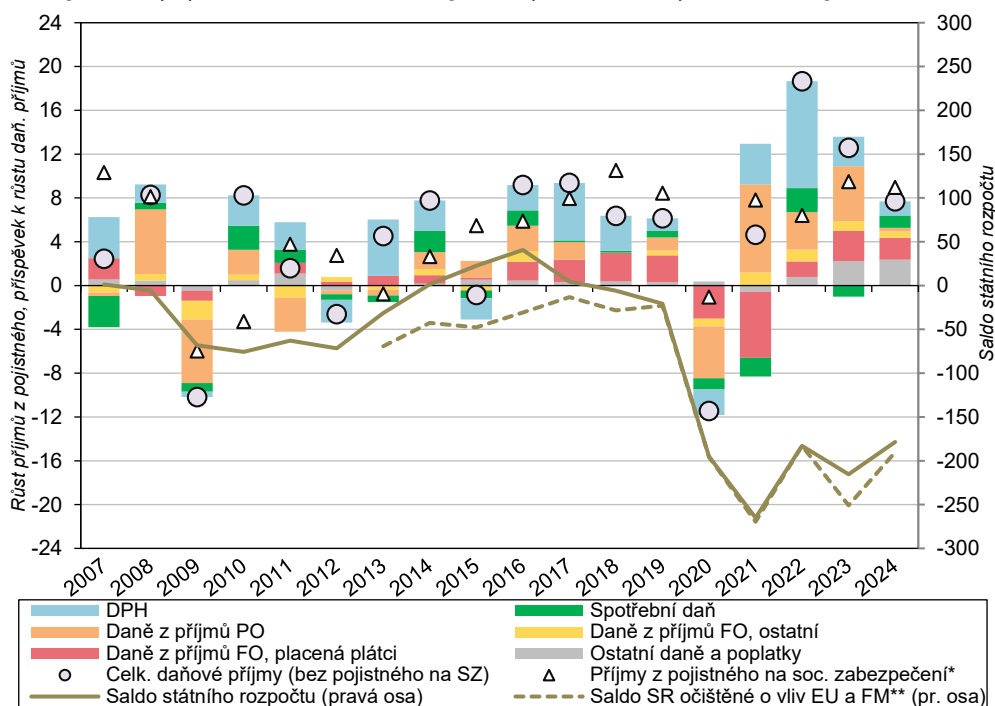
Svízný růst inkasa spotřební daně souvisel primárně se zvýšením sazby u klíčových produktů.

Růst výběru běžné korporátní daně se téměř zastavil. Naopak na mimořádných firemních daních bylo v 1. pololetí vybráno meziročně o 5 mld. korun více.

Inkaso spotřební daně (vč. energetické daně) vzrostlo v 1. pololetí meziročně o 9,8 % a zatím nepatrně zaostávalo za rozpočtovým očekáváním. Ve 2. čtvrtletí tempo výběru lehce zvolnilo, neboť u některých položek vyprchal efekt dočasně vzvednuté poptávky vlivem předzásobení kvůli růstu sazby daně (líh). Celkový vývoj pololetního inkasa ale nejvíce ovlivnila klíčová daň z minerálních olejů, jejíž výběr rostl (+15,8 %) především díky návratu sazby daně z motorové nafty na úroveň před vzplanutím energetické krize⁹². Pokračoval mírný růst výběru daně z tabákových výrobků (+5,1 %), v němž se promítlo další navýšení sazby i rozšíření okruhu zdaněných produktů (nově náplně do e-cigaret, nikotinové sáčky).

Celostátní výběr korporátní daně (bez mimořádných daní) po dvojciferných růstech v předchozích třech letech v 1. pololetí 2024 v souladu s rozpočtovým očekáváním citelně zvolnil (na 1,4 %, výběr na úrovni SR dokonce jen stagnoval). Vedle pravidelných příjmů plynoucích z korporátní daně pokračovaly letos i ty nepravidelné. Díky dvěma čtvrtletním zálohovým platbám dosáhl zatím letos výběr daně z neočekávaných zisků⁹³ 18,2 mld. korun (vlivem odvodů ve 2. pololetí 2023 získal SR za celý loňský rok na zálohách 39,1 mld. korun, výrazně méně než činil původní odhad MF). Rozpočtová očekávání byla u této daně letos zásadně redukována, a tak již aktuální pololetní inkaso celoroční plán naplnilo. Na rozdíl od loňského roku již SR prakticky nepočítá s příjmy z daně z nadměrných příjmů⁹⁴, na níž za celý rok obdržel 18,5 mld. korun (z toho v 1. pololetí 12,8 mld.).

Graf č. 17 Příspěvek dílčích příjmů k meziročnímu růstu souhrnného celostátního inkasa daňových příjmů (v p. b.), meziroční růst příjmů pojistného na sociální zabezpečení (%) a saldo státního rozpočtu (v mld. korun) v rámci 1. pololetí

*Zahrnují i příspěvky na státní politiku zaměstnanosti.

**Saldo očištěné o prostředky na programy/projekty z rozpočtu EU a finančních mechanismů, které byly předfinancovány ze SR a následně jsou propláceny z rozpočtu EU a FM. Celoroční údaje jsou k dispozici počínaje rokem 2013.

FO = fyzické osoby, PO = právnické osoby. Ostatní daně z příjmů FO zahrnují daně placené poplatníky (zejména z drobného podnikání) a dále daně vybírané srážkou.

Ostatní daně a poplatky obsahují zejména daň z nemovitých věcí, daň z hazardních her, dálniční poplatek, mýtné a od roku 2023 nově rovněž odvod z nadměrných příjmů a neočekávaných zisků.

Zdroj: MF ČR

⁹² K tomuto zvýšení došlo loni od srpna (o 1,5 korun na litr). Sazba spotřební daně z motorové nafty se tak vrátila na původní výši (9,95 korun/l) platnou do května 2022.

⁹³ Ta se týká energetických, petrochemických a těžebních firem (v oblasti fosilních paliv) a zahrnuje rovněž velké banky. Drtivá většina inkasa této daně ovšem plynula do SR z odvětví energetiky. Funguje jako 60% daňová přírážka aplikovaná na nadměrný zisk těchto firem stanovený jako rozdíl mezi základem daně v letech 2023–2025 a průměrem základů daně za roky 2018 až 2021 navýšeným o 20 procent.

⁹⁴ Tento odvod (zdaněný 90% sazbou) představuje rozdíl mezi skutečným příjmem a stropem tržního příjmu z prodeje elektřiny nad stanovenou hranicí (za období od 1. prosince 2022 do konce roku 2023).

<p>Ve svižném růstu daně ze závislé činnosti od fyzických osob se odrazila dobrá kondice trhu práce i legislativní změny schválené v rámci konsolidace veřejných financí.</p>	<p>Na dani z příjmů fyzických osob (DPFO) plynulo SR v 1. pololetí meziročně o 18,0 % více, tempo růstu se zatím pohybuje nad rozpočtovým očekáváním (což platí pro všechny hlavní druhy DPFO). K růstu inkasa přispěla zejména klíčová příjmová daň ze závislé činnosti (+17,6 %)⁹⁵. Příznivě se v ní promítala jak přetrvávající dobrá kondice trhu práce (vyšší zaměstnanost i svižný nominální růst průměrné mzdy v podnikové sféře), tak legislativní změny (především snížení pásma pro druhou zvýšenou sazbu této daně, v menší míře i úprava zdanění vybraných nepeněžních benefitů či zrušení některých daňových slev). Nad očekávání se dařilo i výběru DPFO vybírané srážkou. Za více než 20% růstem jejího inkasa stály přetrvávající vyšší úrokové sazby na vkladech, nově se projevilo i snížení limitu pro osvobození příjmů z tombol a hazardních her.</p>
<p>Nedaňové a kapitálové příjmy byly negativně ovlivněny hlubším poklesem příjmů z rozpočtu EU.</p>	<p>Nedaňové a kapitálové příjmy SR se v souladu s rozpočtovým očekáváním meziročně propadly, když v 1. pololetí byly nižší o pětinu (–28 mld. korun). Projevil se efekt rekordně vysoké loňské základny, navýšené červnovou refundací prostředků z Národního plánu obnovy (44 mld. korun, letos obdobné platby zatím dosáhly jen poloviční úrovně). V poklesu příjmů z rozpočtu EU se projevuje i očekávaný pomalejší náběh čerpání při přechodu na nové programové období (2021 až 2027).</p>
<p>Růst běžných výdajů výrazně zvolnil. Projevil se očekávaný útlum mimořádných dotací v energetice.</p>	<p>Celkové výdaje SR v 1. pololetí stagnovaly (+0,2 %) a významně se zatím neodchylovaly od celoročního rozpočtového očekávání (–0,5 %). Běžné výdaje se po dvouciferném loňském růstu letos zvýšily jen o 0,5 % (+4,9 mld. korun). Toto razantní zvolnění souvisí hlavně s očekávaným útlumem podpory v oblasti energií (–35,5 mld. korun) umožněným příznivým vývojem cen energií na světových trzích. Zklidnění cenového růstu v ekonomice se odrazilo i v nižším tlaku na valorizaci širokého spektra sociálních dávek. Ten byl dále u důchodů zmírněn legislativními změnami řádné i mimořádné valorizace či zpřísněním podmínek přiznání předčasného důchodu.</p>
<p>Výdaje na důchody se zvýšily relativně nejvíce za posledních šest let. Pololetní deficit důchodového účtu meziročně poklesl o čtvrtinu.</p>	<p>K růstu běžných výdajů přispěly zatím letos nejvíce dotace státním fondům (meziročně vyšší skoro o dvě třetiny, resp. 17,3 mld. korun), zejména do oblasti dopravní infrastruktury, v menší míře i do zemědělství. Významný vliv měla také váhově významná položka sociálních dávek (+17,2 mld. korun), která se i přes zpomalení svého růstu na veškerých výdajích SR podílela 39,9 % – nejvíce za posledních šest let⁹⁶. Drtivá většina letošního navýšení sociálních dávek souvisela tradičně s výdaji na důchody. Ty se po rekordním loňském růstu zatím letos navýšily o 4,3 %. Vlivem ústupu inflace i změny valorizačního mechanismu⁹⁷ šlo ale o nejnižší procentní růst v posledních šesti letech. Na druhou stranu počet příjemců důchodů se po poklesu v předchozích třech letech opět zvýšil – na konci června 2024 meziročně o 0,6 % (nejvíce od konce roku 2016). Nadále výrazně roste počet lidí pobírajících předčasnou penzi⁹⁸. Výdaje na důchody rostly poprvé po třech letech pomaleji než příjmy na důchodové pojištění. Pololetní saldo systému důchodového pojištění⁹⁹ se tak snížilo z loňských –38 mld. korun na –29 mld.</p>
<p>Zvolnil i růst výdajů na nedůchodové sociální dávky. Projevil se nižší čerpání u rodičovských příspěvků i humanitárních dávek pro ukrajinské uprchlíky.</p>	<p>Meziroční růst výdajů na ostatní sociální dávky, stejně jako u těch důchodových, v 1. pololetí 2024 razantně zvolnil (na 2,7 %). To souviselo s poklesem objemu váhově významných rodičovských příspěvků (–1,0 mld., resp. –6 %), který pokračoval čtvrtým rokem v řadě. K letošnímu poklesu čerpání zde došlo navzdory tomu, že hodnota příspěvků u nově narozených dětí byla navýšena¹⁰⁰. Především vlivem většího zacílení se snížil objem</p>

⁹⁵ I tak se celostátní inkaso DPFO ze závislé činnosti (na úrovni všech veřejných rozpočtů) v 1. pololetí 2024 stále nacházelo mírně pod úroveň z rekordního roku 2019 (bezmála o 8 %, resp. 8 mld. korun). Klíčovou roli zde sehrálo zrušení tzv. superhrubé mzdy.

⁹⁶ V dlouhodobém pohledu však patřil letošní podíl sociálních dávek na všech výdajích k průměrným.

⁹⁷ Jde zejména o to, že při zvýšení důchodu se nově nezohledňuje polovina, ale pouze třetina nárůstu reálné mzdy. Od ledna 2024 došlo k navýšení pouze základní výměry všech důchodů (o 360 korun), procentní výměra nevzrostla. Průměrný starobní důchod vzrostl o 2,1 % a na konci června 2024 dosáhl (bez souběhu s ostatními důchody) měsíčně u mužů 21,9 tis. korun, u žen 19,5 tis. korun.

⁹⁸ Růst počtu všech příjemců trvale krácených starobních důchodů (KSD) během loňského roku zrychloval a tento vývoj pokračoval i na počátku roku 2024 (v 1. čtvrtletí na 8,5 % meziročně, nejvíce od roku 2012). Ve 2. čtvrtletí nicméně tempo lehce zvolnilo (na 8,3 %). Do počtu KSD nejsou zahrnuty osoby, které podaly žádost o předčasný důchod, ale zahájení jeho výplaty si odložily.

⁹⁹ To vyjadřuje rozdíl mezi příjmy z pojistného na důchodové pojištění a výdaji na dávky důchodového pojištění dle účetní bilance ČSSZ.

¹⁰⁰ Od ledna 2024 byl základní příspěvek navýšen z 300 tis. na 350 tis. korun. Zároveň se zkrátila maximální doba pobírání příspěvku do 3 let věku dítěte (z dřívějších 4 let).

Za růstem čerpání nedůchodových dávek stály zejména příspěvky na bydlení a podpora nezaměstnaným.

Navzdory vyšším výdajům skončilo pololetní saldo nemocenského pojištění v mírném přebytku.

Výraznější růst výdajů na běžné nákupy souvisel s posilováním obrany a bezpečnosti. Došlo také k valorizaci výdajů na platby za státní pojištění.

Běžné transfery podnikatelům klesly na druhou nejnižší úroveň za poslední pětiletí.

Běžné dotace územním rozpočtům celkově poklesly i přes mírný růst výdajů na platy pracovníků v regionálním školství.

Investiční výdaje SR po svižném růstu v předchozích dvou letech letos mírně poklesly. To souvisí s přechodem na nové programové období EU.

humanitárních dávek pro uprchlíky z Ukrajiny (o 0,4 mld. korun, 10 %) ¹⁰¹. SR naopak více zatížily především vyšší výdaje na příspěvky na bydlení (+21 %, +1,7 mld. korun ¹⁰²), a to při relativně mírném růstu počtu jeho příjemců o 5 %. Stále se zde projevuje dopad vysokých cen energií a zvýšení nákladů uznatelných pro výplatu, ale i růstu povědomí o možnosti čerpání této pomoci v populaci a zjednodušení procedury podání žádosti o dávku. Výdaje na další příjmově testované dávky (přídavek na dítě, příspěvek na živobytí) se meziročně zvýšily jen nepatrně. Naopak růst výdajů na podporu v nezaměstnanosti zrychlil (+21 %, +1,1 mld. korun), na rozdíl od loňského roku k němu významněji přispěl i vyšší počet uchazečů o práci s nárokem na podporu. Více byly letos čerpány také dávky plynoucí z nemocenského pojištění (+2,7 %, +0,7 mld. korun), pokles trvajících předchozí tři roky se tak zastavil. Letos k růstu přispěla vyšší nemocnost, naopak čerpání peněžité pomoci v mateřství se vlivem klesající porodnosti dále snižovalo. Saldo nemocenského pojištění ¹⁰³ bylo díky posílení jeho příjmové stránky v 1. pololetí poprvé po roce 2017 opět kladné (+3 mld. korun). Z nepojistných dávek již druhý rok v řadě meziročně fakticky stagnovaly objemově významné příspěvky na péči (blízko 19 mld. korun) ¹⁰⁴.

Vedle sociálních dávek podporovaly růst výdajů SR také neinvestiční nákupy a související výdaje (bez obsluhy dluhu), jež se meziročně zvýšily o šestinu (+5,9 mld. korun). Jejich čerpání v 1. pololetí (40 mld. korun) převýšilo i vysoké výdaje z období pandemie (nákupy zdravotnického materiálu) či éry energetické krize (nákupy plynu). Letošní rozpočtově očekávané navýšení výdajů úzce souvisí s vyšší potřebou veřejných výdajů na obranu a bezpečnost. V souladu se schváleným SR se zvýšily rovněž výdaje na platby veřejného zdravotního pojištění za tzv. státní pojištění – vlivem automatické valorizace ¹⁰⁵ vzrostly v 1. pololetí meziročně o desetinu (+6,7 mld. korun). Váhově významnější výdaje na běžné transfery neziskovým organizacím (VŠ, veřejné výzkumné instituce) v souladu s rozpočtovým očekáváním stagnovaly. Obdobné platí i o výdajích na platy v organizačních složkách státu, kde se promítá plošné snížení o 2 % související s realizací konsolidačního balíčku.

V hlubokém poklesu běžných transferů podnikatelům, k němuž došlo v letos v 1. pololetí (meziročně o 48 %, 37 mld. korun), se odráží očekávaný útlum podpory v oblasti energetiky. Jde především o kompenzace za dodávku elektřiny a plynu zákazníkům a na ztráty kvůli zastropování jejich cen a také o dotace provozovateli přenosové soustavy. Navíc pomoc firmám v energeticky náročných odvětvích byla letos zastavena úplně. Naopak u zálohových dotací na obnovitelné zdroje energií nastal relativně mírný pokles. Celková výše transferů podnikatelům v 1. pololetí 2024 (40,6 mld. korun) byla ve stejném období roku druhá nejnižší za posledních pět let. Objemově významné běžné transfery územním rozpočtům ve shodě s rozpočtovým očekáváním za výši z 1. pololetí 2023 letos zaostaly (-4,5 %, -8 mld. korun). Nižší výdaje na evropské projekty spolu s poklesem kompenzačního příspěvku na nouzové ubytování uprchlíků z Ukrajiny převážily nad dopadem mírného navýšení dotací regionálnímu školství (+2,6 %) určených primárně na platy jeho pracovníků.

Kapitálové výdaje SR se po dvojciferném růstu, k němuž došlo v 1. pololetí 2022 i 2023, letos meziročně mírně snížily (o 3,3 %, 2,6 mld. korun). Schválený SR přitom s ohledem na tradičně pomalejší náběh investic v novém programovém období EU počítá s více než 10% celoročním poklesem celkových kapitálových výdajů. Mírně nadpoloviční část dosud letos realizovaných investic směřovala na společné projekty ČR a EU (40 mld. korun). Za celkovým poklesem investic stály nižší výdaje státním fondům – zejména na dopravní infrastrukturu, životní prostředí a zemědělství. V kontrastu s tím svižně rostly investiční

¹⁰¹ Od července 2023 jsou při výpočtu výše dávky zohledňovány započitatelné náklady na bydlení (stanovené vládním nařízením), jejichž výše je odvislá od počtu osob a typu bydlení. Letos v červnu pobíralo humanitární dávky 49 tis. příjemců, meziročně skoro o 60 % méně.

¹⁰² Výdaje se zvýšily třetím rokem v řadě, oproti loňsku však jejich růstové tempo citelně zvolnilo. Ve srovnání s 1. pololetím 2022 se letos objem příspěvků téměř ztrojnásobil (na 9,9 mld. korun) a počet příjemců vzrostl skoro o tři čtvrtiny (v červnu činil 281 tis.).

¹⁰³ To vyjadřuje rozdíl mezi příjmy z pojistného na nemocenské pojištění a výdaji na dávky z tohoto pojištění dle účetní bilance ČSSZ.

¹⁰⁴ Proti 1. pololetí 2020 se výdaje na tyto dávky zvýšily o 12,7 % a průměrný měsíční počet jejich příjemců se takřka nezměnil (okolo 370 tis. osob). Za období let 2020 až 2023 narostl počet obyvatel ČR ve věku nad 65 let o 5 %, z toho osob 80letých a starších o 11,5 %.

¹⁰⁵ Od letošního ledna se se zvýšila měsíční platba za osobu z 1 900 korun na 2 085 korun.

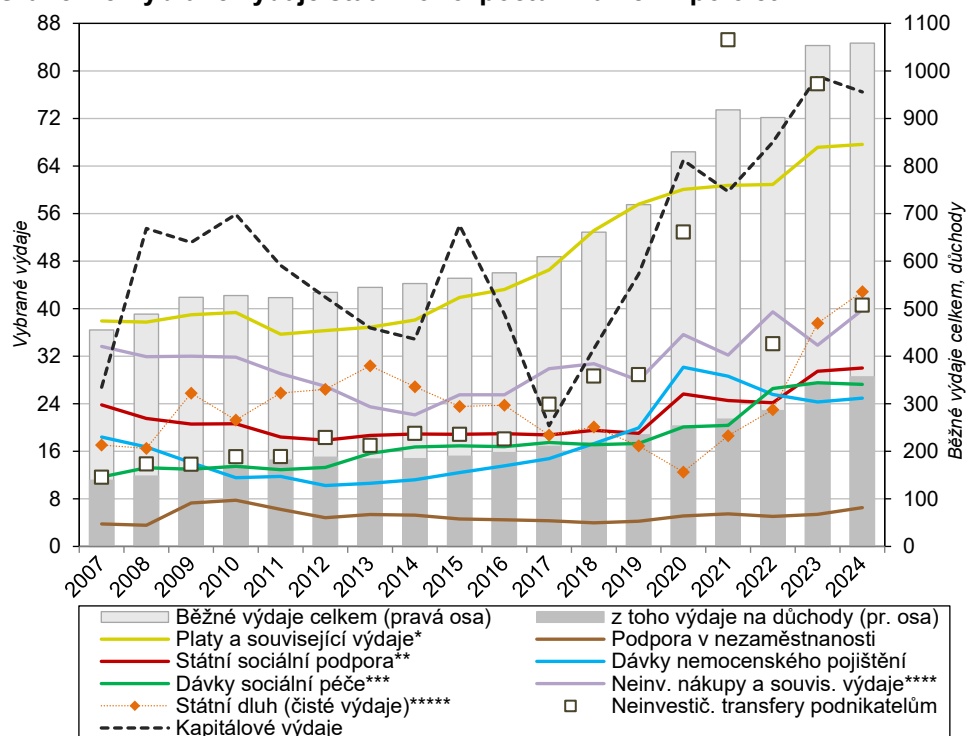
Růst výdajů na investiční nákupy zrychlily díky armádním zakázkám.

nákupy (+47 %, +5,6 mld. korun), zejména na obranu ČR. V absolutním vyjádření se mírněji zvýšily transfery územním rozpočtům, vysokým školám či podnikatelům, alokované především na program Národního plánu obnovy a na Integrovaný regionální operační program. Celkové investice SR tvořily zatím letos 6,7 % veškerých rozpočtových výdajů. V kontextu poslední dekády jde za toto období roku o průměrný podíl (a současně vyšší než v letech 2017 i 2018, kdy docházelo k přechodu na nové programové období EU).

Příjmy ČR z rozpočtu EU (bez Nástroje na podporu oživení) se meziročně propadly skoro o polovinu. Čistá pozice ČR vůči EU byla mírně záporná.

Celkové příjmy ČR z rozpočtu EU (bez Nástroje EU na podporu oživení, resp. Národního plánu obnovy – NPO) se letos v 1. pololetí meziročně propadly skoro o polovinu (na 28,5 mld. korun). Nejvíce se utlumily příjmy z Fondu soudržnosti (-94 %) a strukturálních fondů (-49 %), z objemově méně významných zdrojů pak prostředky na rozvoj venkova (-64 %). Méně poklesly přímé platby do zemědělství (-22 %), jež jsou tradičně vcelku stabilní. K mírnému snížení ale došlo i na straně celkových plateb ČR do rozpočtu EU (-12 %). Čistá pozice ČR vůči rozpočtu EU (bez NPO) tak letos činila -1,2 mld. korun, šlo o první negativní bilanci za 1. pololetí od vstupu ČR do EU. Pokud bychom započítali i prostředky z NPO, jež Česko získává od roku 2021, byla by celková bilance s EU nadále znatelně kladná. ČR z tohoto nástroje letos zatím získala 34,9 mld. korun, meziročně o 41 % více.

Graf č. 18 Vybrané výdaje státního rozpočtu v rámci 1. pololetí

* Pokrývají výdaje na platy v organizačních složkách státu. Nezahrnují například mzdové výdaje na regionální školství.
 ** Obsahuje také dávky péčovské péče.
 *** Zahrnují dávky pomoci v hmotné nouzi, dávky osobám se zdravotním postižením, příspěvek na péči dle zákona o soc. službách. Jsou zde obsaženy i dávky humanitární pomoci poskytnuté občanům Ukrajiny.
 **** Obsahují zejména výdaje na nákup služeb, materiálu, energií či ostatních služeb (například výdaje na opravy a udržování).
 ***** Čisté výdaje odpovídají saldu rozpočtové kapitoly Státní dluh (č. 396).
 Zdroj: MF ČR

Meziroční tempo růstu státního dluhu bylo nejnižší od jara 2020.

Pokračující deficitní hospodaření SR se promítlo do státního dluhu. Ten vystoupal na konci 2. čtvrtletí 2024 na 3 207 mld. korun. Meziročně se zvýšil o 5,3 % a rostl již dvacet kvartálů v řadě. Tempo růstu bylo ale nejnižší od počátku propuknutí pandemie covidu-19. Od počátku roku 2024 se dluh navýšil o 96 mld. korun. Rostla tradičně zejména vnitřní zadluženost, a to hlavně vlivem emise středně a dlouhodobých státních dluhopisů¹⁰⁶, v menší míře i emise státních pokladničních poukázek. Vnější zadluženost se za 1. pololetí nezměnila (meziročně

¹⁰⁶ V 1. pololetí 2024 byly prodány státní dluhopisy (se splatností nad 1 rok) v celkové hodnotě 161,4 mld. korun, z toho fixně úročené dluhopisy za 144 mld. s průměrným ročním výnosem 4,0 % průměrnou zbytkovou dobou do splatnosti 10,1 let. V 1. pololetí 2023 činila celková emise středně a dlouhodobých korunových státních dluhopisů 287 mld. korun, z toho fixně úročených za 253 mld. s průměrným ročním výnosem 4,6 % a dobou do splatnosti 8,7 let.

Navyšeni dluhu se takřka výhradně týkalo vnitřní zadluženosti.	nadále klesala) a na celkovém státním dluhu se letos na konci června podílela necelými 5 %. Emisní činnost v 1. pololetí stačila k pokrytí celkových ročních splátek korunového státního dluhu. Mezi držiteli všech domácích dluhopisů v oběhu dominovaly na konci června 2024 finanční instituce (62,1 %, zejména banky, ale i pojišťovny a investiční a penzijní fondy), nerezidenti pak vlastnili 30,8 % dluhopisů a jejich podíl se od počátku roku snížil o necelých 5 p. b. (současně klesla i hodnota jimi držovaných dluhopisů). Čisté výdaje na obsluhu státního dluhu dosáhly v 1. pololetí 42,9 mld. korun a čtvrtým rokem v řadě pokračovaly ve svižném navyšování (+14 % meziročně). To ovšem oproti rekordnímu tempu ve stejném období loňského roku (+63 %, +14,5 mld.) zvolnilo. Tento vývoj souvisel se stabilizací cenové hladiny v ekonomice, jež se letos promítla do nižší výplaty protiinflačních státních dluhopisů občanům i mírného poklesu úrokové sazby u dalších instrumentů dluhového financování.
Zvolnění růstu výdajů na státní dluh ovlivnila hlavně vysoká loňská výplata státních protiinflačních dluhopisů.	Sektor vládních institucí (VI) v Česku hospodařil v 1. čtvrtletí 2024 ¹⁰⁷ s deficitem 59 mld. korun ¹⁰⁸ , jenž byl meziročně skoro o polovinu nižší. V rámci prvních kvartálů šlo o nejmenší schodek za poslední čtyři roky. Za meziročním zmírněním schodku (−49 mld. korun) stálo citelné zvonění růstu výdajů (na 1,7 %, nejméně za posledních osm kvartálů) při současném udržení stabilního růstu příjmů (9,2 %). Do růstu příjmů promlouvaly posilující výběr běžných daní z důchodů a jmění (na 20 %) a stabilně rostoucí čisté sociální příspěvky (8,6 %). V dynamice výdajů se odrazily hlavně vyšší sociální dávky (vč. naturálních sociálních transferů), jejich růst ale zvolnil (na 6,3 %, o rok dříve na 13,3 %). Významně zmírnil růst mezipotřeby (na 6,2 %) i vyplacených náhrad zaměstnancům (3,9 %). Nejvýraznější změnou byl očekávaný hluboký útlum dotací (−38 %, −24 mld. korun), jejichž nominální úroveň se zhruba vrátila na hladinu z počátku roku 2022. Došlo také k meziročnímu poklesu tvorby fixních investic (−3,8 %), poprvé od konce roku 2016.
Výdaje vládních institucí rostly nejméně za osm kvartálů. Stál za tím útlum dotací, ale i zvolnění růstu mezipotřeby či vyplacených mezd. Příjmy rostly stabilním tempem.	Nepříznivý trend související s pomalejším růstem celkových příjmů sektoru VI v EU než jejich výdajů (vztahených k HDP) ¹⁰⁹ , jenž byl patrný po většinu loňského roku, v 1. čtvrtletí 2024 již nepokračoval. Vlivem slabého růstu ekonomiky v Unii sice tyto příjmy mezikvartálně poklesly (na 45,9 % HDP), redukce výdajů byla ale razantnější. Saldo hospodaření dosáhlo −3,0 % HDP (v eurozóně −3,2 %), šlo o nejnižší schodek od poloviny roku 2022. Také v Česku se schodek zredukoval (mezikvartálně o 1,2 p. b., meziročně o 2,1 p. b) na −2,0 % HDP (nejlepší výsledek od konce roku 2019). Hluboký schodek aktuálně sužuje Rumunsko (−7,0 % HDP), Maďarsko (−6,0 %), Bulharsko (−5,6 %), Slovensko (−5,0 %) a též vysoce zadlužené ekonomiky Francie (−5,6 %) či Belgie (−4,5 %). Citelně se zmírnil schodek Polska (na −1,8 %), k jeho lehkému prohloubení došlo ale v Německu (na −2,8 %). Nepatrný přebytek vykázaly Litva i Portugalsko, výrazněji kladné saldo přetrvávalo v Irsku (+1,6 %) i Dánsku (+3,8 %). Trend mezikvartálního poklesu míry zadlužení sektoru VI v EU (i eurozóně), trvajícím skoro tři roky, se v 1. čtvrtletí 2024 zastavil. Zadluženost na jeho konci činila 82,0 % HDP (resp. 88,7 %) a mezikvartálně o 0,5 p. b. vzrostla. Meziroční pokles zadluženosti nastal ve 14 zemích – nejvyšší v Portugalsku (ze 112 % HDP na 100 %) a též v Řecku (ze 169 % HDP na 160 %), jež je dlouhodobě nejvíce zadluženým státem Unie. Mírnější pokles zaznamenala většina nadprůměrně zadlužených států (vyjma Belgie). Naopak ve většině zemí s nižší úrovní zadlužení došlo oproti loňsku ke zhoršení (vyjma Švédska, Nizozemska i Lucemburska) – hlavně v těch, jež zasáhla ekonomická recese (Estonsko ¹¹⁰ a Finsko). Míra zadlužení v ČR byla v EU osmá nejnižší (43,4 % HDP), meziročně vzrostla o 0,5 p. b. Proti minimu z konjunkturního období (2015–2019) však posílila skoro o polovinu (resp. 13,8 p. b.), v celé EU „jen“ o 4,2 p. b. Hůře na tom v tomto ohledu byly pouze Rumunsko (+18,1 p. b.), Estonsko (+15,7) a Francie (+13,9). Naopak osm států Unie aktuálně vykazovalo zadlužení pod úrovní výše uvedeného minima (např. Dánsko, Švédsko, Irsko, Nizozemsko či Chorvatsko).
Schodek hospodaření vládních institucí v EU se v 1. čtvrtletí 2024 zmírnil. V Česku klesl meziročně o polovinu a druhý kvartál v řadě byla jeho úroveň nižší než v EU.	
Mezikvartální pokles míry zadluženosti v EU se po třech letech zastavil.	
Míra zadlužení Česka byla v EU osmá nejnižší, ale oproti svému minimu z let 2015 až 2019 byl její nárůst jeden z nejvyšších v rámci států EU.	

¹⁰⁷ Údaje o hospodaření sektoru vládních institucí v ČR za 2. čtvrtletí 2024 zveřejní ČSÚ 2. října 2024, Eurostat za členské státy Unie následovně 22. října. Detailnější zhodnocení tuzemského vývoje za 1. čtvrtletí 2024 nabízí publikace [Analýza sektorových účtů](#)

¹⁰⁸ Není-li uvedeno jinak, jsou údaje o hospodaření sektoru VI v ČR vyjádřeny bez sezónního očištění.

¹⁰⁹ Všechny níže uvedené údaje o příjmech, výdajích a saldu jsou vyjádřeny po očištění o sezónnost i pracovní dny.

¹¹⁰ V Estonsku se míra zadlužení sektoru VI meziročně zvýšila ze 17 % HDP na 24 % a tato země tak poprvé od svého vstupu do Unie opustila pozici nejméně zadlužené ekonomiky v EU (ve prospěch Bulharska).

